

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 101 · 15. juni
Sesjonen 2020–2021

Møte tirsdag den 15. juni 2021 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 101):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021
(Innst. 662 L (2020–2021), jf. Prop. 216 L (2020–2021))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021
(Innst. 666 L (2020–2021), jf. Prop. 217 L (2020–2021))
3. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020
(Innst. 670 L (2020–2021), jf. Prop. 215 L (2020–2021))
4. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2022
(Innst. 660 S (2020–2021), jf. Prop. 192 S (2020–2021))
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027)
(Innst. 656 S (2020–2021), jf. Prop. 179 S (2020–2021))
6. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Lønsregulering for arbeidstakere i det statlege tariffområdet 2021 m.m.)
(Innst. 664 S (2020–2021), jf. Prop. 209 S (2020–2021))
7. Referat

Presidenten: Representanten Åsunn Lyngedal, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at sakene nr. 1–3 på dagens kart ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer, jf. forretningsordenens § 46. Presidenten vil likevel foreslå at sakene tas under behandling. Ingen innvendinger er kommet mot dette, og det anses vedtatt.

Videre vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1 og 2 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:00:48]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Innst. 662 L (2020–2021), jf. Prop. 216 L (2020–2021))

Sak nr. 2 [10:00:58]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Innst. 666 L (2020–2021), jf. Prop. 217 L (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Heidi Nordby Lunde (H) [10:01:39] (ordfører for sakene): La meg først takke komiteen for velvilje og godt samarbeid i forbindelse med den relativt raske behandlingen av lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom henholdsvis Unio og Oslo kommune og Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret i 2021.

Til tross for at vi behandler begge sakene under ett, har jeg lyst til å gjøre oppmerksom på at vi har hatt tid til å lese gjennom bakgrunnen for lønnsnemnd, og proposisjonen har gjort godt rede for bakgrunnen.

Komiteen viser til at den norske modellen og trepartssamarbeidet har tjent Norge godt over tid og gitt oss et samfunn med små lønnsforskjeller og høy sysselsetting. Kjernen i den norske arbeidslivsmodellen er sterke parter i arbeidslivet og bygger på at lønnsoppgjør er partenes ansvar.

Retten til å streike for bedre lønns- og arbeidsvilkår er en grunnleggende rettighet for arbeidstakere i Norge, og tvungen lønnsnemnd er svært inngripende overfor den etablerte streikeretten.

Samfunnet og berørte parter må i utgangspunktet tåle de ulemper som arbeidskamper fører med seg. Men dersom arbeidskampen fører til fare for liv, helse eller sikkerhet, eller truer helt vitale samfunnsinteresser, kan det likevel være nødvendig å gripe inn med tvungen lønnsnemnd.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten. Tvungen

lønnsnemnd er ikke ønskelig, og myndighetene skal kun gripe inn dersom det er absolutt nødvendig for å avverge at det oppstår fare for liv og helse. Slik ILO-konvensjonene tolkes, åpnes det for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet i fare, selv om det stilles sterke krav for inngrep i streikeretten.

Komiteen viser til departementets redegjørelse for de forhold som lå til grunn for vedtakene i de respektive sakene om tvungen lønnsnemnd, og tar disse etterretning.

Komiteens flertall, alle utenom Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til proposisjonens forslag til vedtak.

Komiteens flertall, unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener videre det vil være ødeleggende for norsk forhandlings- og streikerett om arbeidskonflikter politiseres gjennom Stortingets inngripen. Da risikerer vi at den politiske situasjonen vil påvirke om en streik anses lovlig eller ikke. Dette vil etter flertallets mening være å undergrave streikeretten slik vi kjenner den.

Jeg gjør i det følgende rede for Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkepartis særmerknader knyttet til forståelsen av ILOs kjernekonvensjoner. Disse inneholder grunnleggende menneskerettigheter og utgjør et minimum av rettigheter som skal respekteres i arbeidslivet. Norge har signert og ratifisert alle åtte konvensjonene og er fullt ut forpliktet etter konvensjonens innhold. Vi mener at ILOs kjernekonvensjoner dermed forplikter Norge allerede i dag. De er viktige rettskildefaktorer i norsk rett, og presumpsjonsprinsippet sikrer oppfyllelsen av konvensjonen langt på vei.

En innlemmelse av de nevnte rettighetene i menneskerettsloven i praksis har bare betydning for hvilket trinnivå rettighetene skal ligge på, og hvilken relevans de tillegges ved fastleggelsen av rettstilstanden, og at arbeidstakernes rettigheter i henhold til ILOs kjernekonvensjoner for alle praktiske formål derfor er oppfylt.

Men vi anerkjenner også nødvendigheten av å avklare bruken av lønnsnemnd mellom partene i arbeidslivet. Vi er kjent med at en slik prosess ble startet under daværende statsråd Anniken Hauglie, og at statsråd Røe Isaksen har innkalt til et møte med partene senere i dag.

Vi ser at under foregående regjering, altså regjeringen Stoltenberg II, ble tvungen lønnsnemnd brukt 11 ganger, og under denne regjeringen er vi med dagens eventuelle vedtak oppe i 10. Vi mener derfor det ikke er grunnlag for å mene at lønnsnemnd blir brukt til å undergrave streikeretten slik vi kjenner den. Regjeringspartiene slutter seg på denne bakgrunn til komiteens tilråding i Innst. 666 L for 2020–2021 – og håper ikke innstillingens nummer er et dårlig tegn, president – samt slutter oss til tilråding A i Innst. 662 L for 2020–2021, men stemmer imot tilråding B.

Arild Grande (A) [10:05:50]: Denne saken handler ikke om hvorvidt man støtter de streikendes lønnskrav eller ikke, og ikke om hvem av partene man mener har ansvaret for situasjonen som oppsto. Det er mye som kan sies om det, men det er ikke Stortingets ansvar i denne saken.

Streik er nemlig partenes ansvar – ene og alene. Grunnen til det er at vi ikke ønsker at politikerne skal gå inn og overstyre lønnsoppgjør eller bestemme lønnen til folk. Man skal være enten ytterst til høyre eller ytterst til venstre i norsk politikk for å mene noe annet.

Den norske, sosialdemokratiske samfunnsmodellen med sentrale og koordinerte lønnsoppgjør mellom organiserte parter har vært og er helt avgjørende for at Norge har oppnådd så gode resultater gjennom kriser at vi har hatt god lønnsutvikling for vanlige folk, og at vi har et samfunn med relativt små forskjeller. I alle land hvor de ikke har sånne løsninger, har lønnsforskjellene blitt store. I land med politisk bestemt minstelønn har resultatet vært at de lavtlønte har fått et tak de aldri kommer over – ikke et gulv de kan vokse ifra.

Tvungen lønnsnemnd er regjeringens ansvar – ene og alene. Grunnen til det er at det ikke finnes en egen lovbestemmelse om tvungen lønnsnemnd. Det må vedtas en lov i hvert enkelt tilfelle. Det er kun derfor Stortinget har denne saken til behandling. Stortinget har ikke kompetanse til å vurdere hvorvidt det var fare for liv og helse i en streik, som jo er grunnlaget for regjeringens beslutning om tvungen lønnsnemnd.

Dersom Stortinget skulle gått inn og vurdert handlemåten til organisasjonene som er omfattet av streiken, eller hvorvidt det var fare for liv og helse, ville det skapt en helt umulig situasjon. Partene hadde måttet stille opp i Stortinget med sine advokater for å argumentere for sitt syn, og det ville ha kunnet føre til at hele lønnsdannelsen kollapset.

Stortingets rolle i denne saken er altså ikke å ta stilling til hvorvidt man støtter lønnskrav eller ikke, ei heller om det var fare for liv og helse. Vi kjenner kun statsråden, og vi skal kun vurdere om det har skjedd faktiske eller prinsipielle feil i forbindelse med vedtaket om tvungen lønnsnemnd.

Ingen organisasjoner har tatt kontakt med komiteen om dette. Da må vi anta at det er enighet om at det faktisk var fare for liv og helse på det gitte tidspunktet, og at regjeringens proposisjon er en riktig framstilling av de faktiske forhold. Dermed har Stortinget, etter Arbeiderpartiets syn, intet annet valg enn å ta regjeringens vedtak til etterretning og slutte seg til det.

Tvungen lønnsnemnd er svært inngripende overfor streikeretten. ILO har lenge bedt regjeringen diskutere med partene hvordan man kunne hatt et bedre system for å sikre en reell streikerett. Det er kritikkverdige at re-

gjeringen ikke har tatt tak i dette og sørget for å sikre et bedre system for å avklare grunnlaget for påstander om fare for liv og helse før en eventuell beslutning om tvungen lønnsnemnd kommer på statsrådets bord. Det kan føre til at det blir debatt om grunnlaget for beslutningene, sånn vi ser det har blitt nå og i flere andre saker dette året.

Den forrige gangen Stortinget behandlet en sak om tvungen lønnsnemnd – i tvisten mellom Parat/YS og NHO og mellom Fagforbundet/LO og NHO i forbindelse med hovedtariffoppgjøret 2020 – stemte Arbeiderpartiet imot tvungen lønnsnemnd. Det var to årsaker til det.

Den ene var at Fagforbundet sendte innspill til komiteen om at de mente det var blitt gjort en sammenblanding av virkningene av streikene til LO og YS, uten at de enkelte streikene ble vurdert hver for seg. Den andre var at Fagforbundet pekte på at verken regjeringen eller Helsetilsynet tok kontakt med arbeidstakersiden for kvalitetssikre det faktiske grunnlaget før beslutningen ble tatt. Begge disse forholdene ga grunn til å hevde at ILOs kjernekonvensjoner ikke var fulgt.

Så er ikke tilfelle denne gangen. Dersom Norge hadde implementert ILO-konvensjonene i menneskerettsloven, som Arbeiderpartiet har foreslått flere ganger, ville det gitt organisasjonene en reell mulighet for rettslig prøving av lovligheten av regjeringens inngrep ved tvungen lønnsnemnd. Det er der slike spørsmål hører hjemme, ikke i stortingssalen.

Jeg anbefaler derfor komiteens innstilling om at ILOs kjernekonvensjoner må inntas i menneskerettsloven.

Jon Georg Dale (FrP) [10:11:13]: Eg kan starte med å slutte meg til det som dei to føregåande talarane har sagt, både om ansvaret til partane for å fastsetje lønsdanninga og ikkje minst bruken av tvungen lønnsnemnd og at det er regjeringa som er suveren til å bruke det verkemiddelet. Så vidt vi ser av dei to sakene vi behandlar no, kan det vere gode grunnar for at regjeringa har gjort akkurat det i dette tilfellet, basert på dei grunnleggingane som både Helsetilsynet og DSB har gjeve undervegs.

Eg har likevel lyst til å seie at det står fram som underleg for mange av oss som berre er lekmenn i dette, at KS ikkje viser ei større kløkt når dei vert oppmoda om å søkje dispensasjon, slik ein gjorde i den eine saka. Det er for så vidt Stortinget uvedkomande, men eg synest likevel det bør verte sagt at når vi har eit år bak oss der både mange lærarar og mange i helsetenesta har ytt utover det mange kunne forvente, burde etter mine omgrep arbeidsgjevar i dette tilfellet opptredd med større forstand enn det det kan synast som, basert på den informasjonen

Stortinget har fått tilsendt. Det endrar ikkje det faktum at regjeringa må basere dei vedtaka dei har gjort, på den situasjonen ein reelt var i. Eg meiner likevel det burde gje grunn til refleksjon for dei som styrer KS, at vi har hamna i den situasjonen vi no er i, der tvungen lønnsnemnd vart nødvendig i årets lønsoppgjer, med dei betydningar det har for streikeretten i dette konkrete tilfellet, men også den betydninga det har for mange arbeidstakarar som har ytt meir enn mange kunne vente det siste året.

På den bakgrunnen som tidlegare har vore referert, som er skildra i proposisjonen som er bakgrunnen for forslaga som regjeringa kjem med, ser heller ikkje vi nokon grunn til å gjere anna enn det som Stortinget må gjere i denne saka, nemleg å la forslaget om tvungen lønnsnemnd gå gjennom, basert på dei føringane som har vore lagde, og dei råda som regjeringa openbert har fått frå tilsynsmyndigheitene sine.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:13:55]: Lov om tvungen lønnsnemnd i arbeidstvisten mellom Unio og KS og Unio og Oslo kommune er på dagens dagsorden. Streik er et lovlig, viktig kampmiddel, og det er partenes ansvar, og jeg vil understreke det som flere før meg har sagt, at Stortinget ikke skal gripe inn ved en sånn streik. Imidlertid skal en fra regjeringas side hvis streiken utgjør en fare for liv og helse, etter vurdering fra samfunnets faginstanser – i dette tilfellet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Helsetilsynet – foreta en vurdering. Senterpartiet har gått grundig inn i hva som utløste de to sakene i lov om tvungen lønnsnemnd som behandles i dag, og vi viser til våre merknader i innstillinga.

Den ene saken, mellom Unio og KS, har sin basis i Fredrikstad, i søppelforbrenningsanlegget FREVAR, hvor det var en akutt fare for brann, og hvor det var et forspill som innebar at det var sendt søknader om å innvilge dispensasjon fra streiken, og det ble ikke innvilget. Det ble først gitt tilsagn fra den sentrale streikeledelsen om å endre holdningen etter at partene var innkalt til møte med statsråden. Det er viktig å være klar over at det som er systemet i KS-sektoren, er at det ikke er KS som sender søknader om dispensasjon, det er den enkelte kommune, og den enkelte kommune sender søknad om dispensasjon for hver person, for én dag. Det er et annerledes system enn det som er ellers. Så det er en upresisjon fra regjeringas side når det snakkes om KS og å søke dispensasjon. Det er den enkelte kommune som søker dispensasjon.

Når det gjelder saken mellom Unio og Oslo kommune, var en der i en tilsvarende situasjon. Dispensasjonene ble avvist. Da kom en i en kritisk situasjon, hvor da Unio endret holdning, men i begge sakene var det ikke

vilje fra Fredrikstad kommune eller fra Oslo kommune til å søke ny dispensasjon. Senterpartiet er derfor enig i at grunnlaget for lov om tvungen lønnsnemnd var til stede, og støtter forslaget om tvungen lønnsnemnd.

Samtidig vil jeg si at Unio har gode argumenter for sine krav, altså streikegrunnlaget. Unio er i denne saken primært knyttet til lærernes og sykepleiernes situasjon, og det er en felles erkjennelse av at det har vært en klar manglende reallønnsøkning – på tilsvarende nivå som for andre i kommunal sektor – for lærerne, og derfor fremmet Unio krav om en klar reallønnsvekst og start på et lønnsløft. Det var imidlertid i direkte konflikt med frontfagets resultat i privat sektor, med et tillegg på 2,7 pst.

Det er viktig at rekrutteringen sikres, og at lønns- og arbeidsvilkårene må være attraktive for både lærere og sykepleiere. Det er en felles erkjennelse mellom partene at lærerne har tapt i de lokale lønnsstilleggene og fått en såkalt mindrelønnsutvikling i perioden 2004–2019. Det er også en erkjennelse av at sykepleierne må få bedret sin situasjon for å sikre rekrutteringen. En er nødt til ikke bare å se på lønn, men også på å styrke utdanningen. En må se på fremming av en heltidskultur, og en må også gjennomføre en tillitsreform som gjør at det blir mer attraktivt å være helsefagarbeider eller sykepleier i de situasjoner som krever at en tar ansvar og har myndighet til å ta ansvar. Disse forholdene, både for lærere og for sykepleiere, må følges opp i samarbeid med motparten, Kommunenes Sentralforbund, i det kommende året, sånn at vi unngår den kritiske situasjonen som vi nå har hatt over lang tid for de to gruppene.

For øvrig vil jeg si, til slutt, at Senterpartiet er for å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven, og vi står også bak tilråding B fra komiteens flertall, som er Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV.

Lars Haltbrekken (SV) [10:18:56]: Vi har bak oss et år med rungende applaus til sykepleierne, til dem som har stått i frontlinjen i kampen mot pandemien, som virkelig har holdt hjulene i gang i dette samfunnet. Nå hadde vi mulighet – mulighet til å vise at vi mente noe med applausen.

Tvungen lønnsnemnd er et svært alvorlig grep å ta. Vilkårene for å ta dette i bruk er at det skal være fare for liv og helse. I begge de streikene vi nå diskuterer, er det uenighet om det faktisk er til stede. Unio har sagt at de var klar til å gi dispensasjon for de ansatte ved avfallsanlegget i Fredrikstad, hvor det var fare for brann. Vi stoler på det Unio sier. Det gjorde tydeligvis ikke høyreerregjeringen. I altfor liten grad ville man høre på hva de streikende sa. Man hørte i stor grad på hva arbeidsgiverne kom med.

I den andre konflikten har Sykepleierforbundet vært ute og kritisert at de ikke ble kontaktet og tatt med

på dialog i forkant av beslutningen. SV mener at Helse-tilsynet må snakke med begge parter og ikke bare arbeidsgiver, når man skal vurdere om det er fare for liv og helse. ILO har vært svært tydelig i sin kritikk av Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, og det med rette. Streikeretten er en menneskerett, og tvungen lønnsnemnd går på tvers av dette. Derfor skal man være varsom med bruken av det.

En Fafo-rapport om bruk av tvungen lønnsnemnd i Norge viser at særlig helsesektoren peker seg ut som et område hvor uenigheter og tvister blir løst med tvungen lønnsnemnd, både i offentlig og i privat regi. Rapporten peker på at når arbeidstakerorganisasjonene klager til ILO, er det begrunnet med at statlige inngrep mot streik og henvisning av tvisten til løsning i Rikslønnsnemnda innebærer en begrensning i streikeretten som ikke er forenlig med ILO-konvensjonen. Ved å gripe for raskt inn begrenses også muligheten mellom partene og den muligheten man har til å bruke streik som virkemiddel for å fremme og ivareta sine interesser, samtidig som det kan påvirke partenes tilpasning av streiken og bidra til å svekke tilliten til helsemyndighetene.

Stortingets oppgave er ikke å vurdere om det er fare for liv og helse ved en streik. Det er vi klar over. Men vi ser oss nødt til å gi tydelig beskjed når vi mener at saken kunne ha vært håndtert på en annen måte, og med så store konsekvenser som tvungen lønnsnemnd har for arbeidsfolk, velger vi å ta deres side. Det har vært helt tydelig i konflikten mellom Unio og KS at arbeidsgiver ikke ville ha søkt om dispensasjon en gang til etter at all informasjonen var gjort tilgjengelig for begge parter.

Det har i fagbevegelsen lenge vært stilt spørsmål ved om arbeidsgivere spekulerer i tvungen lønnsnemnd. Som oftest tjener dette arbeidsgiver på bekostning av arbeidstakerne. Her har vi to tilfeller av tvungen lønnsnemnd hvor det er stor uenighet om mange faktorer, noe som setter tvil ved bruken av dette virkemidlet. Derfor velger vi i SV å stå utenfor innstillingen ved å stemme imot, og jeg tar med dette opp SVs forslag i saken.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp det forslaget han refererte til.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [10:22:57]: Streikeretten er ein grunnleggjande rett i arbeidslivet, som det er viktig å vareta. Tvungen lønnsnemnd er eit svært inngripande verkemiddel som må nyttast med varsemd. Streikeretten skal vera reell, og han skal ikkje undergravast. Retten til å streika skal likevel aldri gå ut over liv og helse.

I arbeidstvisten mellom Unio og KS vurderte Fredrikstad kommune situasjonen som kritisk og kontakta på dette grunnlaget Statsforvaltaren. Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, DSB, gav si faglege vur-

dering, som støtta bekymringa til Fredrikstad kommune for den gjeldande situasjonen.

Enkelte hevdar at problemet vart løyst, og at streiken ikkje skulle ha vorte avbroten ved tvungen lønnsnemnd. Situasjonen vart mellombels sett på som løyst ved etablering av eit alternativt branntilsyn i verksemda FREVAR. Situasjonen forverra seg fredag 4. juni, og det vart konkludert med at situasjonen vart sett på som kritisk. DSB støtta denne beskrivinga av situasjonen.

Det er semje om at arbeidsgjevaren søkte om dispensasjon, men dette vart avslått. Også klage på avslag vart avslått. Det vart difor klart for departementet at partane ikkje klarte å løysa situasjonen som sette liv og helse i fare.

I arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune vart streik sett i verk 27. mai, noko som førte til at mange innanfor skule, barnehagar, heimetenester, sjukeheimar og andre offentlege verksemder vart tekne ut i streik. Den 2. juni vart streiken trappa opp. Helsemyndighetene vart sjølvstendig varsla om streiken og vurderte fortløpande konsekvensane for helsetenestene.

Gjennom møte mellom statsråden og partane vart det klart at partane sjølve ikkje ville finna ei løysing på situasjonen som sette liv og helse i fare. ILO-konvensjonen vernar organisasjonsfridomen og streikeretten. Det vert stilt strenge krav for inngrep i streikeretten, men det vert også her opna for inngrep dersom streiken set liv, helse eller personleg tryggleik for heile eller store delar av befolkninga i fare.

Ei fagleg vurdering av faren for liv og helse kan ikkje sjåast på som tynn. Ein vert sjølvstendig skuffa når ein arbeidsstans vert avbroten utan det ønskje resultatet. Likevel må vi ha respekt for at ei grundig vurdering av kriteriet liv og helse må leggjast til grunn. Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap og Helsetilsynet er kompetente til å vurdere situasjonar på sitt felt. Kristeleg Folkeparti forstår at ein vert skuffa over at arbeidstvistar vert avbrotne ved tvungen lønnsnemnd, men det er diverre enkelte gonger nødvendig. Omsynet til liv og helse må gå føre – uansett.

Bjørnar Moxnes (R) [10:26:43]: Det vi har sett den siste uken, er at arbeidsgivere i offentlig sektor i praksis har vetorett når partene kalles inn til statsråden for å diskutere om en streik utgjør en fare for liv og helse eller ikke.

Arbeidsgiverne KS og Oslo kommune fikk lov til å stoppe legitime og forsvarlige streiker ved at de nektet å forhandle i møtet hos arbeidsministeren. Unio var åpne for å gi dispensasjoner, ønsket dialog, mens arbeidsgiverne ikke var interessert i dialog og også nektet å sende dispensasjonssøknad til den andre parten.

Dette er et av mange eksempler på at loven gir arbeidsgiverne mulighet til å stoppe en streik i det øyeblikket det kommer en melding om at det kan være fare for liv og helse, i stedet for at de er forpliktet til å se på hvordan streiken kan fortsette på en forsvarlig måte.

Etter at både lærere, helsefagarbeidere, barnehageansatte og sykepleiere i over et år har stått i front for å håndtere pandemien, er det en politisk skandale at det eneste de får i retur fra stortingsflertallet og regjeringen, er tvungen lønnsnemnd.

Det vi har fått til behandling av saker i Stortinget, viser helt tydelig at det var mulig å fortsette streikene uten fare for liv og helse, og at fagforbundene var villige til å strekke seg langt for å finne løsninger. Men i begge sakene strittet arbeidsgiversiden imot. Det er da KS. Det er KS, det er staten, det er Oslo kommune som er arbeidsgiverne i offentlig sektor, og det er politikere som sitter med ansvaret i både KS og Oslo kommune. De store partiene tar ikke ansvar politisk for å sikre både rekruttering og gode nok arbeidsvilkår for dem som er ansatt i velferden, men det ønsker Rødt.

Vi stemmer imot bruken av tvungen lønnsnemnd i denne saken. Det ville åpenbart vært mulig å fortsette denne avgjørende kampen for bedre arbeidsvilkår og ikke minst rekruttering på forsvarlig vis. Men stortingsflertallet, gjennom støtte til tvungen lønnsnemnd, fratar i realiteten ansatte i velferdsyrkene en reell streikerett på denne måten.

Vi ser fra saksunderlaget at varselet om fare for liv og helse også er gjort på sviktende grunnlag, for om situasjonen på anlegget FREVAR kunne ha blitt farlig, var den i ferd med å bli løst ved at Unio ville innvilge dispensasjoner. Men KS nektet å forhandle og nektet å søke om dem på nytt. Vi ser at det som var en akutt fare for liv og helse i Oslos hjemmetjeneste, var tilsvarende helgebemanningsmann. Det sier enten noe veldig alvorlig om bemanningen i helger – ikke minst i ferier, hvor det er enda færre på jobb – eller at det ikke var en tilstrekkelig grundig vurdering av om det var akutt fare for liv og helse. Uavhengig av det ønsket altså Unio, og var villig til, å gi dispensasjon, men Oslo kommune, styrt av de rød-grønne, nektet å samarbeide om det.

Nå har det vært såpass mange gangers bruk av tvungen lønnsnemnd på såpass sviktende grunnlag at det trengs en gjennomgang av ordningen. Derfor er det veldig synd at stortingsflertallet, Arbeiderpartiet inkludert, stemte imot Rødts forslag i forrige uke om sammen med partene å gjennomgå bruken av lockout og tvungen lønnsnemnd for å unngå at streikeretten blir undergravd. Det var for hard kost for Arbeiderpartiet. Det er det interessant for folk i LO og Unio å merke seg og tenke grundig gjennom.

Vi har aldri gått inn for at Stortinget skal overstyre en streik. Det vi ber om, er en gjennomgang og å få et bedre regelverk for den tvangsbruken ved framtidige streiker for å unngå at streikeretten, som er en menneskerettighet, blir undergravd av skiftende regjeringer – om de er rød-grønne eller borgerlige.

Vi kan ikke ha en situasjon hvor altså arbeidsgiver-siden i realiteten har trumfkort og vetorett og kan stanse enhver streik ved å nekte å forhandle om dispensasjoner, gjøre seg vrang og på den måten frata sykepleiere, frata lærere og frata barnehageansatte den reelle streikeretten. Det er uholdbart. Det må det bli en slutt på.

Så håper vi for framtiden at Arbeiderpartiet kommer på litt bedre tanker, innser streikerettens fundamentale betydning for det norske samfunnet – for arbeidstakernes stilling – og ikke uten videre går med på de borgerliges bruk, som altså undergraver den reelle streikeretten.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:32:02]: Det er partene som har ansvaret for lønnsoppgjøret. Det er de som setter kravene, det er de som forhandler, og det er de som bruker de virkemidlene de har, til å oppnå sine mål. Samfunnet må i utgangspunktet tåle konsekvensene av slike konflikter.

Det er også partene som har ansvaret for at arbeidskampen – det er begrepet vi bruker om dette, selv om det kan høres litt rart ut – gjennomføres på en forsvarlig måte og ikke får konsekvenser for liv og helse. Det er ansvaret til fagforeningene, og det er ansvaret til arbeidsgiverne.

Men det er også aksept for at dersom det er fare for liv og helse, skal staten gripe inn. De to streikene som Unio gjennomførte i KS-området og i Oslo kommune, fikk etter hvert dessverre slike konsekvenser.

I konflikten mellom Unio og KS var det en situasjon ved FREVAR prosessanlegg for energigjenvinning og avfallshåndtering som utløste bekymring. Det lokale brannvesenet – og det er referert til rapporten i proposisjonen, så alle kan gå inn og lese – varslet etter befaring om fare for brann, ikke en gang i fremtiden, men en relativt akutt fare for brann, og en brann som ville være vanskelig å slukke og kunne medføre fare for liv og helse. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap støttet i sin faglige vurdering denne beskrivelsen, dvs. at det var en situasjon med fare for selvantennning og brann i gjenvinningsanlegget. DSB konkluderte den 4. juni med at virksomheten ikke var i stand til å følge pliktene sine etter brann- og eksplosjonsvernloven. Da er det selvfølgelig slik at det er brannvesenets og DSBs faglige vurderinger som ligger til grunn for Arbeids- og sosialdepartementets vurderinger.

I konflikten mellom Unio og Oslo kommune konkluderte Helsetilsynet med at det ville oppstå fare for liv og helse i løpet av dagen 7. juni. Begrunnelsen for konklusjonen var streikeuttaket og manglende innvilgelse av dispensasjonssøknader i hjemmetjenesten i en bydel, stor totalbelastning på helse- og omsorgstjenesten samt betydelig svikt i helsehjelpen overfor enkeltpasienter.

Før begge inngrepene ble det innkalt til møte med partene, og der oppfordret jeg partene til å bli enige om tiltak for å avverge faren for liv og helse. I begge tilfellene hadde det vært dispensasjonssøknader fra arbeidsgiver som var blitt avslått, men arbeidstaker tilbød å innvilge dem da det ble kjent at det etter fagmyndighetenes vurdering var fare for liv og helse. Arbeidsgiverne mente imidlertid på det tidspunktet at det ikke var naturlig å søke om dispensasjon på nytt.

Jeg har lyst til å knytte en kommentar til dette med dispensasjoner, for det er verken en plikt eller en rett til å søke om eller innvilge dispensasjon. Fagforeningene har ingen plikt til å innvilge dette, de kan si nei. Det er selvfølgelig fordi én side ved dispensasjon er at man underminerer effekten av streiken. Arbeidsgiver har heller ingen plikt til å søke om dette, og det er flere eksempler på arbeidsgiverorganisasjoner i Norge som har som sin politikk at de ikke søker om dispensasjoner.

Med grunnlag i de faglige vurderingene og at partene ikke klarte å løse den akutte situasjonen med fare for liv og helse, har departementet ikke noe annet valg enn å gripe inn i de to arbeidstvistene.

Jeg har til slutt lyst til å si noe om forholdet til ILO-konvensjonen og kritikken fra ILO. Norge har tidligere fått kritikk av ILO i forbindelse med inngrep i en pågående konflikt. Senest var det i den såkalte oljekonflikten i 2012. De seneste årene har staten vært klaget inn for ILO to ganger, det var vaskeristreiken i 2013 og streik og lockout i private omsorgsbedrifter i 2018. ILO konkluderte i begge disse sakene med at organisasjonsfriheten, retten til frie forhandlinger og retten til å streike ikke var krenket, fordi de mente at det hadde oppstått fare for liv og helse i «essential services». I sine konklusjoner i vaskeristreiken oppfordret likevel ILO staten til å ha en dialog med partene om f.eks. minimumsbemanning eller andre løsninger som kan hindre at det blir nødvendig å stoppe en streik. Den dialogen ble, som representanten Nordby Lunde refererte til, startet under daværende arbeidsminister Anniken Hauglie. Jeg har også tidligere i denne sal sagt at jeg vil ta opp igjen den dialogen – den har nok aldri formelt blitt avsluttet – med utgangspunkt i denne våren.

Helt til slutt vil jeg si at jeg mener de faglige vurderingene som ligger til grunn her, må være faglige vurderinger. Jeg redegjør gjerne i spørsmålsrunden for hvor-

dan f.eks. Helsetilsynet rigger seg i en streikesituasjon, men jeg vil understreke at det ikke er slik at arbeidsgiverne i Norge kan bestille faglige vurderinger fra et uavhengig tilsyn, som vi normalt legger stor tyngde og vekt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Grande (A) [10:37:18]: Jeg har tre spørsmål til statsråden.

1. Tok regjeringen kontakt med arbeidstakersiden før det aktuelle møtet fredag 4. juni kl. 16 for å avklare de faktiske forholdene før statsråden tok sin vurdering om tvungen lønnsnemnd?
2. Anerkjente begge partene i dette møtet at det var fare for liv og helse på det aktuelle tidspunktet?
3. Har noen av partene tatt kontakt med regjeringen og påpekt feil i proposisjonene som statsråden har lagt fram, og som er grunnlaget for Stortingets behandling?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:38:02]: I tilknytning til Unio/KS-streiken var det kontakt med begge partene før møtet kl. 16. Det er svært uvanlig at det er det, men det var bl.a. fordi situasjonen var spesiell, rett og slett fordi dette var en streik knyttet til ansatte som er organisert i Maskinistforbundet, også et Unio-forbund, som streiker under samme tariffområde – Unio har primært sykepleiere og lærere og en del andre. På grunn av det ble det tatt kontakt med partene, også KS, på forhånd.

Når det gjelder spørsmål nummer to: Jeg oppfattet ikke i møtet, og har heller ikke oppfattet i ettertid, at noen av organisasjonene stiller spørsmål ved de faglige vurderingene knyttet til liv og helse. Jeg har sett at det har vært en diskusjon om det lokalt, i Fredrikstad bl.a., men jeg har ikke oppfattet at noen stiller spørsmål ved de faglige vurderingene til brannvesenet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Meg bekjent har heller ingen tatt kontakt om feil i proposisjonen.

Arild Grande (A) [10:39:09]: Jeg takker for svaret. Jeg mener det er veldig avklarende, og det viser at begge partene anerkjente at det på det gitte tidspunktet var fare for liv og helse. Da er det meget ekstraordinært og uheldig, vil jeg si, hvis Stortinget skal inn og overprøve faglige myndigheters vurderinger og en situasjon som begge partene anerkjente på det tidspunktet tvungen lønnsnemnd ble besluttet. Ingen av partene har heller tatt kontakt med komiteen om feil i proposisjonen, og dermed har Stortinget i realiteten intet valg.

Det andre som ligger i en av innstillingene her, i tilråding B, er å få ILOs kjernekonvensjoner inn i mennes-

kerettsloven. Hvorfor stritter høyresiden sånn imot når det gjelder å kunne styrke ILOs kjernekonvensjoner ved å gi dem en plass i norsk lov, sånn at partene har muligheten til å føre spørsmål om tvungen lønnsnemnd for norsk rett?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:40:14]: Hvis representanten tillater det, avslutter jeg siste del av svaret på det forrige spørsmålet også. Jeg har registrert at i offentligheten understreker KS, som også representanten Lundteigen gjorde nå, at KS sentralt ikke sender inn dispensasjoner. Det er i og for seg formelt riktig, men som det står i proposisjonen: KS ga klart uttrykk for at det ikke ville komme flere dispensasjonssøknader, og vi forholder oss til de sentrale partene.

Jeg registrerer også at Sykepleierforbundet i etterkant har sagt i media at de mener det ikke var fare for liv og helse. Men som sagt: Dette er Helsetilsynets faglige begrunnelse, og det er ikke slik at Helsetilsynet automatisk legger arbeidsgivers eller kommunens begrunnelse til grunn.

Når det gjelder ILO-konvensjonen: Alle konvensjonene er inkorporert i norsk lov. Alle konvensjonene gjelder. Arbeiderpartiet mener at det å ta dem inn i menneskerettsloven vil gi et klarere rettsgrunnlag, men det er ikke slik at det i seg selv er nødvendig for å kunne ta f.eks. streikeretten til rettsapparatet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:41:31]: Først vil jeg si meg enig i den felles virkelighetsforståelsen angående Unio og KS som representanten Grande nå redegjorde for.

Søknad om dispensasjon fra streiken i KS-området skal komme fra arbeidsgiver. I denne situasjonen var arbeidsgiver Fredrikstad kommune og Oslo kommune. Ved en arbeidskonflikt innenfor ansvarsområdet til KS er det altså den enkelte kommune som søker dispensasjon, ikke KS. En søknad gjelder da for hver enkelt streikende for én dag. Sånn er det ikke i NHO-området. Det er et annet system.

Mener statsråden at det bl.a. ut fra årets erfaringer er behov for å se nærmere på regelverket for dispensasjon fra streik i kommunal sektor?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:42:28]: Som det også står redegjort for i proposisjonen som omhandler arbeidskonflikten mellom KS og Unio i KS-området, er det når det gjelder dispensasjon, i noen tilfeller nedfelt hvordan dette skal skje, i avtaleverk mellom partene. Det er det i tilfellet KS–Unio. De har protokoll, altså regelverk for å si det litt enkelt, på dette.

Det er helt riktig formelt sett at det ikke er KS sentralt som søker om dispensasjoner, men det er KS sentralt som er den sentrale forhandlingsparten. Vi må selv-

følgelig legge til grunn at når KS sentralt, som den sentrale forhandlingsparten, klart uttrykker at etter å ha fått avslag på dispensasjoner bare kort tid før, vil det ikke komme flere dispensasjonssøknader, så er det gjeldende.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:43:43]: Eg ser at også helseministeren er i salen. Dette er eit spørsmål som også er relevant for den statsråden.

I bydel Nordre Aker var 14 av 30 sjukepleiarar i heimettenesta tatt ut i streik. Det er helgebemanning, ifølgje Norsk Sykepleierforbund. Det var grunnlaget for at Helsetilsynet valde å seie at det var fare for liv og helse. Det er veldig interessant, for det viser vel kanskje at når regjeringa omfamnar Helsetilsynets vurdering, har regjeringa dimed sett ein standard for bemanning, ei grunnbemanning.

Har regjeringa tatt konsekvensen av standpunktet sitt om tvungen lønnsnemnd på dette grunnlaget – at ein dimed må innføre ei grunnbemanning for å vareta liv og helse?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:44:45]: Spørsmålet, slik det er formulert, er egentlig et spørsmål til helseministeren. Men jeg har lyst til å si noe om det formelle grunnlaget knyttet til denne saken.

Statens helsetilsyn er vårt uavhengige tilsyn. Stortinget har gjentatte ganger i svært alvorlige saker lagt svært stor vekt på de faglige anbefalingene fra Statens helsetilsyn. Slik er det også i disse sakene. Det er ikke slik at hvis en arbeidsgiver, eller en kommune – det er jo ikke arbeidsgiverne – sier at de mener det er fare for liv og helse, så skriver Statens helsetilsyn under på det. Nei, de gjør sine egne faglige vurderinger. Den vurderingen knyttet til konflikten i Oslo kommune, der for øvrig representantens parti er med og styrer, er offentlig tilgjengelig, den kan leses. Det er ikke helt konkret helgebemanning, det er en helhetsvurdering fra Helsetilsynet. Den faglige vurderingen legger vi til grunn. Og jeg vil advare sterkt mot at man politiserer faglige vurderinger, kanskje særlig i så alvorlige saker som dette.

Bjørnar Moxnes (R) [10:46:04]: Grunnlaget for lønnsnemnda her i Oslo er omstridt fra arbeidstakersiden, som peker på at det var helgebemanning i hjemmetjenesten som var grunnlaget for akutt fare for liv og helse. Det sier noe interessant – enten om bemannings-situasjonen i hjemmetjenesten i Oslo kommune og andre kommuner eller om at det kanskje ikke var så vann-tett. Uansett er iallfall reaksjonen fra arbeidstakersiden at de ikke har noen som helst mulighet til å komme med innspill på den faglige vurderingen av om det er fare for liv og helse. De som er nærmest pasientene hver dag, som sikrer liv og helse hver dag året rundt, har in-

gen som helst mulighet til å komme med noen innspill til denne vurderingen.

Røe Isaksen har sagt at han er villig til å se på systemet, gjennomgå det. Men Høyre har jo stemt mot Rødts forslag om en gjennomgang av nettopp bruken av tvungen lønnsnemnd og lockout for ikke å undergrave streikeretten. Hvorfor er Røe Isaksen åpen for en vurdering, mens partiet hans stemmer mot en sånn gjennomgang her i Stortinget?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:47:09]: Nå ble det vel begrunnet ganske godt hvorfor vi stemte mot det forslaget, men jeg kan gjenta noe av det nå.

For det første er det rart i det trepartssamarbeidet som Norge har, å nevne lockout, som jo er virkemiddelet for arbeidsgiversiden, og ikke streik. De to tingene henger sammen.

Det andre er at hele kjernen i den norske modellen for arbeidslivet er at partene har utstrakt ansvar. Det at Rødt ønsker å kortslutte det ved å gjøre dette til primært politiske prosesser, selv om man føyer til «i samarbeid med partene», er med på å flytte tyngdepunktet vekk fra partene i arbeidslivet – fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner – og over til politikk og lov og regulering. Det er akkurat det samme vi advarer mot når det gjelder f.eks. kravet om minstelønn, som mange ønsker å ha i Europa: Det passer ikke med det norske systemet, det politiserer, gjør noe som i Norge har blitt håndtert godt av partene, til lov.

Jeg vil bare igjen oppfordre til å lese Helsetilsynets vurdering, som nå er fullt ut offentlig. Det er deres faglige, uavhengige vurdering,

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:48:26]: Det var ei veldig interessant replikkveksling vi var vitne til her no. Å politisere – dette er jo i høy grad politikk. Helsetilsynet har berre gjort ei kjøleg, fagleg vurdering av tilstanden. Viss regjeringa no har kome til det punkt at dei har utstyrt kommunane med så dårleg råd at helgebemanning faktisk er fare for liv og helse, er vi i ein veldig alvorleg situasjon. Da vil eg oppmode helseministeren til å be Helsetilsynet om å ta langt fleire sjekkar rundt omkring i landet.

Dette illustrerer grunnlaget for heile streiken. Både lærarar, sjukepleiarar og mange andre grupper i offentlig sektor organiserte under Unio, er bekymra for velferdsstaten si framtid. Dei ser at måten det blir finansiert på, mangel på lønn, for få kollegaer og forverra lønns- og arbeidsvilkår sett frå deira side, er ein fare for grunnlaget for velferda. Dette er eit varsko vi må ta på alvor. Når da

regjeringa går til det skritt å anbefale Stortinget å vedta ein lov om tvungen lønnsnemnd på det grunnlag, tek ein streikretten frå mange – i KS-området var det 137 000 som var omfatta av dette her, og også mange i Oslo.

Her framstiller regjeringa det som om dei ikkje hadde noko val, og skubbar dermed ansvaret i alle andre retningar, på arbeidstakarar eller arbeidsgivarar. Men regjeringa hadde sjølv sagt eit val. Ein kunne bedt arbeidsgivar søke om nødvendig dispensasjon. Dette har vore praksis i lang tid. Når vi har blitt kritiserte av ILO for vårt system for å avvikle streik, burde regjeringa strekke seg meir enn langt for å sørge for at han kan fortsetje. Ein kunne ettergått vurderinga til DSB om brannfare. To timar før blei det gitt dispensasjon – to timar før ein gjekk til det skritt at ein innførte tvungen lønnsnemnd og foreslo det.

Streik er eit avgjerande maktmiddel. Utan streik er grunnlaget for fagforeningar borte. Når ein svekker streikeretten, svekker ein også den krafta han har representert i det norske samfunn, som har vore heilt avgjerande for velferdsstaten slik vi kjenner han. Med streik som verkemiddel har vi fått på plass pensjonsordning, redusert arbeidstid, fem vekers ferie, foreldrepermisjon, utdanning for alle, overtidsbetaling og sjukelønn, for å nemne noko. Det er gode vi alle har nytt godt av. Dei står i fare, og SV kan ikkje akseptere det grunnlaget regjeringa ber Stortinget om å innføre lov om tvungen lønnsnemnd på.

Arild Grande (A) [10:51:50]: Det er riktig som presidenten påpekte, det var ikke et forslag, men komiteens tilråding bokstav B jeg henviste til og anbefaler. Den får dessverre ikke flertall.

Det er veldig tydelig at høyresiden nekter å være med på å styrke organisasjons- og streikeretten, men det holder ikke når høyresiden bruker argumenter om at ILO allerede er forpliktende for Norge. For regjeringen viser, ved hver eneste korsvei, at det ikke stemmer. Statsråden har ikke fulgt opp ILOs anbefalinger om å ha en dialog med partene, om å sikre en reell streikerett. Det ble igangsatt under Anniken Hauglie. Ennå har det ikke skjedd noen verdens ting. Nå sier statsråden at han skal ta tak i det, men det er ikke varslet annet enn at han har tilføyd et lite tilleggspunkt under eventuelt på et møte som var planlagt for lang tid siden om noe helt annet. Så det er ikke særlig forpliktende.

Det andre er at regjeringen skriver i proposisjonene som ligger til grunn her, at dersom det skulle være motstrid med internasjonale forpliktelser, er det likevel riktig, ifølge regjeringen, å gå til tvungen lønnsnemnd. Det viser at ILO ikke har den tyngden i henhold til norsk lov og praksis som den burde hatt. Statsråden, høyresiden,

ser muligens ikke at det er forskjell på om ILO gir regjeringen en smekk på fingrene, og om organisasjoner faktisk kan føre saken for norsk rett for å vurdere det faglige grunnlaget for en tvungen lønnsnemnd. Eller kanskje de ser nettopp det, og derfor ikke ønsker at streikeretten gjennom det i realiteten vil bli styrket?

Så et tilsvarende til Moxnes, som viser til et forslag vi diskuterte i forrige uke, som egentlig vil føre til det stikk motsatte av det Moxnes og Rødt hevder de vil. De prøver sågar å skyve LO foran seg, men de har jo ikke snakket med LO. Det har vi. LO sa: Vær så snill, ikke støtt det forslaget fra Rødt, for det vil kortslette lovlig maktmidler som både arbeidsgivere og arbeidstakere har.

Det føyer seg inn i rekken av flere forslag vi har sett det siste halvåret, som vil true organisasjonene og true den norske lønnsdannelsen. Vi har hatt forslag i Stortinget om nasjonal minstelønn, vi har hatt forslag om å lovfeste innholdet i hovedavtalen og som vil gjøre det helt uvesentlig om folk er organisert eller ikke, vi har hatt forslag om hvem og hvilke yrkesgrupper som fortjener høyere lønn, og hvem som ikke gjør det. Og nå tar SV og Rødt til orde for at Stortinget skal overprøve faglige institusjoners vurderinger knyttet til spørsmålene for tvungen lønnsnemnd, til tross for at begge partene sa det var fare for liv og helse på det aktuelle tidspunktet, og til tross for at ingen av partene har tatt kontakt med komiteen om feil eller mangler i proposisjonen. Det viser partier som er på helt ville veier.

Bjørnar Moxnes (R) [10:55:16]: Her bekrefter Grande fra Arbeiderpartiet det som var, tror jeg, Martin Tranmæls berømte ord: svakt argument – opp i intensitet. Det så vi et godt eksempel på i forrige innlegg fra Grande, for nå er to store streiker i det offentlige stanset på et syltynt grunnlag som er bestridt av arbeidstakersiden.

Streikeretten for sykepleiere, barnehageansatte og lærere er i realiteten særdeles lite verdt. Det burde bekymre et arbeiderparti. Vi har bedt om en gjennomgang av bruken av tvungen lønnsnemnd for å unngå at det brukes for å undergrave streikeretten. At en sånn gjennomgang, i hvert fall ifølge Arbeiderpartiet, griper direkte inn i partsforholdet, er med respekt å melde ikke sant, for å bruke et riktig begrep her i salen. Det som derimot er inngripen, er når regjeringen stanser forsvarlige streiker med tvungen lønnsnemnd på en slik måte at disse viktige arbeidstakergruppene rett og slett ikke har noen streikerett.

Å få en gjennomgang av dette, å se på bruken av tvungen lønnsnemnd, er ikke politisk overstyring av partene, men å tilrettelegge for at den ene parten ikke bare blir overkjørt og fratatt sin grunnleggende streikerett, som vi ser skje i Norge i disse ukene i 2021. Arbei-

derpartiet går i stedet sammen med de borgerlige, stikker hodet i sanden og nekter å se behovet for en slik gjennomgang.

Jeg vet hva noen i LO har uttalt om forslaget, men jeg sa at de LO-organiserte og de Unio-organiserte bør merke seg hvilke partier som tar på alvor det som nå skjer med streikeretten for ansatte i offentlig sektor, og som ønsker å endre systemet, slik at streikeretten ikke blir undergravd, nettopp for å sikre at den største parten her, nemlig arbeidstakerne, hundretusener av ansatte, faktisk kan kjempe for å løfte lønnen sin og å sikre rekruttering – grunnlaget for hele fagbevegelsens kamp i 100 år. Det er det som undergraves. Vi ønsker å få en gjennomgang for å sikre at ikke staten, ved regjeringen, griper inn på en slik måte at denne streikeretten blir undergravd.

Dette pratet, som også Røe Isaksen kommer med, om at Rødts forslag er å flytte makt vekk fra partene og til Stortinget, stemmer ikke. Den makten har regjeringen, også rød-grønn regjering, tiltatt seg, og den brukes ved tvungen lønnsnemnd. Vi ønsker i stedet å sikre at arbeidstakerne har en reell streikerett, også i det offentlige. Det burde et arbeiderparti være i stand til å forstå.

Jon Georg Dale (FrP) [10:58:37]: Det den radikale venstresida på mange måtar tek til orde for i denne debatten, er potensielt farleg. Når representanten Knag Fylkesnes etterlyser at regjeringa skal ettergå dei faglege vurderingane som Helsetilsynet og DSB gjer, betyr det for alle praktiske føremål at denne typen vurderingar i ytste konsekvens skal vekk frå fagfolka som har kompetanse på det, over på skriveborda i departementa.

Tvungen lønnsnemnd skal berre brukast i tilfelle der liv og helse står i fare. Ei politisering av den vurderinga kan gå ut over liv og helse. Det er illevarslande at representantar som Knag Fylkesnes, med sentrale verv i eit parti som tek mål av seg til å sitje i regjering, faktisk ikkje reflekterer over det i det heile. I iveren etter å snakke folk etter munnen og framstå som mest mogleg fagforeiningsvenleg går han solid i fella og tek til orde for ein politikk som ikkje ville stå seg i to sekund viss han i praksis skulle vore etterlevd.

Difor vil eg bruke denne anledninga til å gjere noko så sjeldan som å gje honnør til Arbeidarpartiet, som faktisk framstår som ryddige og bidreg til å vareta det som vi alle er opptekne av, at lønsdanninga skjer mellom partane i arbeidslivet, og at vi ikkje bruker tvungen lønnsnemnd unødig, men at vi har det som verkemiddel når liv og helse potensielt vert sett i fare. Det har vore – og må framleis vere – ei fagleg vurdering gjord av folk som har kompetanse til å gjere det, ikkje ei vurdering som er flytta inn i departementet, slik SV tek til orde for. Det viser jo kvifor eit stort fleirtal på Stortinget sluttar seg til ein politikk som står seg over tid, ikkje ein politikk som

først og fremst er eigna til å lage nokre overskrifter tett før valet.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:01:16]: Jeg tenkte jeg skulle svare ut noen av punktene som har kommet, eller i hvert fall kommentere dem.

Først til Statens helsetilsyn og påstanden om at det er helgebemanning alene som gjør dette, som representanten Knag Fylkesnes kom med. Igjen: Når det kommer streiker, rigger Statens helsetilsyn seg for å kunne gjøre fortløpende vurderinger. Jeg vil bare understreke at det ikke er slik at dersom kommunen melder inn det de beskriver som fare for liv og helse, så sier Statens helsetilsyn at det er greit. Det skjer ofte – det skjer i hvert fall – at Statens helsetilsyn er uenig i den vurderingen og har en annen vurdering, altså at de gjør en uavhengig, faglig vurdering.

Jeg vil igjen oppfordre til å lese meldingen. Statens helsetilsyn sender dagsrapporter som Arbeids- og sosialdepartementet får. De er offentlige – for dem som ber om å få se dem etter at konflikten er over og tvungen lønnsnemnd er iverksatt. Jeg vil også si at Statens helsetilsyn på sine hjemmesider har en stor rød knapp hvor det står at man kan varsle om alvorlige hendelser. Det er viktig – og dette vil sikkert også helseministeren kunne nikke gjenkjennende til – at man varsler Statens helsetilsyn hvis man opplever alvorlige situasjoner som ikke er i tråd med regelverket, og som setter liv og helse i fare.

Det blir også sagt at vi burde gjort en faglig vurdering av faren for liv og helse og ettergått Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps vurderinger, men DSB er jo – ved siden av det kommunale brannvesenet, som er ansvarlig for sitt lovverk og regelverk kommunalt – vår faglige instans for å gjøre de vurderingene.

Jeg forstår innspillet, og det er verdt å tenke videre på: Kunne man ikke tatt kontakt med partene i forkant for å få klargjort om det var fare for liv og helse? Problemet er at man ikke kan lage en forhandlingssituasjon om hvorvidt det er fare for liv og helse; det må være en faglig vurdering. Jeg mener at et av temaene i diskusjonen med partene er om vi er sikre på at alle fakta er på bordet, men det er god informasjonsstrøm også i systemet vårt.

Så sa representanten Knag Fylkesnes at jeg som statsråd bare kunne bedt arbeidsgiveren søke om de nødvendige dispensasjonene. Altså: Jeg kan oppfordre partene til å finne en løsning, men nettopp det representanten beskriver der, ville jo være å gripe inn i en arbeidskonflikt. Man kan jo se for seg det motsatte, f.eks. at en statsråd hadde bedt en fagforening om å innvilge dispensasjoner fordi en bedrift fikk svak lønnsomhet eller merket konsekvensene av streiken. Det ville vært uhørt.

Til slutt: Prosessen knyttet til ILO og oppfølgingen der er igangsatt. Men det er nok også sånn at en del av de forslagene som ILO kom med, ikke nødvendigvis heller er noe partene vil, fordi streik og minimumsbemanning ikke nødvendigvis henger sammen.

Heidi Nordby Lunde (H) [11:04:35]: Jeg registrerer at SV kritiserer regjeringen for å ha lyttet mer til arbeidsgiversiden og ikke stoler på arbeidstakerne. Jeg vil heller kanskje snu på det, for jeg har all tillit til at arbeidstakersiden var villig til å gi dispensasjoner når saken først hadde eskalert. Samtidig må jeg ha tillit til de faglige vurderingene fra kommune, brannvesen og DSB som uavhengige tilsynsmyndigheter, noe SV åpenbart ikke har.

Jeg vil bare referere til proposisjonen, hvor det står at skiftlederen og to operatører var tatt ut i streik fra samme skift, slik at Frevar sto uten bemanning i kontrollrommet. De hadde søkt om dispensasjon for å kunne bemanne med minst én person. Det var tidligere avslått flere ganger, og klage var avslått. Det betyr at når man har eskalert situasjonen til dit at arbeidstakersiden er villig til å innvilge dispensasjon, kan det ha gått for langt. Det er ikke lenger nok med bare én dispensasjon til én person. Det er flere ting som må til.

Så to ord om helgebemanning. Det er fullt mulig å organisere en tjeneste slik at hovedaktiviteten skjer på dagtid, i normalarbeidstid, og legge lettere tilsyn og oppfølging til kvelds- og helgetid med en annen form for bemanning. Det betyr forsvarlig bemanning gjennom hele uken, men ikke nødvendigvis at man kan kjøre hele uken med helgebemanning. Det må vel være en grunnleggende forståelse av at man klarer å organisere offentlige tjenester i Norge på en god måte, slik at man bruker ressursene riktig.

Samfunnet og berørte parter må, som jeg har sagt tidligere, i utgangspunktet tåle de ulemper som arbeidskamper fører med seg, men dersom arbeidskamper fører til fare for liv og helse, er det dessverre nødvendig å gripe inn.

Det er naturlig at konflikter oppstår i arbeidslivet. Det er ulike interesser som står mot hverandre, men som representanten Dale var inne på, handler ikke den saken om støtte mot lønnskrav, men om å lytte til de faglige vurderingene fra uavhengige tilsynsmyndigheter. Det er ingen grunn til å tro at dette blir brukt til å undergrave streikeretten i Norge, og det er synd at SV og – kanskje ikke overraskende – Rødt ikke stoler på de faglige myndighetene og politiserer dette grunnlaget. Det er det som undergraver partene i arbeidslivet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:07:19]: Stikkordet til statsråden er fakta. Alle fakta på bordet er kjernen i dette. Når ein har eit maktmiddel som er så inngripan-

de som tvungen lønnsnemnd, pliktar ein også å sørge for at prosessane går riktig for seg, og at alle fakta kjem på bordet.

Så når varsel kjem, kva er da ansvaret til regjeringa? Er statsråden, og er heile forsamlinga her, komfortable med at det var berre arbeidsgivar som blei gitt moglegheit til å uttale seg om det var fare for liv og helse, og ikkje arbeidstakar? Er ein komfortabel med ein sånn type situasjon – altså der kompetansen er berre frå dei som sit på arbeidsgivarsida, mens arbeidstakersida ikkje har moglegheit til verken kontradiksjon eller å kome med si vurdering av saka?

At faglege myndigheiter har gjort jobben sin, tviler SV slettes ikkje på. Dei har gjort ein grundig jobb, men det er regjeringa si vidare handtering av det som er problemet. Kvifor sørgjer ikkje regjeringa for at arbeidstakersida blir involvert? Der er vi ved kjernen i dette spørsmålet. Det er der begynninga på svekkinga av streikeretten startar, når ein ikkje er villig til å lytte til den parten.

Eg tar det ganske lett når Framstegspartiet kritiserer SV i denne typen spørsmål. Historisk har jo høgresida vore imot streik. Dei har vore imot alle velferdsreformer. Dei meiner det ikkje skal vere noko grunnlag for å bygge opp fagforeiningane, slik vi kjenner dei i dag. Dei er imot heile grunnlaget for den norske modellen. Så da skjuler ein seg bak dette og hint når dei kritiserer partia som ønskjer å hegne om streikeretten, og ser på det som eit avgjerande verkemiddel for å utvikle samfunnet sånn som vi kjenner det.

Det hadde vore interessant å høyre statsråden si vurdering av innverknaden til arbeidstakarane, mogleheita til å bli høyrte i denne saka. Det hadde vore interessant å høyre ei vurdering av det, for det har statsråden hoppa galant forbi i alle sine innlegg i dag.

Det er også interessant å ta den politiske konsekvensen av måten denne konflikten blei løyst på, at helgebemanning faktisk kan vere ei fare for liv og helse, og at det bør få konsekvensar for grunnbemanninga generelt og måten ein finansierer den offentlege velferda på – der høgresida har kutta og kutta og kutta.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bjørnar Moxnes (R) [11:10:38]: Jeg er usikker på hvor glad Arbeiderpartiet blir for omfavnelsen fra Fremskrittspartiet, men det er interessant at Fremskrittspartiet roser Arbeiderpartiet for deres opptreden i denne saken.

Men Fremskrittspartiet har noe der de kanskje burde feiet for egen dør, for det sies her av Fremskrittspartiets representant at dette gir grunn til refleksjon for dem som styrer KS. Der er jo Terje Søviknes, som sitter i KS'

hovedstyre. Fremskrittspartiet har lovet helsefagarbeidere og sykepleiere et lønnsløft i vår – store løfter fra landsmøtet sitt – men er altså i KS-styret og løfter ikke en finger for å imøtekomme de streikendes rettmessige krav, som er det som kan sikre et lønnsløft. Og i RNB er det null og niks – ingen penger, ingen kroner – som kan løfte lønnen til de ansatte i velferden. Så dette viser et parti som bare bløffer de ansatte i velferden med tomme løfter.

Presidenten: Presidenten vil anbefale at representantene bruker andre ord enn «bløff» for å definere hverandres politiske budskap.

Dag Terje Andersen (A) [11:11:54]: Det har vært interessant å høre på denne debatten, og for meg blir det en påminnelse om det jeg sjøl opplevde på 1970-tallet. Jeg er nemlig gymnaselev Andersen. Jeg gikk på Larvik gymnas i de åra boka «Gymnaslærer Pedersens beretning om den store politiske vekkelsen som har hjem-søkt vårt land» ble skrevet, og jeg kjenner igjen AKP fra den gangen. Jeg kjenner dem spesielt igjen fordi jeg umiddelbart begynte på smelteverket i Larvik og hadde de folkene i klubbstyret. Det som var en gjenganger den gangen blant mange sjølproletariserte, godt utdannede folk – som fant ut at de måtte stige ned til arbeiderne fordi de ikke kunne ta vare på seg sjøl – var at de fortalte hva som var best for arbeidsfolk, for det skjønte de ikke sjøl. Når jeg blir minnet om det nå, er det med utgangspunkt i Arild Grandes grundige og gode gjennomgang av spillereglene i det norske arbeidslivet, der nettopp partenes frie rolle i lønnsdannelse er så avgjørende. Det er det Rødt nå kritiserer Arbeiderpartiet for at vi er ryddige i forhold til.

For når det gjelder det forslaget representanten Moxnes vil ha vedtatt, om en gjennomgang, er det sånn at arbeidsfolks representanter ikke vil ha det forslaget. Og hvorfor det? Fordi de ser at det rokker ved det fine systemet i den norske modellen, at vi har respekt for at lønnsdannelse er et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Så er det slik at jeg også stusset på lønnsnemnda, det vet statsråden at jeg har sagt i en direkte samtale med ham, men jeg skjønner at det er Unio som er forhandler. Jeg mener vi skal ha høy terskel for å bruke tvungen lønnsnemnd, men det må basere seg på faglige og objektive kriterier. Jeg kan også mene at det er noen jeg synes hadde fortjent bedre lønn, men det er altså ikke min rolle som stortingsrepresentant å mene og vedta noe om det, fordi jeg er opptatt av den norske modellen, som har tjent dette landet så godt, og der den frie lønnsdannelsen og de frie partene er helt avgjørende.

Derfor har jeg flere ganger i løpet av denne perioden kritisert regjeringen for å angripe den norske modellen – med økte forskjeller, mindre innflytelse for arbeidstaker-

ne osv. – men det er trist å se at en som påstår han vet bedre enn arbeidsfolk selv hva arbeidsfolk er tjent med, også er med på å undergrave et av hovedelementene i den norske modellen, partenes frie rolle i lønnsdannelsen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Sak nr. 3 [11:15:05]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020 (Innst. 670 L (2020–2021), jf. Prop. 215 L (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen. Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Mari Holm Lønseth (H) [11:15:54]: Regjeringen har satt ned et utvalg som skal gjennomgå alle saker hos statsforvalterne, Statens helsetilsyn og Statens helsepersonellnemnd som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010–2020. Utvalget skal også gå gjennom Varhaug-saken for å se hvilke læringspunkter som kan trekkes fra den saken når det gjelder dagens praksis. Den gjennomgangen skal omfatte kontakt med ofre som er villige til å uttale seg. Målet er å påpeke en eventuell svikt og undersøke om det er fellestrekk i sakene som kan indikere en systemsvikt. Det er imidlertid ikke innenfor utvalgets mandat å ta stilling til straffespørsmål eller erstatning.

Det er vesentlig at utvalget kan innhente nødvendige opplysninger fra relevante offentlige myndigheter, deres ansatte og tidligere ansatte. Utvalget trenger inn-syn i personopplysninger som også er underlagt taushetsplikt, og mener også at forslaget i lovproposisjonen er helt nødvendig for å sikre det. Målet er å sikre at utvalget får tilgang på opplysninger som er nødvendige for at utvalget kan få utført arbeidet sitt i henhold til mandatat. Det betyr også at vi gir unntak fra taushetsplikten og plikt til å gi det oppnevnte utvalget de opplysningene som er nødvendige.

En samlet komité forutsetter også ivaretagelse av personvernreglens krav, og at det ikke samles inn mer personopplysninger enn det som er nødvendig og relevant for å oppnå formålet. Personvernopplysningene som samles inn, skal beskyttes i tråd med gjeldende lov-

verk. Utvalgets medlemmer har selvsagt taushetsplikt etter forvaltningsloven, men skal også underlegges strengere taushetsplikt dersom utvalget mottar informasjon som etter særlov går lenger enn taushetsplikten etter forvaltningsloven.

Det presiseres også at taushetsplikten for utvalgets medlemmer og andre som har utført tjeneste eller arbeid for utvalget, vil gjelde selv etter at loven vi vedtar, opphører å virke.

Avslutningsvis vil jeg nevne at komiteen viser til at helseminister Bent Høie i VG 12. mai i år kom med en beklagelse på vegne av helsetjenesten til ofre og pårørende i Varhaug-saken for det de har blitt utsatt for. Komiteen er glad for at den beklagelsen ble fremmet, og stiller seg bak den. Komiteen mener at systemsvikten nå må gjennomgås for å sikre at noe lignende ikke skjer igjen, og at urett som er begått, blir rettet opp. Norske pasienter må være trygge på at behandlere ikke utøver overgrep, og at alle skal ha tillit til helsepersonell i den norske helsetjenesten.

Ingvild Kjerkol (A) [11:19:09]: Jeg vil slutte meg til saksordførers ord i denne saken. Det er en enstemmig komité som innstiller på dette, hvor det er rettet et kritisk søkelys på myndighetenes håndtering av saker som gjelder overgrep mot pasienter begått av helsepersonell. I Varhaug-saken foregrep psykologen seg på flere pasienter over en periode på tre tiår – vi har lest om dette i VGs dekning av det – og påførte dem stor og til dels ubotelig skade.

Vi viser til at departementet i proposisjonen skriver:

«Varhaug-saken er en svært alvorlig sak, der det samlede system har kommet til kort når det gjelder å forebygge, reagere, gripe inn og forhindre videre skadelig atferd fra et helsepersonell også etter at helsepersonellet var fratatt sin autorisasjon.»

Dette er en alvorlig understreking, som departementet også anfører i proposisjonen, og som vi støtter beskrivelsen av.

Det er uforståelig i dag at overgrepene kunne få fortsette i så mange år, og vi konstaterer at dette har ført til lidelser hos mange sårbare pasienter og deres pårørende. Vi slutter oss derfor til at det nå settes ned et utvalg som skal gjennomgå sanne saker fra 2010 til 2020, og gjennomgå denne særskilte saken spesielt for å lære og sikre at vi ikke kommer i samme ufare igjen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:20:59]: Regjeringa har satt ned et utvalg som skal gjennomgå og vurdere behandlingen av sakene hos fylkesmennene, nå statsforvalterne, Statens helsetilsyn og Statens helsepersonellnemnd som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010–2020. Utvalget får også i mandat å gjennomgå Varhaug-saken for å se hvilke læ-

ringpunkter som kan trekkes fra denne saken når det gjelder dagens praksis. Denne gjennomgangen skal omfatte kontakt med ofre som er villige til å uttale seg.

I lovforslaget i proposisjonen er lovens formål å sikre utvalget tilgang på opplysninger som er nødvendige for å få utført sitt arbeid i henhold til mandatet. Forslaget til lovhomeel er etter høringsrunde strammet inn, slik at det begrenses hvilke instanser og personer som skal ha plikt til å gi opplysninger til utvalget.

Senterpartiet støtter lovforslaget og innrammingene, og vi forutsetter at behandlingen av personopplysninger gjøres i tråd med EUs personvernforordning. Utvalget har taushetsplikt, og opplysninger som utvalget mottar, kan ikke senere bli brukt i en straffesak.

Saken som er utgangspunktet, Varhaug-saken, er svært alvorlig. Det handler om ofrene og deres pårørende, men også om hele tilliten til helsetjenesten. Hvordan kunne det skje at psykologen kunne praktisere i tre tiår uten å bli stoppet? Senterpartiet har engasjert seg i at Varhaug-saken burde bli gransket. Man trenger å få på det rene hvilket omfang saken har, og etter VGs kartlegging har flere nye ofre meldt seg. Vi sa tidlig at ofrene og deres pårørende bør få en unnskyldning, noe som de nå har fått fra helseminister Bent Høie på vegne av helsetjenesten. Man må lære av saken for å sikre at lignende aldri kan komme til å skje igjen. Representanten Kjersti Toppe tok opp saken i et skriftlig spørsmål den 10. mai i år, og gikk da grundig inn i saken.

Spørsmålet er hvordan dette kunne skje i det offentlige helsevesenet. Senterpartiet er glad for at det nå er satt ned en ekspertgruppe for å gjennomgå Varhaug-saken, slik Senterpartiet hadde foreslått, og at ofrene har fått en offentlig beklagelse fra statsråden.

Karin Andersen (SV) [11:23:15]: SV støtter saken. Jeg har bare behov for noen kommentarer.

Det går på at slike saker ofte får pågå lenge. Jeg tror de som nå skal granske dette, og alle vi som har politisk ansvar på ulike områder, og også de som har faglig ansvar på ulike områder, er nødt til å være mer klar over den maktubalansen det er mellom fagpersoner og pasienter/brukere. For det utvikler seg noen strukturer der man passer på hverandre og sine kolleger. Jeg tror også det er veldig vanskelig for den som har sett at noe er galt, men ikke har sagt fra på lang tid, å si det når det har gått lang tid, nettopp fordi da har man visst det lenge og ikke gjort noe.

Det er også et veldig maktubalanseforhold mellom det offentlige og den enkelte innbygger. Jeg tror ikke dette er spesielt for helsevesenet, jeg tror det gjelder mye av offentlig sektor, så det gjelder at man er oppmerksom på det. Men det er klart at det er spesielt sårbart i helsesektoren, i barnevernet f.eks., med alle de tilfellene der enkeltmennesket kommer i en situasjon der en trenger hjelp.

Jeg har behov for å si dette. Dette utvalget skal ikke ta stilling til straff eller reaksjoner eller slike ting, men vi er nødt til å gå igjennom det også. Hovedsaken her må jo være å hindre at dette skjer, men jeg tror også at det må få noen reaksjoner for dem som bruker sin stilling til å begå overgrep mot forsvarsløse mennesker, og at det også må ses på framover. For jeg er ikke sikker på om det i seg sjøl er forebyggende, men jeg vet hvor viktig det er for folk som har vært utsatt for slike ting, at den som har gjort det, får en reaksjon, for det plasserer skyld og ansvar.

Carl-Erik Grimstad (V) [11:25:41]: Jeg tror representanten Andersen peker på noe veldig viktig når hun nevner forholdet mellom behandler og behandlet og den avmaktfølelsen som av og til kan oppstå i slike situasjoner hvor folk blir utsatt for overgrep. Det er helt åpenbart at det må bli et viktig tema for utvalget.

Varhaug-saken er svært opprørende, men jeg synes det først og fremst fra denne talerstolen er viktig å gi honnør til pressen for å ha tatt opp dette spørsmålet, og spesielt til VG. For denne saken har vært dekket på en helt forbilledlig måte, og den viser betydningen av å ha undersøkende journalistikk på et høyt nivå. Det kan vi alle lære noe av. Nå skal ikke vi felle noen dom fra denne talerstolen, men jeg synes likevel det er grunn til å påpeke at overgangen fra det offentlige og inn i privatpraksis og det etiske tomrommet som har fulgt med den overgangen i denne saken, er spesielt «uforståelig», for å bruke representanten Kjerksbøls begrep.

Det framgår av proposisjonen at personvernet skal tas spesielt alvorlig, og det er jeg veldig glad for. Jeg er glad for at proposisjonen tar høyde for dette.

Så er det en trygghet i vårt politiske system at regjeringen har snudd seg så raskt som den har gjort i denne saken, og jeg ser fram til det videre arbeidet med utvalget og håper at jeg kan få lov til å komme tilbake til denne saken på denne talerstolen på et senere tidspunkt.

Statsråd Bent Høie [11:27:43]: Formålet med loven som Stortinget nå behandler, er å sikre tilgang til informasjon og et rettslig behandlingsgrunnlag for utvalget som skal undersøke saker der helsepersonell har begått overgrep mot pasienter de siste ti årene.

Utvalgets arbeid er svært viktig. Pasientene skal være trygge i møte med helsetjenesten, og vi må gjøre det vi kan for å hindre overgrep i helsetjenesten og for at overgrep oppdages så raskt som mulig dersom det skjer. Derfor er det viktig at utvalget går grundig igjennom disse tilsynssakene og undersøker om det er noe vi kan lære av det som har skjedd.

Vi må se kritisk på dagens praksis og lovverk og vurdere om det er noe som bør endres. For at utvalget skal kunne gjøre dette, er det helt avgjørende at de får tilgang til nødvendige og relevante opplysninger, også til taus-

hetsbelagte opplysninger, og at utvalget får hjemmel til å behandle helseopplysninger og andre personopplysninger.

Den informasjonen utvalget innhenter, kan være sensitiv. Utvalget må derfor sikre en god ivaretagelse av kravene etter personvernreglene. Blant annet må det ikke innhentes flere opplysninger enn det som er nødvendig, og de opplysningene som innhentes, må beskyttes.

Jeg er glad for at komiteen slutter seg til lovforslaget, og jeg er også takknemlig for at komiteen har snudd seg raskt rundt i denne saken og har akseptert å behandle en sak som regjeringen fremmet lovlig sent for Stortinget. Men det gjør også at utvalget raskere kan komme i gang med sitt viktige og nødvendige arbeid. Disse endringene er helt nødvendige for at utvalget skal kunne utføre sitt oppdrag.

Jeg vil bare avslutningsvis gjenta min unnskyldning overfor ofrene og deres pårørende i Varhaug-saken for det de har opplevd, og for at vårt samlede system ikke evnet å stoppe overgrepene selv etter at de første overgrepene ble oppdaget.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [11:29:48]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2022 (Innst. 660 S (2020–2021), jf. Prop. 192 S (2020–2021))

Presidenten: Etter ynske frå kommunal- og forvaltingskomiteen vil presidenten ordna debatten slik:

Arbeidarpartiet 25 minutt, Høgre 30 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt og Raudt 5 minutt.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalspersonane til partia og inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa.

Dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Heidi Greni (Sp) [11:30:42] (ordfører for saken): Først vil jeg få takke komiteen og komitésekretariatet for et godt samarbeid om denne saken.

Kommuneproposisjonen legger viktige føringer for statsbudsjettet til høsten og gir kommuner og fylkeskommuner nødvendige signaler om hvilke rammer de

kan legge til grunn for budsjettarbeidet sitt. Her legges mange premisser for hverdagslivet til folk. Skole, helse, barnehage, eldreomsorg og kollektivtransport er tjenester som de aller, aller fleste er avhengige av i hverdagen.

Den viktigste forutsetningen for kommuneøkonomien neste år er at kommuner og fylkeskommuner for innværende år, men også neste år, kompenseres for tapte inntekter og økte utgifter i forbindelse med koronasituasjonen. Det siste året har Stortinget vedtatt en rekke kompensasjonsordninger og motkonjunkturtiltak. Den siste pakken for Kommune-Norge skal behandles i revidert nasjonalbudsjett på fredag. Disse tiltakene har ikke vært en del av kommuneproposisjonen for neste år, men de er likevel en helt avgjørende forutsetning for neste års kommunebudsjetter.

Jeg vil understreke at det er helt nødvendig at Kommune-Norge får en tydelig forsikring om at de får 100 pst. dekning også for eventuelt nye kostnader som vil påløpe utover året og eventuelt for 2022. Det er avgjørende for å sikre at kommunene ikke drar i nødbremsen nå, at de stopper planlagte prosjekter, eller at de må kutte i tjenestetilbudet. Så langt ser det ut som om de er kompensert.

Jeg er imponert over fleksibiliteten og handlekraften ansatte i norske kommuner har vist i håndteringen av koronasituasjonen, og jeg er imponert over hvordan utfordringene har blitt håndtert. En stor takk til alle som har stått på og fortsatt står på i Kommune-Norge nå i forbindelse med denne pandemien.

I kommuneproposisjonen for 2022 signaliserer regjeringen at det legges opp til en realvekst i frie inntekter for kommunesektoren på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr i 2022, med 400 mill. kr til fylkeskommunene. Regjeringen legger opp til at inntektsveksten i henhold til vanlig praksis skal regnes fra anslått inntektsvekst i 2020 i revidert nasjonalbudsjett, men skal i tillegg korrigeres for virkningene av virusutbruddet. Anslaget på skatt på inntekt og formue i 2021 er oppjustert med 3,2 mrd. kr sammenlignet med saldert budsjett.

Senterpartiet mener regjeringens økonomiske opplegg for kommunesektoren for neste år nok en gang er for dårlig. En viktig indikator for hvor god kommuneøkonomien er, er netto driftsresultat. Det er store forskjeller mellom kommunene, men i 2019 var kommunene samlet sett under anbefalingene fra Det tekniske beregningsutvalget for kommuneøkonomi.

Vi mener regnskapstallene for 2019 er de mest relevante å se på, da 2020 var et ekstraordinært år med store tilleggsbevilgninger og større variasjoner i inntekter og utgifter enn i et normalår. Selv om kommunesektoren har blitt kompensert for sine merutgifter og mindreinntekter i 2020 og så langt i 2021, vil det komme en dag da pandemien er over og vi skal se framover. Hvis regjering

gen da skal fortsette som før pandemien, vil kommunesektoren gå noen ekstremt tøffe år i møte.

Kommuneøkonomien har de siste årene, særlig i perioden 2016–2019, blitt vesentlig svekket. Flere og flere små og mellomstore kommuner har lenge slitt med negative resultater, men også større kommuner har begynt å få røde tall. 43 pst. av kommunene hadde negativt driftsresultat i 2019. Det er bekymringsfullt.

Ekstraordinære skatteinntekter utover forutsetningene i statsbudsjettene, bl.a. som følge av skattetilpasninger og lavere pensjons- og demografikostnader, er en hovedårsak til at de økonomiske resultatene ikke har vært så verst tross alt. Det er ikke på grunn av regjeringens ramme, men på tross av.

Endringene i inntektssystemet de siste årene har i tillegg ført til en kraftig omfordeling innenfor rammen. De største bykommunene har vunnet, og små og mellomstore kommuner har tapt. Gjeldsveksten har økt fra gjennomsnittlig 21 pst. av driftsinntektene i perioden 2002–2008 til 48 pst. i 2019. Jeg er svært bekymret over denne utviklingen, og den kan åpenbart ikke fortsette.

Finansieringen av ressurskrevende tjenester har vært en gjenganger i diskusjonene rundt kommuneproposisjonene. Formålet med toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er å legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på et omfattende helsetilbud. Den kompenserer kommuner med ressurskrevende tjenester for 80 pst. av netto lønnsutgifter over et innslagspunkt på 1,43 mill. kr per mottaker i 2021. Innslagspunktet var 1,157 mill. kr per mottaker i 2017 og 975 000 kr per mottaker i 2013. Kommunene sitter igjen med stadig mer av regningen.

Økningen i innslagspunktet som vi har sett under denne regjeringen, har bidratt til å svekke mange kommuner økonomisk. Senterpartiet er positivt til at det nå foreslås en ordning for bedre å sikre de kommunene som har under 3 200 innbyggere, men som har ekstraordinært store utgifter. Det er også en utfordring for en del kommuner med over 3 200 innbyggere, som har unormalt store utgifter til ressurskrevende tjenester. Det må ivaretas.

Senterpartiet mener at eiendomsskatten på det nåværende tidspunkt er et nødvendig onde. Det er kun 107 kommuner som ikke skriver ut eiendomsskatt på bolig, mens 113 kommuner ikke skriver ut eiendomsskatt på fritidsbolig. Dette viser at eiendomsskatten nå er helt nødvendig for å få økonomien til å gå rundt. Senterpartiet vil på sikt gjerne se på muligheten til f.eks. å erstatte eiendomsskatten med en friere skattøre, men først og fremst må vi sørge for at kommunene får en økonomi som finansierer de oppgavene de er pålagt.

Innstillingen viser at partiene har felles mål for kommunesektoren på mange områder, men det er klare

forskjeller som viser at det har en betydning hvem som styrer landet. Dette gjelder både de økonomiske rammene kommunesektoren må arbeide innenfor, og også de styringsrammene som blir satt mellom staten og kommunesektoren.

På mange områder er det store ulikheter mellom partiene, og jeg regner med at partiene selv vil gjøre rede for sine standpunkt.

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra og vil derfor spre makt, bosetting, arbeidsplasser, kapital og kompetanse. Vi ønsker at folk skal ha mulighet til bosette seg der de selv ønsker. Vi vil ha en tillitsreform med myndighet og ansvar nær folk og hvor man lytter til lærere, helsepersonell og politifolk. Det er de som vet hvor skoen trykker. Ved å legge om offentlig sektor i retning av mer tillitsbasert styring får vi bedre løsninger. Vi desentraliserer oppgaver og forenkler og slanker byråkratiet. Utviklingen av kommunesektoren er viktig for å opprettholde spredt bosetting og variert næringsliv over hele landet. Dessverre deler ikke regjeringen disse målene, og politikken fører til økende sentralisering.

Senterpartiet foreslår å øke kommunesektorens rammer med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag. Av dette skal minst 700 mill. kr gå til fylkeskommunene. Dette er helt nødvendig for at kommunesektoren skal levere de tjenestene de er lovpålagt.

Senterpartiet mener det trengs en kraftig satsing på fylkesveiene i Norge. Dette er veier som er svært viktig for folk og næringsliv i hele landet. I Senterpartiets alternative NTP foreslås det totalt 4 mrd. kr utover regjeringens forslag til fylkesvei. Senterpartiet støtter høringsinnspillet fra KS, som ber om at tilskuddsordningen ikke skal være søknadsbasert, og at fordelingen må skje basert på kjente fordelingsnøkler. Senterpartiet vil gå nærmere inn på fylkeskommunens økonomi i et senere innlegg.

I kommuneproposisjonen 2022 signaliserer regjeringen at det legges på 2–2,4 mrd. kr. Det tekniske beregningsutvalget har foretatt en beregning som viser at kommunesektoren får merutgifter på om lag 1,2 mrd. kr knyttet til demografiutviklingen. Veksten etes altså opp av demografiutviklingen. I tillegg kommer en anslått økning i pensjonskostnader på 600 mill. kr.

Stortinget og regjeringen har de siste årene gitt kommunene flere og flere oppgaver og normer, bl.a. makstall, elev per lærer, pedagognorm for barnehager, osv. Dette er ikke fullfinansiert, og det binder opp betydelige midler som må spares inn på andre områder. KS har beregnet at det mangler 1 mrd. kr for å fullfinansiere barnehagereformen, bare for å nevne noe. Realiteten er at regjeringen legger opp til at kommunene skal løse flere oppgaver innenfor reduserte rammer. Senterpartiet mener det er feil politikk å sulteføre kommunesektoren. Det betyr rett og slett dårligere tjenester til innbyggerne.

Når nye krav til kommunene, som bemannings- og pedagognormer, skal dekkes innenfor eksisterende rammer, går det ut over andre sektorer. Siden omsorgssektoren er den største i kommunene, er det de eldre som må betale regningen gjennom et dårligere tilbud.

Jeg vil kort kommentere noe av diskusjonen rundt tilrådingens VI. Senterpartiet støtter sekundært forslaget om den såkalte hytteskatten, men vi støtter primært vårt eget løse forslag som tar for seg en bredere problemstilling enn kun helsetjenester utenfor bostedskommunen. Vi mener endringer i inntektssystemet bør skje gjennom en helhetlig gjennomgang, da alt påvirker alt.

Til slutt vil jeg ta opp Senterpartiets forslag og de forslag vi har sammen med SV.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har teke opp dei forslaga ho viste til.

Det vert replikkordskifte.

Torill Eidsheim (H) [11:41:08]: Året vi no har lagt bak oss, har vist seg krevjande, men det har òg vist oss ulike konsekvensar av auka fleksibilitet ved digitale løysingar. Og når kontoret flyttar heim, flyttar òg nokon heimen sin til hytta. Stadig aukande bruk av fritidsbustader er ikkje noko nytt, men det har eskalert kraftig under covid. Desse deltidssinnbyggjarane gjev auka aktivitet og gode inntekter for vertskommunane, men samtidig byr det på problem når helsesystemet ikkje er oppskalert for storinnrykk. Så eg lurar på: Er Senterpartiet einig i at inntektssystemet må leggje til rette for at folk kan bu der dei ønskjer å bu, enten det er i bygd eller i by?

Heidi Greni (Sp) [11:42:04]: Selvsagt er Senterpartiet enig i det. Det er en av våre hovedparoler.

Når det gjelder den såkalte hytteskatten, avsluttet jeg jo innlegget mitt med å si at jeg kommer til å støtte romertallsvedtaket der regjeringspartiene og Framskrittspartiet foreslår at det skal være en del av mandatet til inntektsutvalget. Samtidig mener Senterpartiet at vi må se på andre løsninger enn akkurat det som Framskrittspartiet, i hvert fall, har skissert i media. Den innretningen er ikke sikkert er den rette, f.eks. om det skal være en grense for hvor mye en skal ha i utgifter før en begynner å fakturere, osv. Jeg ser for meg at hvis legebesøk og sånt skal faktureres, vil det bli et voldsomt stort byråkrati, og hvis det er fritidsbeboere som bor på hytta halve året, og som kanskje i tillegg har behov for mye hjemmesykepleie, altså daglig stell, ukentlig stell osv., så er det en kjempestor utfordring for mange kommuner.

Torill Eidsheim (H) [11:43:06]: Takk for svaret. Det gler meg at Senterpartiet er på glid her og ser dette be-

hovet. For er det éin ting som er sikkert, så er det nettopp at samfunnet er i kontinuerlig utvikling. Den digitale utviklinga endrar korleis vi jobbar, og ho endrar kanskje òg måten vi ønskjer å leve på. I Høgre er vi opptatt av nettopp det; vi er opptatt av at folk skal få lov til å bu og arbeide i heile landet. Fleirtalet i komiteen har nettopp difor peikt på det, at ein har behov for å sjå nærare på inntektssystemet. Men når det kjem til den digitale utviklinga, er Senterpartiet veldig ofte opphengt i det som omhandlar rein fiber, og ikkje den totale digitale infrastrukturen. Kva er det som gjer det?

Heidi Greni (Sp) [11:44:03]: Senterpartiet er opptatt av at alle skal ha mulighet til å delta på lik linje, også digitalt. For oss er ikke det viktigste om det er fiber eller 5G, men det som er aktuelt å bygge ut i Distrikts-Norge der de verken har fiber eller 5G, det er fiber. Og 5G-utbyggingen vil jo, som alt annet, starte i by – og så går det både 5, 10 og 15 år før Distrikts-Norge får være en del av det. Så hvis vi skal ha bosetting i hele landet, noe vi er veldig opptatt av, må vi faktisk sørge for at en har tilgang, en tilfredsstillende tilgang, i hele landet, og et høyhastighetsbredbånd, som gjør at også næringslivet kan etablere seg. For det som er utfordringen når en skal få nye arbeidsplasser rundt i Distrikts-Norge, er at det enkelte steder ikke er mobildekning, og veldig mange steder er det ikke tilstrekkelig tilgang på fiberkapasitet til at en faktisk kan legge arbeidsplassen sin der.

Helge André Njåstad (FrP) [11:45:15]: Eg skal spørja om noko eg og sikkert veldig mange innbyggjarar lurar på, spesielt dei i raud-grøne kommunane som har fått eigedomsskattrekninga i vår og har betalt fleire tusen kroner. Fordi dei eig ein bustad eller eig ein bustad i lag med banken, får dei ei ekstrarekning i posten frå kommunen sin. Dei har vel registrert at rekninga er like høg og mykje høgare no, trass i at Stortinget har sett ned promillen kommunane har lov til å krevja inn, frå 7 promille til 4.

Det har aldri vore sagt frå dei raud-grøne partia, som ein ut frå meiningsmålingar kan ha mistanke om kanskje kan gjera eit brukbart val, og då kan dei koma i posisjon. Då lurar eg veldig på, i lag med alle dei innbyggjarane: Vil den regjeringa som Senterpartiet då kanskje er ein del av, auka kommunane sitt handlingsrom til å gå frå 4 promille til 7 promille igjen, eller aksepterer ein dette stortingsfleirtalet sitt nivå på 4 promille? Er det gjenstand for å bli auka?

Heidi Greni (Sp) [11:46:16]: Senterpartiet vil først og fremst øke kommunenes handlingsrom ved å øke rammene til kommunene fra det sulteforingsnivået vi har hatt de siste åtte årene, og opp til et nivå som gjør at kommunene kan greie å utføre de lovpålagte tjeneste-

ne uten at de er tvunget til å innføre eiendomsskatt, uten at de tvinges til å redusere f.eks. eldreomsorgen eller hva det nå måtte være.

Jeg er ikke noen tilhenger av eiendomsskatt. Det er ingen som er det. Det er noe de innfører av nød og ikke av lyst i de aller, aller fleste kommunene. Jeg ser det også er mange Fremskrittsparti-kommuner som til og med har innført eiendomsskatt i den siste perioden, og som har hatt det hele tiden, de har heller ikke fjernet den.

Når det gjelder Fremskrittspartiets forslag om å sette et tak på 3 000 kr, som har vært fremme i media, er det et relativt usosialt forslag. Da er det de som tjener mest, som sparer mest på eiendomsskatten. Det er de som har den høyeste inntekten, som har de største boligene, så det er i hvert fall ikke et forslag som er til beste for folk flest.

Karin Andersen (SV) [11:47:32]: Senterpartiet og SV er veldig enige om at vi er nødt til å snu politikkutviklingen nå og få en mye sterkere distriktpolitikk. Da er kommuneøkonomien kjempeviktig, men også det som handler om digital infrastruktur. Da kan det være både bredbånd og 5G, men det vi veit, er at hvis områder ikke får det, blir de koblet av utviklingen.

Derfor har det nå kommet en rapport som viser at hvis vi i løpet av fire år – og fire år er lang tid når det gjelder digital utvikling – skal komme i mål med at alle får dette, må vi legge en milliard på bordet hvert år. Det har SV lagt inn i sitt kommuneopplegg, for nå går de pengene fra Stortinget og til fylkeskommunene. Men jeg klarer ikke å se at det er noe særlig spor av dette i Senterpartiets opplegg. Der er det 600 mill. kr til fylkene. Det er knapt halvveis til dette, og man skal kanskje også ha noen penger til fylkesvegene. Hvordan har Senterpartiet tenkt å finansiere dette?

Heidi Greni (Sp) [11:48:39]: Senterpartiet er helt enig i inngangen på dette. Å sørge for at det er bredbånd eller 5G rundt omkring i hele landet, er en forutsetning for at vi skal utvikle hele landet. Vi har omtalt vår styrking i transportkomiteen, for det er der bredbånd har ligget på tidligere tidspunkt. I vårt alternative budsjett for inneværende år har vi en kraftig satsing på bl.a. bredbånd. Vi er helt enig i at store deler av fylkeskommunens satsing ut over det som er forbeholdt fylkesvei, må gå til bredbånd, og vi er helt enig i at bredbåndssatsingen er avgjørende for distriktpolitikken.

I tillegg er det en annen sak som er helt avgjørende for at folk skal kunne bosette seg i hele landet, og det er at vi åpner for mer spredt boligbygging rundt omkring i Distrikts-Norge. Det er de to tingene mine kommuner melder tilbake at er det viktigste for at man skal få folk til å flytte tilbake og få arbeidsplasser rundt omkring i hele landet. Det må SV tenke litt nøyer over.

Terje Breivik (V) [11:49:55]: Eit av dei viktigaste mottrekka me har for å halda igjen sentraliseringskrefte som dreg folk og arbeidsplassar til byane, er sterke kommunar og lokalpolitikarar med vide fullmakter og ressursar.

Kommunesamanslåing er for Venstre ikkje eit mål i seg sjølv, men eit verktøy for å kunna styrkja kommunane på statens vegner, flytta ut oppgåver, arbeidsplassar og ressursar. I staden for å støtta Venstre har Senterpartiet systematisk valt heller å kritisera kommunereforma og dyrka myten om at viss alt vert som det alltid har vore, vil desentralisering nærast skje av seg sjølv – trass i at det motsette skjedde sist Senterpartiet satt i regjering.

Er Senterpartiet samd i at kommunar som er store nok til å kunna ta på seg langt fleire og større statlege oppgåver enn i dag, er eit viktig og nødvendig desentraliseringsverktøy?

Heidi Greni (Sp) [11:50:54]: Nei, Senterpartiet er enig med Norman-utvalget. Victor Norman sa helt tydelig ved framleggelsen av utvalgets NOU at kommunesammenslåing ikkje er løysningen for å desentralisere Norge, snarere tvert imot. Han hevder også at de kommunesammenslåingene som har skjedd, kanskje har svekket bosettingen i Distrikts-Norge. Det er ikke små distriktsbyer som er løysningen, det er at kommunene får utvikle sin egenart og ha det tilbudet som innbyggerne etterspør. Og de etterspør noe annet enn bykvalitetene som er i Oslo.

Små eller store kommuner er ikke spørsmålet, det er kvaliteten på tjenestene og muligheten til å utføre tjenestene som er det viktigste. Vi vet at om det er interkommunalt samarbeid eller om det er kommunesammenslåing, er fagmiljøet akkurat det samme. Om en slår sammen Elverum og Trysil, er fagmiljøet i Trysil akkurat det samme og attraktiviteten akkurat den samme.

Torhild Bransdal (KrF) [11:52:12]: Senterpartiet bygger seg opp en forventning om at alt skal reverseres – det kan nevnes fylkessammenslåinger, kommunesammenslåing, lensmannsdistrikter. Men for å bruke en terminologi som kanskje forstås, vil jeg spørre representanten Greni: Hvor lett er det for høna å komme inn igjen i egget?

Kan vi se at reversering har god samfunnseffekt, eller har det kanskje ikke effekt i det hele tatt? Hvor framtidsrettet er det å snakke om lensmannskontor med bemanning noen timer om dagen eller i uka, når dagens kriminalitetsbilde tilsier at politikraften styrkes mot kriminaliteten begått på nettet?

Heidi Greni (Sp) [11:52:58]: Selvsagt er det framtidsrettet å sørge for at vi har trygghet i hele landet. Selvsagt er det framtidsrettet å sørge for at innbyggerne

har de samme rettighetene, om en bor i en distriktskommune eller om en bor midt i Oslo. Det har uten tvil skjedd en voldsom svekkelse av politiet til nærpolitiet. Det er jo noe som politiet selv uttaler. Politiforbundet sier selv at nærpolitireformen har svekket hele politikraften i Distrikts-Norge, og til dels også i byene på grunn av den omorganiseringen.

I mitt område hadde vi to lensmannskontor, der det ene ble nedlagt og det andre skulle styrkes. Det ene måtte legges ned, for vi kunne ikke ha et lensmannskontor som var oppe to dager i uka. Nå har vi ett lensmannskontor, som er to mil unna, som har oppe annenhver dag, og som har fire stillinger mindre enn de to hadde til sammen før. Dette er ikke styrking av politikraften i Distrikts-Norge.

Presidenten: Då er replikkordskiftet over.

Stein Erik Lauvås (A) [11:54:18]: Kommunene er førstelinjen i arbeidet med å gi innbyggerne trygghet, utdanning, veier, drikkevann, avløp, hjelp i byggesøknader, bistand til næringsutvikling og helsetjenester av ulike slag – alt fra jordmortjenester til tjenester ved livets slutt. Det har kommunene et stort ansvar for. Det er ikke få oppgaver Stortinget, regjeringen og innbyggerne forventer at kommunene skal levere på, hver dag året rundt – og døgnet rundt for mange av tjenestene.

Forventningene til gode kommunale tjenester kommer ikke bare utenfra. Slik jeg kjenner kommunepolitikkerne, har også de store ambisjoner og stor entusiasme for at akkurat deres egen kommune – deres eget lokalsamfunn skal utmerke seg med de beste tjenestene. Jeg vil gi en liten hyllest til våre lokalpolitikere. De fleste av dem er helt vanlige folk som har tatt på seg et folkevalgt oppdrag som ikke alltid er like enkelt å løse, i både store og små beslutninger som gjøres i by- og kommunestyre og i våre fylkesting. Disse folka er på en måte grunnstammen i vårt demokrati, sammen med alle dem som jobber med et like stort hjerte i utallige lokale og regionale frivillige lag og foreninger. Jeg har som ordfører stått nær frivilligheten og sett hvilken forskjell de kan utgjøre i et lokalsamfunn, og det er ikke lite. Sannheten er at om frivilligheten forsvinner, blir vi et fattig samfunn, for vi klarer ikke å betale oss ut av alle de oppgavene som frivilligheten står for i våre lokalsamfunn. De frivillige lagene og foreningene våre er på mange måter selve limet i et godt lokalsamfunn.

For Arbeiderpartiet er arbeid, velferd og klima grunnleggende viktige saker. Kommunene har – og vil ha – en viktig rolle for alle disse tre punktene – arbeid, velferd og klima. Når vi mener det, må vi også prioritere slik at kommunene kan få et rimelig utgangspunkt for å kunne gjøre det som forventes. Skal vi nå målsettingen om likeverdige tjenester uansett hvor man bor i landet,

må kommunene få rammer som faktisk gir dem en mulighet til å finne gode løsninger, alene eller i samarbeid med én eller kanskje flere nabokommuner.

Vi mener at regjeringen legger opp til et altfor svakt økonomisk opplegg for kommunesektoren for 2022. De ser en anslått vekst i inntektene – frie inntekter – på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr, og da skal denne veksten dekke demografiske merutgifter på 0,9 mrd. kr og økte pensjonskostnader, anslått til 0,6 mrd. kr. Ser vi den foreslåtte økningen i sammenheng med KS' høringsinnspill, bedres ikke handlingsrommet til kommunene for 2022 med regjeringens forslag. Derfor mener vi at det opplegget som kommunesektoren skal få av regjeringen, er for dårlig. Ser man dette i sammenheng, f.eks. 2020–2022, er det en betydelig svekkelse av kommunenes muligheter til å yte gode velferdstjenester. Rammene fra regjeringen gir ikke økt handlingsrom til å satse på kvalitet på viktige velferdsområder. Regjeringens rammer møter i hvert fall ikke de ambisjonene Arbeiderpartiet har for gode tjenester i Kommune-Norge. Derfor foreslår vi i denne saken å styrke kommunesektoren for 2022 med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag, for å gi innbyggerne bedre kvalitet på viktige velferdstjenester som barnehage, skole, eldreomsorg, helsetjenester og andre sentrale tjenester kommunene og fylkeskommunene har ansvar for.

Det er vanskelige tider for mange – det har vært det og er det fremdeles. Pandemien har rammet skjevt og gjort samfunnet mer urettferdig. Nesten én av tre arbeidsledige er under 30 år. Store deler av livet til barn og unge er satt på vent. Det har vært stengte skoler, hjemmeundervisning, karantenetid. Dette kan ha skapt store kunnskapshull hos barn og unge, og det som kan føre til økte kunnskapsklasseskiller, må tettes så raskt som mulig. Kommunene må få mulighet til å gjøre en jobb med det. Derfor er en god, langsiktig og stabil kommuneøkonomi helt nødvendig å ha på plass. Usikre engangsinntekter skaper ikke muligheter for langsiktighet i driften av kommunene, og det er nettopp det det er behov for – gode rammevilkår over tid, som gjør at driften kan være både effektiv og god.

At kommunene har fått noen relativt gode overskudd, er egentlig bare flaks og et resultat av at Finansdepartementet har regnet feil i sine anslag over skatt og pensjon, som eksempel. Faktum er at om regjeringens anslag hadde truffet blink, hadde Kommune-Norge vært om lag 36 mrd. kr fattigere enn de faktisk har vist seg å bli, fordi anslagene har vært feil. Det gikk i kommunenes favør. Regjeringens historiefortelling om god og stabil kommuneøkonomi stemmer rett og slett ikke, og prisverdig nok beskriver regjeringen det selv i proposisjonen, hvor de sier at de har tatt feil i anslagene. Det gikk i kommunenes favør, og det er vi alle selvsagt glad

for, men langsiktighet og stabil styringsmulighet gir jo ikke slike ekstrapenger.

Vi har i dag forslag som går på klargjøring av koronaregnskap – om kommunene har fått dekket sine utgifter slik de har blitt lovet. I stort sies det at det er slik, og det er det kanskje grunn til å anta at det er. Men så får vi altså beskjed, f.eks. fra Oslo kommune, om at de mener de har fått 240 mill. kr mindre i kompensasjon enn det de egentlig skulle ha. Derfor mener vi at vi må bruke Statsforvalteren til å gå gjennom med kommunene hvordan det faktisk ser ut, for en sånn usikkerhet om kompensasjonen mener vi ikke bør få lov til å henge. Det er litt skuffende at ikke regjeringspartiene og Fremskrittspartiet kan være med og bruke Statsforvalterne til å ta en gjennomgang med kommunene. De kjenner kommunene sine godt. Det er ingen stor jobb, og vi ville kunne fjernet en del usikkerhet om det, hvis man hadde fått flertall for det forslaget.

Til slutt skal jeg nevne at vi nå er i sterkt behov av en totalgjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Vi ser fram til at det nedsatte utvalget kommer med sine anbefalinger og redegjørelse for hvordan det ser ut. Vi ser at det blir fremmet en del forslag i dag fra andre partier om endringer i kommunenes inntekter eller inntektsmuligheter. Arbeiderpartiet er nok der at vi mener vi må ha en helhetlig behandling og ikke bør behandle dette stykkevis og delt. Vi tror det er viktig at vi får et helhetlig syn på det, en helhetlig gjennomgang, og at vi har et fordelende og rettferdig inntektssystem som har en langsiktighet i seg, som tidligere nevnt. Det er en viktig forutsetning for at våre kommunepolitikere kan planlegge driften sin på en god måte. Med alle de tunge oppgavene og forventningene som både storting, regjering og andre har til kommunene, skylder vi å gi dem en real mulighet til å styre godt i sine lokalsamfunn.

Da skal jeg ta opp det forslaget som Arbeiderpartiet står bak, og jeg skal også gi en kort stemmeforklaring til løse forslag som har blitt lagt inn. Arbeiderpartiet vil støtte og stemme for Senterpartiets løse forslag nr. 27, som angår en mandatutvidelse for inntektssystemutvalget.

Presidenten: Representanten Stein Erik Lauvås har teke opp forslaget frå Arbeidarpartiet.

Det er klart for replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [12:02:45]: Mer enn 129 kommuner har færre enn 3 000 innbyggere, liten innflytting og en voksende andel av befolkningen i høy alder, utenfor arbeidslivet. Dagens og fremtidens krav til tjenesteyting øker. Kampen om kvalifisert arbeidskraft vil bli tøffere, og da er det iallfall Høyres utgangspunkt at vi trenger mer robuste enheter for at de små distriktskommunene skal kunne henge med. I lys av dette er det

ikke så veldig oppløftende å lese Arbeiderpartiets merknader, enn si Arbeiderpartiets program for neste stortingsperiode, der man er mer opptatt av å henge seg på Senterpartiets reverslinje enn egentlig å komme opp med forslag til hvordan man skal løse de problemene vi står overfor. Privat sektor er i vekst. Vi trenger en sterk offentlig sektor til å svare opp de behovene vi har for å få til vekst.

Hvordan vil Arbeiderpartiet møte denne utfordringen?

Stein Erik Lauvås (A) [12:03:47]: Jeg registrerer at man bare bekrefter at Høyre kommer til å fortsette å ønske seg tvangssammenslåing av kommuner. Det er veldig fint at vi får det klarlagt enda en gang. Jeg hører også at Høyre hele tiden snakker om kvalifisert arbeidskraft osv. Om man slår sammen to eller tre kommuner, blir det ikke automatisk flere lærere og flere sykepleiere i den regionen enn det var fra før av. Det er rett og slett ikke riktig å bygge en antakelse på at bare man slår sammen noen kommuner, blir det automatisk flere sykepleiere. Det er ikke riktig. Arbeiderpartiet står for frivillighet i kommunesektoren. Det har vi gjort i mange år, og det fortsetter vi å gjøre.

Olemic Thommessen (H) [12:04:49]: Nå har vel heller ikke Høyre stått for noen tvangslinje. Det blir å tillegge oss holdninger vi ikke har.

Det er ikke slik at man i organiseringen av – skal vi si – å bygge opp planmessig kompetanse får det samme utbyttet av kommunalt samarbeid som man ville fått hvis man hadde hatt én større enhet. Man har en helt annen fleksibilitet og en helt annen mulighet til å planlegge bredde og få en bedre kompetanse. Vi har også merket oss at Arbeiderpartiets eneste resept for dette er mer penger. Det er klart at mer penger kan hjelpe for mye, men det hjelper vel neppe for å få folk til å flytte tilbake til en arbeidsplass der bemanningen er liten, eller flytte tilbake til et kompetansemiljø som ikke gir utsikter til god karriereplanlegging.

Hva tenker Arbeiderpartiet å gjøre med dette? Tror Arbeiderpartiet at man kan kjøpe seg ut av dette med penger?

Stein Erik Lauvås (A) [12:05:59]: Penger er ikke alt, det finnes diamanter også – var det ikke det man sa? Norman-utvalget pekte på en liten diamant: Man må sette kommunene i stand til å ha et lokalsamfunn som gjør at det er attraktivt å bo der. Er det attraktivt å bo der, kommer også kompetansen inn, da vil folk flytte dit.

Når representanten Thommessen sier at Høyre ikke står for noen tvangslinje, må korttidshukommelsen være svært dårlig. Det er ikke lenge siden Høyre satt i

denne salen og tvangssammenslo kommuner – og da har jeg ikke engang kommet til tvangssammenslåingen av fylkene, som har vært en katastrofe. Ikke har det fulgt med oppgaver, ikke har det fulgt med penger. Så Høyre har ingenting å skryte av, og de har i hvert fall ikke gått for frivillighetslinjen. De har ved flere anledninger, i mange voteringer her i Stortinget, spesielt om fylkessammenslåingene, stemt for tvangssammenslåing, og det synes jeg representanten Thommessen og Høyre egentlig bare skal stå for.

Helge André Njåstad (FrP) [12:07:11]: Eg prøvde i stad å stilla spørsmål til Senterpartiet om eigedomsskatt, men dei svarte mildt sagt litt ullent, og eg kan vel ikkje tolka noko anna ut av svaret enn at dei i alle fall ikkje garanterer at dei ikkje vil auka promillen frå fire til sju.

Det er Arbeidarpartiet som ser ut til å bli størst på den sida viss dei skulle hamna i regjering. Lauvås har jo starta debatten friskt og tydeleg, så han vil heilt sikkert vera meir tydeleg i tilbakemeldinga til meg, om ei arbeidarpartileia regjering vil auka eigedomsskatten frå fire til sju promille i løpet av neste periode. Eller kan han roa meg og alle hus- og hytteeigarar med at det ikkje vil skje no?

Stein Erik Lauvås (A) [12:07:53]: Jeg kan iallfall berolige Fremskrittspartiet og representanten Njåstad med at vi i hvert fall kommer til å starte med å styrke kommuneøkonomien med 3 mrd. kr mer enn Fremskrittspartiet mener kommunene er verdt å få, for at de skal kunne levere gode velferdstjenester til innbyggerne sine og kanskje ha muligheten til å ikke innføre eiendomsskatt. For det er riktig som representanten fra Senterpartiet sa, at kommunene ikke innfører eiendomsskatt med glede. De innfører det fordi det er nødvendig. De innfører det fordi bl.a. Fremskrittspartiet år etter år i denne salen har gitt kommunene for dårlige rammer. Jeg får minne om at Arbeiderpartiet har ligget på om lag 3–3,5 mrd. kr mer til kommunene ved hver eneste runde vi har hatt i dette storting de seneste åtte år. Fremskrittspartiet har konsekvent stemt det ned.

Helge André Njåstad (FrP) [12:08:48]: Eg takkar for svaret. Representanten gjentek det vanlege – at alt vil løysa seg med nokre fleire milliardar – vel vitande om at det stortingsfleirtalet me har hatt i åtte år, har lagt på betydeleg fleire milliardar enn den førre, raud-grøne regjeringa.

Viss ein legg logikken til Lauvås til grunn, oppfattar eg det som ein lovnad om at ein skal tilføra minst 3 mrd. kr meir, og at eigedomsskatt ikkje er ønskjeleg. Kan me då slå oss til ro med at ein ikkje aukar moglegheitene kommunane har til å auka inntektene sine frå

eigedomsskatt på promillen, altså frå fire og oppover, men at ein beheld det nivået som dagens stortingsfleirtal har slått fast?

Stein Erik Lauvås (A) [12:09:24]: Det er riktig at man har brukt flere milliarder enn noen gang før. Det gjør vi hvert år, det. Så det er ikke noe nytt. Saken er den at hvis man ser på de langsiktige regnskapene, har ikke kommuneøkonomien blitt styrket med Fremskrittspartiet i regjering. Fremskrittspartiet har prioritert å bruke de store pengene på helt andre ting enn lokal velferdsutvikling. Blant annet har de brukt pengene på store skattekutt til dem som har mest fra før.

Det vi trenger, er ikke Fremskrittspartiets oppskrift for kommuneøkonomien – å gå inn og hugge løs og ta biter av et inntektssystem. Vi trenger en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet. Det hadde jeg håpet at en tidligere ordfører hadde hatt forståelse for. Det ser ut som han har glemt sine gamle kunster. Jeg synes det er litt merkelig at Fremskrittspartiet ikke er mer tydelig på at vi må se inntektssystemet – et rettferdig og fordelende inntektssystem i Norge – i en mer helhetlig gjennomgang, og ikke stykke det opp, slik Fremskrittspartiet ønsker å gjøre.

Karin Andersen (SV) [12:10:40]: Representanten Lauvås sa i sitt innlegg at Arbeiderpartiet har store ambisjoner for kommunesektoren, og han påpekte også, helt riktig, at pandemien har gjort samfunnet mer urettferdig. For dem som er nederst på stigen, er kommuneøkonomien viktig, f.eks. de som har mistet tilbudet i skolen, eller andre som har mistet tilbudene sine nå, og har blitt både sykere og mer ensomme– og kanskje enda verre, de som ikke har nåla i veggen og må søke hjelp hos Nav. Representantens eget hjemfylke har hatt en ganske skrekkelig sak nå, som i bunn og grunn også handler om kommuneøkonomi.

En av grunnene til at SV øker kommuneøkonomien kraftig, er at vi har ambisjoner for skole, omsorg og barnevern, men også for de sosiale sakene som kommunene har ansvaret for. Hvilke konkrete ambisjoner har Arbeiderpartiet på dette området?

Stein Erik Lauvås (A) [12:11:45]: Det er helt riktig at SV og Arbeiderpartiet langt på vei deler de store ambisjonene om å bruke kommunene som framtidens velferdsutviklere, altså gi innbyggerne gode tjenester der de bor, og likeverdige tjenestetilbud over hele landet. Da er det helt riktig at vi må legge mer penger på bordet enn det regjeringen har vært villig til å gjøre, ikke bare for 2022.

Vi har for så vidt hatt den samme holdningen gjennom disse åtte årene om at kommuneøkonomien må styrkes. Vi har et forslag om 3 mrd. kr, SV har et annet

forslag. Det får SV selvsagt redegjøre for selv, men poenget er at vi står sammen om at det er viktig å styrke kommunene og kommunenes økonomi.

Så håper jeg høstens valg vil gjøre at vi, representanten Andersen og SV og Arbeiderpartiet, kan sette oss ned og finne gode løsninger som faktisk gir de lokalt folkevalgte en real mulighet til å styre godt i sine kommuner.

Karin Andersen (SV) [12:12:52]: Det håper jeg også, men da tror jeg nok Arbeiderpartiet må jekke opp ikke bare sine ambisjoner, men også sin vilje til å bruke penger på fellesskapet vesentlig, for hvis man ser på de behovene som er ute i kommunesektoren nå, på skolen, på underfinansiering av barnehager f.eks. på det sosiale området, er det veldig store mangler.

For bare en times tid siden diskuterte vi en sak her i Stortinget om at det er behov for et lønnsløft for mange av dem som jobber i de yrkene som virkelig har stått i det gjennom pandemien: lærere, sykepleiere, helsefagarbeidere – alle de som har gjort denne jobben. Hvis det skal bli rom for et slikt lønnsløft, må kommunesektoren ha rammer som gjør at de kan gå i forhandlinger og foreta dette lønnsløftet. Har Arbeiderpartiet tatt høyde for dette i sitt kommuneopplegg?

Stein Erik Lauvås (A) [12:13:53]: Ja, vi mener vi har det. Så må vi være ærlige og si at etter åtte år med en kommuneøkonomi som gjennomgående har vært for dårlig, klarer vi ikke på en ansvarlig måte å rette opp alle de tingene på ett år. Det er jeg helt sikker på at heller ikke SV tror, at det skal kunne gå an å rette opp åtte år med feil kurs i løpet av ett år.

Jeg håper vi får et valgresultat til høsten som gjør at vi faktisk kan komme til makten. Da tror jeg det er gode utsikter til at vi skal kunne bli enige om et kommuneopplegg som gjør at vi styrker kommunene, slik at de kan gi bedre tjenester til innbyggerne sine. Selve forhandlingene om statsbudsjettet, som jeg forstår representanten Andersen nesten vil starte med her og nå i et replikkordskifte, kommer jeg selvsagt ikke til å være med på.

Torhild Bransdal (KrF) [12:15:10]: Stikkordet er ressurskrevende brukere, og det har jo vært en akilleshæl i mange år. I sin regjeringstid hevet ikke Arbeiderpartiet eller den rød-grønne regjeringen innslagspunktet, men svekket ordningen ved å senke kompensasjonsgraden fra 85 til 80 pst. Hvorfor var det greiere å gjøre det da, enn at nåværende regjering hever innslagspunktet?

Stein Erik Lauvås (A) [12:15:38]: Kristelig Folkeparti har vært med i alle disse åtte årene og sørget for at kommunene ikke har fått nok penger. Kristelig Folke-

parti har diltet etter Fremskrittspartiet og Høyre i regjering og stemt for kommunebudsjettene – kommunebudsjetter som viser at man ikke har prioritert nok penger til kommunene. Kristelig Folkeparti har vært med på å prioritere de store pengene til de aller rikeste i dette landet ved å gi dem store skattekkutt. Det har Kristelig Folkeparti stemt for i denne salen.

Hva gjelder ressurskrevende brukere og innslagspunktet tror jeg Kristelig Folkeparti skal se seg litt i speilet, for de har de siste årene konsekvent – konsekvent! – vært med på å heve innslagspunktet, gang på gang på gang, og gjort det dyrere for kommunene å ha ressurskrevende brukere. De har prioritert de store pengene til helt andre oppgaver enn velferdstjenester i kommunene.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Ove Trellevik (H) [12:16:59]: Kommunesektoren har gjort ein imponerande innsats i møte med pandemien. Det er på sin plass å takka alle saman, ein for ein. Kommunar og fylkeskommunar har stått overfor store praktiske utfordringar med å vareta samfunnskritiske funksjonar under virusutbrotet, og kommunane har nedkjempa dei helsemessige konsekvensane av pandemien gjennom smitteverntiltak, testing, smittesporing og vaksinerings.

Kommunar og fylkeskommunar har i ein krevjande situasjon sørgt for at innbyggjarane har motteke tenester dei er avhengige av i det daglege, som skule, barnehagar, helse- og omsorgstenester og kollektivtransport. Det har vore tryggjande for kommunesektoren at regjeringa gjennom heile koronakrisa har vore tydeleg på at kommunesektoren skal kompenseras for verknader av skattesvikt, inntektsbortfall og meirutgifter i samband med koronapandemien.

Kommunesektoren vert i 2022 godt rusta til å handtera forhold som ikkje vert fanga opp av den faste delen av inntektssystemet til kommunesektoren. I tillegg var den økonomiske situasjonen til kommunesektoren ved inngangen til 2020, altså forut for virusutbrotet, god. I perioden frå 2013 til 2021 vart dei frie inntektene til kommunesektoren styrkte med godt over 40 mrd. kr – dette fordi inntektene for 2021, altså inneverande år, vart anslått å auka for kommunesektoren med 9 mrd. kr samla, og dei frie inntektene aukar med heile 5,9 mrd. kr. Då er auka løyvingar grunna koronapandemien ikkje rekna med. Kommunane er såleis godt rusta for å satsa på dei grunnleggjande velferdstenestene til innbyggjarane. Det er stor optimisme, og kommunane ser fram til lettare i koronatiltak og til å få ei meir normal drift igjen.

I perioden etter 2013 har fleire barn fått plass i barnehage, resultat i grunnskulen har vorte betre, saksbehandlingstida i barnevernet har vorte redusert, det har

vorte fleire og meir kvalifiserte tilsette i helse- og omsorgstenestene, og fleire elevar har bestått den vidaregåande opplæringa.

Den gode inntektsveksten har ført til at netto driftsresultat for kommunesektoren sett under eitt dei seinare åra har vore godt over det anbefalte nivået på 2 pst. frå det tekniske berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi.

Basert på foreløpige KOSTRA-tal vert netto driftsresultat i 2020 anslått til 3 pst. Både kommunane og fylkeskommunane har fått auka netto driftsresultat i 2020. Det var usikkerheit knytt til utviklinga i den økonomiske situasjonen til kommunane i 2020, men tala tyder på at kommuneøkonomien har kome gjennom året på ein god måte. Gode driftsresultat over fleire år har mogleggjort oppbygging av betydelege disposisjonsfond. Ved utgangen av 2020 vert disposisjonsfond anslått til å utgjera 11,6 pst. som andel av inntektene for sektoren samla. Det vil seia at dei har heile 70 mrd. kr på bok. Til samanlikning utgjorde disposisjonsfond 6,9 pst. av inntektene ved utgangen av 2013.

Ved inngangen til mai 2021 var det registrert berre 13 kommunar i ROBEK, mot 46 kommunar i 2013. Dette kan endra seg når kommunerekneskapane for 2020 vert klare.

Ein god og føreseieleg kommuneøkonomi med denne regjeringa og Framstegspartiet vert vidareført også til neste år. Det gjev eit godt grunnlag for at kommunesektoren framleis kan levera dei tenestene innbyggjarane har krav på og forventar, både under den noverande unntakssituasjonen og når situasjonen etter kvart vert normalisert.

For kommuneøkonomien til neste år vert det lagt opp til frie inntekter på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr. Regjeringa sørgjer med dette for eit opplegg som gjev handlingsrom for ei styrking av det kommunale tenestetilbodet. Det går også føre seg eit betydeleg omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren for å frigjera ressursar for å kunna gje innbyggjarane fleire og betre tenester. Gjennom effektivisering og forbetring kan det kommunale tenestetilbodet styrkjast utover det som ligg i inntektsveksten.

Vel halvparten av den samla gjelda til kommunesektoren på 625 mrd. kr vart heilt eller delvis dekt av andre og belastar ikkje kommunebudsjetta som følgje av f.eks. sjølvkostprinsippet. Det vert investert i vatn og avlaup, lån vert tekne opp for vidare utlån som kommunale lån – for å nemna nokre eksempel. Delar av gjelda til kommunane må også sjåast i lys av statlege stimuleringsordningar for investeringar, slik som rentekompensasjonsordningar og investeringstilskot som reflekterer ein ønskt politikk. For eksempel har investeringsstilskotet som er ein del av oppfølginga av reforma Leve

hele livet, som føremål å stimulera kommunane til å fornya og auka tilbodet av sjukeheimplassar og omsorgsbustader for personar med behov for heildøgns helse- og omsorgstenester.

Når kommunane har gode inntekter samtidig som det er låge renter og befolkningsvekst, gjev det framtidstru og optimisme. Det gjev igjen investeringslyst, vekst og utvikling. Driftsresultata har vore gode, og som nemnt er det få kommunar i ROBOK. Kommunane ser såleis ut til å handtera den gjelda dei har, på ein god måte.

Regjeringa la i februar i år fram perspektivmeldinga. Meldinga drøftar viktige utfordringar for norsk økonomi, for offentlege finansar og for vidareføringa av dei norske velferdsordningane i eit langsiktig perspektiv. I åra framover vil handlingsrommet i statsbudsjettet verta mindre. Det vert fleire eldre, noko som vil gje ein vekst i utgifter til helse- og omsorgstenester og til pensjonsutbetalingar. For kommunane vil dette bety vekst i utgifter og at arbeidskraftbehovet aukar innanfor sektoren. Samtidig vil det verta relativt færre i yrkesaktiv alder, noko som betyr at veksten i skatteinntektene vert redusert. For å sikra innbyggjarane tilgang på gode og likeverdige offentlege tenester treng me berekraftige og sterke kommunar med sterke fagmiljø som kan møte desse utfordringane i åra me har framfor oss.

Det er interessant å lesa oppsummeringane av fleire av statsforvaltarane sine vurderingar som er gjeve att i kommuneproposisjonen. Det er framleis forskjellar mellom kommunar i både storleik, kompetanse og kor godt dei varetek oppgåvene sine, og det er ein fare for at desse variasjonane vert forsterka. Det er særleg utfordringane knytte til kapasitet og kompetanse i små kommunar og behovet for ei meir heilskapleg og berekraftig samfunns- og næringsutvikling som gjer det nødvendig å arbeida vidare med ein endå meir framtidsretta kommunestruktur.

Det er slik at koronapandemien har prega det første året i dei nye kommunane. Mange planlagde aktiviteter for å fortsetja bygginga av dei nye kommunane vart erstatta av krisehandtering og smittesporing. Statsforvaltarane trekkjer fram at dei nye kommunane likevel alleie første året opplever positive erfaringar frå samanslåingane, særleg ved at dei har styrkt kapasitet og kompetanse på ulike fagområde – samtidig som det framleis står att mykje arbeid for å realisera gevinstar av samanslåingane.

For Høgre er det viktig og riktig at kommunane arbeider vidare med å få på plass ein framtidsretta kommunestruktur. Me er kjende med at det er fleire gode initiativ fleire plassar i landet. Høgre støttar såleis at det vert lagt til rette for gode og langsiktige økonomiske verkemiddel for kommunar som ønskjer å slå seg saman, jf.

Stortingets tilslutning til dette i Innst. 393 S for 2017–2018.

Så er regjeringspartia og Framstegspartiet einige om å justera delar av innretninga også for neste år. Regjeringspartia og Framstegspartiet har no i to stortingsperiodar forbetra ferjeavløysingsordninga betydeleg, og me ber no om at ein endrar regelverket slik at ferjeavløysingsprosjekt får minimum 25 pst. av rentene kompensert. Me har også vore opptekne av at ordninga med ressurskrevjande tenester er ei kostbar ordning både for staten og for enkelte kommunar. Utgiftene har auka sterkt i fleire år. Me justerer innretninga og ser fram til resultatet av det arbeidet som regjeringa har sett i verk for å vurdere moglegheitene for betre å kontrollere kostnadsveksten, og me håpar det arbeidet kan gje gode resultat.

Det er sjølv sagt også fleire andre gode forslag me har arbeidd fram i innstillinga, og eg tek med dette opp dei forslaga Høgre er ein del av.

Presidenten: Representanten Ove Trellevik har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:26:21]: En helt klar forutsetning for vårt kommuneopplegg i 2022 er at kommuneøkonomien i 2021 sikres først, slik at kommunene og fylkeskommunene kompenseres fullt ut for de samlede virkningene av skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med koronautbruddet.

Det er positivt med økte bevilgninger i forbindelse med koronautbruddet. Men selv om kommunesektoren er kompensert som helhet, er det usikkert hvor treffsikker kompensasjonen vil være for den enkelte kommune.

Oslo kommune har over tid hatt landets høyeste smittetrykk, og i fjor viste opplegget fra staten at Oslo ikke ble fullt ut kompensert. Oslo har også i lengre tid hatt landets høyeste arbeidsledighet som en direkte konsekvens av koronapandemien. Mitt spørsmål blir: Hva har Høyre tenkt å gjøre for å kompensere Oslo for det de ikke har fått kompensert av økte utgifter og reduserte inntekter?

Ove Trellevik (H) [12:27:15]: Regjeringa har heile tida vore tydeleg på at ho vil følgja opp kommunesektoren ved å handtera dei kostnadsaukane sektoren vil ha på grunn av pandemien, og òg inntektsreduksjonane.

Det er vorte gjort på ein fullgod måte. Høgre er tilfreds med arbeidet til regjeringa med dette og er sjølv sagt også tilfreds med tilbagemeldingane frå KS om at regjeringa har følgd opp lovnaden på ein svært god måte.

Så føreslår regjeringspartia, og det ser ut til at me får tilslutning for det i dag, at me ønskjer å vidareføra arbei-

det med arbeidsgruppa som har jobba fram utfordringane og kostnadstala kommunesektoren har. Eg reknar med at arbeidsgruppa vil sjå på utfordringane som står att for å kunna handtera kommuneøkonomien som ein konsekvens av pandemien, og eg reknar med at dei vil koma med gode tilrådingar også på dette temaet.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:28:16]: Når det gjelder kostnadene til vaksining, er kompensasjonen som Oslo har fått etter RNB, betydelig lavere enn anslåtte kostnader for Oslo i første halvår. Det er positivt at kommunesektoren får beholde den anslåtte merkatteveksten i 2021, og at den videreføres til neste år, men kan Høyre garantere at kommunene får kompensert alle sine kostnader til vaksiningen som nå pågår over hele landet?

Ove Trellevik (H) [12:28:45]: Kommunesektoren som heilskap vil verta kompensert. Det vil òg vera mogleg for statsforvaltarane gjennom skjønsmidlar å bidra i enkeltkommunar som ikkje får kostnadene sine dekte. Men regjeringa har vore tydeleg på at kommunesektoren som heilskap skal kompensast, og det er noko Høyre støttar.

Heidi Greni (Sp) [12:29:17]: Senterpartiet har ingenting imot frivillig kommunesammenslåing, og vi har stemt for alle frivillige sammenslåingar her i salen.

Men høyreregjeringa har tvangssammenslått både kommuner og fylkeskommuner i denne siste perioden, på tross av sterke protester, og allerede etter et par år ser vi nå underskriftslistar der man krevjer løsriving fordi tjenestene er blitt mykje dårlegare, de klarer ikkje å holde på fagfolk, osv.

Stortinget har jo fattet et vedtak der det er tydelig at tvangssammenslåing ikkje skal foregå. I replikkordvekslingen har Høyre vært veldig opptatt av kommunestruktur og mer kommunesammenslåing. Det tar jeg som et dårleg tegn på at Høyre også i neste periode vil overkjøre lokaldemokratiet.

Det spørsmålet jeg mener velgerne har krav på å få svar på, er: Vil Høyre gjennomføre nye tvangssammenslåingar i neste stortingsperiode?

Ove Trellevik (H) [12:30:20]: Det er feil, det som vert påstått av representanten, at det har vorte tvangsgjennomført kommunesamanslåingar i denne sal i denne perioden. Det er ikkje korrekt. Det vart gjennomført mange samanslåingar i førre stortingsperiode. Alle kommunane hadde positive vedtak om at dei ønskte kommunesamanslåing, men ikkje alle fekk den naboen dei hadde ønskt seg. Men eg vil ikkje definera dette som tvangssamanslåing.

Det er svært gode resultat ute i Kommune-Noreg etter samanslåing. Indre Østfold, f.eks., hadde budsjettert med ikkje store overskotet, men landa på 104 mill. kr betre enn budsjettert i fjor. Dei skriv sjølve på nettsidene sine, både ordføraren og økonomisjefen der, at dette er det kommunesamanslåinga som har sørgt for. Dei sette av 83 mill. kr i eit disposisjonsfond, og dei reknar med å tena endå meir på kommunesamanslåinga.

Så for Høyre sin del skulle me ønskt at denne salen tok eit endå større ansvar for å forbetra kommunestrukturen.

Heidi Greni (Sp) [12:21:34]: Jeg prøver en gang til med et kort og enkelt spørsmål: Vil Høyre fortsette tvangssammenslåingene i neste periode? Velgerne har faktisk krav på å vite hva Høyre går til valg på. Senterpartiet går til valg på at vi ikke vil gjennomføre tvangssammenslåinger og trosse lokaldemokratiet. Vil Høyre respektere lokaldemokratiet, eller er det fare for nye tvangssammenslåinger i neste periode?

Ove Trellevik (H) [12:22:03]: Høyre ønskjer at fleire kommunar skal slå seg saman. Det aller beste er at det er gode lokale prosessar om dette, og me kjenner til at det er mange gode lokale prosessar om dette rundt om i landet også i dag. Men eg og Høyre ønskjer at denne salen tek eit endå større ansvar for den framtidige kommunestrukturen i Noreg. Me bruker for lang tid på dette. Det er eit behov for å gjennomgå kommunestrukturen og forbetra han, og at denne salen tek eit betydeleg større ansvar for samfunnsutviklinga i kommunesektoren.

Karin Andersen (SV) [12:32:48]: Representanten Trellevik nevnte perspektivmeldingen i sitt innlegg, og det er interessant for den burde være en gladmelding – perspektivmeldingen sier at vi skal bli veldig mye rikere framover. Spørsmålet er bare hvordan vi skal bruke den rikdommen vi får.

Høyre har systematisk gjennom sin periode når de nå har regjert, sagt at vi må kutte i velferden, og helt systematisk og veldig målrettet delt ut milliarder til landets aller rikeste og mest formuende. Men vi kan velge annerledes. Ja, vi blir mange flere eldre framover, men vi kan velge å bruke den økte rikdommen vi får, til å sikre fellesskapet, til å sikre at eldreomsorgen er god, og til å sikre at alle barn i Norge har en god skole og en familie med god økonomi.

Hva er grunnen til at Høyre velger de aller rikeste framfor disse viktige oppgavene?

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Ove Trellevik (H) [12:33:50]: Verdiane må skapast før dei kan delast – svaret på perspektivmeldinga er Høgres politikk. Skal me unngå dei utfordringane som perspektivmeldinga peikar på, treng samfunnet meir av Høgres politikk. Det nyttar ikkje å bera ei ny skattebyrde over til arbeidslivet, til samfunnet, til både arbeidstakarane og arbeidsgjevarane – ei endå større skattebyrde, og spesielt no i og etter koronapandemien, kor dei raud-grøne partia har lova ei skatterekning, medan mange strevar i motbakke med ein marknad som faktisk ikkje er der. Svært mange slit med å få hjula til å gå godt rundt igjen etter pandemien. Ei auka skatterekning på samfunnet sine arbeidsplassar er ikkje det samfunnet treng for å få ytterlegare vekst og utvikling. Det er næringslivet og eit velfungerande næringsliv som skal bera byrdene og ha inntektene, slik at me har skatteinntekter til samfunnet. Då nyttar det ikkje å knekkja dei før dei har fått dette til.

Karin Andersen (SV) [12:34:58]: Det er nok sånn at hvis vi har god velferd og gode skoler og sørger for at alle klarer seg bra, er det en enda bedre satsing på verdiskaping framover.

Men det jeg spurte om, var: Perspektivmeldingen viser at vi blir mye rikere, hvordan skal vi fordele den rikdommen? Høyre foreskriver kutt i velferd, kutt i kommuneøkonomi, kutt i eldreomsorg, kutt i fellesskapet vårt for å gi enda mer til de aller rikeste, der man gjentar og gjentar eventyrfortellingen om at det er så høyt skattetrykk i Norge. Nei, det er ikke det, Norge er på gjennomsnittet i OECD på dette. Det er fullt mulig å bli både rik og millionær i Norge med SVs politikk, men at små forskjeller øker verdiskapingen og tilliten i samfunnet vesentlig, har tydeligvis gått Høyre hus forbi.

Hvordan vil de bruke handlingsrommet framover?

Ove Trellevik (H) [12:36:04]: Høgre ønskjer sjølv sagt eit velferdssamfunn, og velferdssamfunnet som me har i dag, ønskjer me skal vidareførast. Me ønskjer pasienten sitt helsevesen, og me ønskjer ei utdanning og ein skule for elevane. Det har vitterleg vorte betre – før pandemien var helsekøane gått ned, før pandemien var resultat i skulane mykje betre, og før pandemien var òg arbeidsløysa minkande i dette landet. Så det handlar ikkje om at Høgre ikkje har ein politikk for vekst og utvikling, men det handlar om at me må setja tæring etter næring og bruka pengane på velferd etter at inntektene har kome. SV ønskjer berre i denne kommuneproposisjonen å auka kostnadane for samfunnet med over 10 mrd. kr – til kommunar som verkeleg òg har vist at dei kan klara å få ned kostnadane gjennom meir effektiv bruk av ressursane. Likevel ønskjer altså SV å påføra næringslivet vårt ei skattebyrde som faktisk strengt

teke ikkje er nødvendig for å oppretthalde velferdssamfunnet slik me har det i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Helge André Njåstad (FrP) [12:37:24]: Eg vil starta med å takka komitésekretæren og heile staben på Stortinget for godt samarbeid med å leggja til rette denne innstillinga for oss. Både netter og dagar er brukte for å hjelpa oss med papir, noko me set stor pris på. Eg vil òg takka komiteen for godt samarbeid, spesielt regjeringspartia, som kom Framstegspartiet i møte på ei rekkje punkt under behandlinga av denne proposisjonen.

Dette er den siste kommuneproposisjonen me behandlar i denne perioden, òg den siste gjennom åtte år med det same fleirtalet i Stortinget, nemleg eit fleirtal med Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Då er det alltid litt gøy å mimra litt og lesa litt om alle åtvaringane som vart gjorde i 2013. Viss det skulle bli eit regjeringsskifte den gongen, kom det til å gå ille med norske kommunar. Dåverande senterpartileiar, Navarsete, hadde fleire innlegg og fortalde kor ille det kom til å gå. Det kom til å bli smalhans. Då er det litt gøy å sjå dei store tala, f.eks. sjå talet på kommunar på RO-BEK. Ser ein talet på ROBEK-kommunar i dag kontra talet på ROBEK-kommunar ved regjeringsskiftet, gir det eit heilt anna inntrykk enn det som den gongen vart teikna som skremselspropaganda av dei raud-grøne. Ser ein på kor mykje pengar norske kommunar har på bok, rett og slett pengar i banken som dei kan bruka til akkurat det dei vil, er det fleire titals milliardar meir i dag enn det var i 2013. Så det er ein betydeleg sterkare og meir robust kommuneøkonomi me er vitne til ved utgangen av denne perioden, enn det me var vitne til ved inngangen av 2013.

I tillegg har me gjennomført ei kommunereform med dei fire partia, noko som har sørgt for at me har ein kommunestruktur som er meir robust. Han skulle gjerne vore endå meir robust, men me har i alle fall fått på plass færre kommunar, kommunar som er i stand til å møta framtida på ein betre måte.

Men noko er òg likt, og det trur eg vil vera likt uavhengig av kor mange milliardar og kor mange styrkingar me gjer av kommuneøkonomien. Me vil alltid oppleva at det er ein ordførar eller 400 eller 350 som kunne tenkt seg litt meir. Eg trur at uansett kva ein hadde gitt av pengar i statsbudsjettet og i kommuneproposisjonar, hadde nokon synst at det var litt for lite, det skulle ha vore litt meir. Som tidlegare ordførar kjenner eg meg veldig godt igjen i det. Eg var heller aldri fornøgd, fordi ambisjonane på vegner av eigen kommune alltid er større enn det som er tilgjengeleg, og sånn skal det vera. Eg trur me aldri kjem i ein situasjon der norske kommunepolitikarar og norske ordførarar seier at no held det, no har me fått

nok pengar. Det vil alltid vera sånn – sånn skal det nok alltid òg vera. Det er fordi det er store ambisjonar i norske kommunar, og det er det som er bra med folkestyret og lokaldemokratiet: Ein har ambisjonar lokalt.

I år er det vanskeleg å snakka om kommuneøkonomi og framtida utan å koma innom koronasituasjonen, som har prega norske kommunar like mykje som han har prega oss her i denne salen. Eg vi herifrå rosa norske kommunar for den innsatsen dei har gjort i førstelinja, både med å handtera situasjonen og å levera gode tenester på eit breitt spekter. Det viser at den modellen me har i Noreg med kommunar som leverer eit breitt spekter av tenester til innbyggjarane, fungerer godt òg i ein krisesituasjon som me har vore igjennom. Norske kommunar har absolutt bestått den testen. Det har òg norske myndigheiter, som i samarbeid med norske kommunar har stilt midlar til rådvelde. Eg og Framstegspartiet er veldig fornøgde med måten ein har organisert det på.

Me er med i ei arbeidsgruppe med regjeringa saman med kommunesektoren – KS er med. Ein sit rundt bordet og blir einige om felles problembeskrivingar, og ein samarbeider om dei analysane som skal gjerast. Eg er veldig glad for at me først fekk regjeringspartia og seinare heile komiteen med på at den arbeidsgruppa skal få fortsetja, for med bakgrunn i koronaen ser me ikkje enden av den økonomiske verknaden for kommunesektoren. Difor er det naturleg at det arbeidet fortset, og det er me glade for. Spesielt når det gjeld situasjonen til kollektivselskapa vil det vara lenge før me skal sjå etterverknadene, for me veit at reisevanane vil forandra seg, arbeidslivet vil forandra seg av korona. Då er det naturleg at denne gruppa, som er møtepunktet mellom regjeringa og kommunesektoren, fortset.

Så er det inga hemmelegheit at Framstegspartiet er oppteke av låge avgifter for folk flest, både i denne salen på det nasjonale nivået og i den enkelte kommune. Det er litt interessant at Senterpartiet, som her gjer seg veldig høge og mørke og er imot avgifter, er det partiet som krev inn aller mest eigedomsskatt i eigne kommunar. Eigedomsskatt har ordet «skatt» i seg, men det er i realiteten ei avgift for at ein har ein heim, og ein betaler uansett kva evne ein har til å betala – i motsetning til annan type skatt. Ein betaler uansett om ein eig huset – om ein berre har lånt huset og banken i realiteten eig det, så må ein betala den eigedomsskatten. Derfor er me glade for at me har klart å bevega litt av politikken på dette feltet gjennom dei åtte åra me har vore med i eit fleirtal. Me har klart å gå frå 7 promille til 4 promille. Eg tok mål av meg i dag til å få avklart om det kom til å stå sånn etter eit regjeringsskifte. Svaret er vel at det er uavklart, og at det er fullt mogleg for dei raud-grøne å reversera politikken på det området og gjera det endå dyrare for folk å bu

i husa sine – eller for dei som har hytter som dei kanskje har arva, og som dei då får ei kjempestor rekning på.

Me er glade for at regjeringspartia nok ein gong har kome oss i møte med at dei no skal utgreia det å setja eit tak. Det vil vera viktig for å unngå dei heilt urimeleg store eigedomsskatterekningane som mange opplever. Eg hugsar godt kva inntrykk det gjorde då Mariann frå Bodø fortalte at ho måtte vurdere å ta ungane ut av barnehagen for å betala eigedomsskatt på over 10 000 kr for å bu i sin eigen heim. Det er mange sånne eksempel som me er opptekne av, og som gjer at me ønskjer å setja eit tak – og aller helst fjerna heile eigedomsskatten, fordi han er usosial og urettferdig.

Me er òg glade for at regjeringspartia vi greia ut sjølvkostprinsippet og byggesaksgebyr. Der ser me eit stort sprik, og me ser i møte den utfordringa som det medfører at dette skal utgreiast av regjeringa. Det er òg ein viktig siger for Framstegspartiet i dag.

Fleire har vore inne på at pandemien har gjort at måten folk jobbar og bur på, har forandra seg. Fleire tilbringar endå meir tid på hyttene enn dei gjorde før. Takk vera ei solid satsing på breiband er det mogleg i heile Noreg å sitja på hytta og jobba, både å delta på møte og å få ting unna. Kor mykje tid folk tilbringar på hytta, vil nok endra seg litt for ettertida. Dette har lenge vore ei problemstilling. Sterke hyttekommunar, spesielt på fjellet og langs kysten, opplever at dei må dimensjonera beredskapen når det gjeld helse, brann og andre ting på eit anna nivå på grunn av at dei har ei stor hyttebefolkning i tillegg til si eiga. Dette skal no utgreiast, og eg er glad for at regjeringspartia har gått med på at ein skal sjå på det. Det vil vera eit solid bidrag til dei kommunane. Då har dei i alle fall ingen argument lenger for å ha urimeleg høg eigedomsskatt, som mange av hyttekommunane diverre har.

Me snakka i heile går om samferdsel, og det er umogleg ikkje å snakka om samferdsel når me kjem til kommune- og fylkeskommuneøkonomi. Det er fylkeskommunane som har ansvaret for store delar av samferdselspolitikken, spesielt etter at dei raud-grøne gav fylkeskommunane ekstremt mange kilometer fylkesveg i 2010 utan at det følgde ein standard med, og utan at det følgde med pengar til å gjera noko med det. Me er glade for at det er fleirtal med regjeringspartia for å få på plass ei ordning som er på minst 1 mrd. kr i tilskot til fornying, til utvikling og til investering i fylkesvegnettet. Me gler oss til statsbudsjettet presenterer detaljane for det, for det trengst, innbyggjarane slit med dårlege fylkesvegar.

Me er òg glade for at me klarer å få gjort forbetringar på ferjeavløysingsordninga, som me har jobba med sidan 2013. Det har vore litt babyen til Framstegspartiet og underteikna at me skal gjera det lettare for øysamfunn som ikkje har fast forbindelse, å byta ut ferja med

bru. Det er ein god idé i seg sjølv heller å betala i 45 år for å byggja ei bru enn å subsidiera ferjedrifta i all æve. Me veit at ei av dei store utfordringane mange av desse samfunna har, er at rentekostnadene blir veldig store i starten. Difor utfordra me i fjor regjeringa på å greia ut ein modell som går på at ein skal bidra til rentestøtte i starten for å gjera pukkeeffekten i starten lettare. Der presenterte regjeringa ein modell, og vår første tanke var at dette er skrive av byråkratar i Finansdepartementet og er for dårleg. Heldigvis justerte dei forslaget, eit tak vart eit golv, og ein garanterer ei minimumsordning som gjer at veldig mange øysamfunn no kan planleggja å erstatta ferja med bru. Det er god distriktspolitikk og ein fin måte for Framstegspartiet å bidra til å styrkja distriktspolitikken til regjeringa.

Eg tek opp forslaget som me står åleine om, dei andre er tekne opp.

Presidenten: Da har representanten Helge André Njåstad tatt opp forslaget han viste til.

Masud Gharahkhani (A) [12:47:44]: Jeg har registrert at Fremskrittspartiet ønsker svenske tilstander i Norge. En av årsakene til at vi har klart oss mye bedre gjennom denne pandemien, er at vi har en sterk velferdsstat i Norge og en sterk offentlig helsetjeneste, mens i Sverige har man stort innslag av private aktører og store svakheter i hvordan man har håndtert pandemien. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet henter inspirasjon fra Sverige. Man ønsker modellen med «fast track» for å privatisere omsorgen i kommunene. Hvorfor henter Fremskrittspartiet inspirasjon fra Sverige, hvorfor svenske tilstander i Norge?

Helge André Njåstad (FrP) [12:48:21]: Det må vera nytt for meg at me hentar særleg stor inspirasjon frå Sverige. Eg veit at spørjaren hentar betydeleg inspirasjon frå Sverige på mange ulike felt.

Når ein snakkar om privatisering av helsetenester, er det feil. Det Framstegspartiet er veldig tydeleg på, er at helsetenester skal finansierast av det offentlege fullt ut, men at for oss er kven som leverer dei tenestene, underordna. Me trur faktisk at me får meir igjen for kronene av at det er konkurranse om å levera tenestene. Me får meir innovasjon. Det skal vera finansierte av fellesskapet, men om det er kommunen sjølv eller helseføretaket som leverer ei teneste, er underordna. Det viktigaste er at ein får konkurranse på å levera. Då får ein meir igjen, slik ein har det på veldig mange andre ulike felt i samfunnet, der konkurransen fungerer veldig godt. Men det er stor forskjell på å konkurranseutsetja noko og privatisera noko, og det er viktig at ein i stillinga av spørsmål er tydeleg på kva omgrepet er. Framstegspartiet vil konkurranseutsetja meir, men ikkje privatisera meir.

Masud Gharahkhani (A) [12:49:22]: Jeg bare registrerte at da regjeringen og statsministeren var ute med at de hadde hentet inspirasjon fra Sverige for «fast track» for privatisering av omsorgen, mente Fremskrittspartiet her på Stortinget at det var en stor seier for dem.

Jeg regner med at representanten kjenner godt til Austevoll kommune. Det er en flott og vakker kommune, og det var jo den første distriktskommunen som privatiserte eldreomsorgen. Men så skjedde det noe. Det er kommunen som er i best stand til å drifte denne sektoren, så en ordfører fra Høyre. Hva tror representanten at årsaken er til at folkevalgte lokalt, til og med de som representerer høyresiden, mener at dette er dårlig politikk, at det ikke fører til bedre omsorg, og at det er dyrt og byråkratisk? Samtidig har jeg også registrert at Fremskrittspartiet mener at sykepleierne fortjener bedre lønn, og det er jeg helt enig i. Men hvis vi ser her i byen, ser vi at de sykepleierne som jobber i privat omsorg, har titusenvis av kroner mindre i lønn enn de offentlig ansatte.

Helge André Njåstad (FrP) [12:50:28]: Det var mange ulike spørsmål her. Det er hyggeleg at representanten synest at Austevoll er ein flott kommune. Han må gjerne koma på besøk, så skal eg visa han rundt. Og eg skal òg fortelja han at konkurranseutsetjinga av eldreomsorga som vart gjort, førte med seg betre kvalitet til innbyggjarane gjennom meir valfridom og ein dyktig aktør som leverte gode tenester. Bakgrunnen for at Høgre valde å gå i kompaniskap med partiet til spørjaren for å reversera dette, får ein stilla spørsmål om til Høgre og ikkje til oss. Eg registrerer at Høgre var med på vedtaket, og dei syntest sikkert at det var hyggeleg å spara skattebetalarane for ein sju-åtte millionar i året samtidig som kvaliteten på tenestene heldt seg oppe. Men eg registrerer at dei etter valet valde å samarbeida med Arbeidarpartiet. Å kalla dei for høgrepertia lokalt når dei fører arbeidarpolitikkk – det er ein retorikk eg har brukt lokalt, og han har ikkje vorte sagt imot. Her har nok partiet til spørjaren fått betydeleg gjennomslag for arbeidarpolitikkk i den kommunen.

Heidi Greni (Sp) [12:51:39]: Fremskrittspartiet skriver i innstillingen:

«En god og forutsigbar kommuneøkonomi er et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet og noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.»

Jeg er aldeles enig.

Nå skal altså Fremskrittspartiet fjerne eiendomsskatten, og de gir ikke en krone til i denne kommuneproposisjonen til norske kommuner. Dette har vært en sak for Fremskrittspartiet hele perioden. Fremskrittspartiets

ordførere har tydelige tilbakemeldinger. Kjell-Børge Freiberg i Hadsel hadde en tilbakemelding i 2015 der han sier at partileder og finansminister Siv Jensen har helt urealistiske forventninger, skjønner ikke Kommune-Norge, og at det er umulig å sikre velferdstilbudet i norske kommuner med de rammene som er nå. Fremskrittsparti-ordføreren i Hvaler har sagt akkurat det samme.

Hvilke tjenester er det kommunene skal redusere på for å få fjernet eiendomsskatten?

Helge André Njåstad (FrP) [12:52:40]: Eg synest heile den diskusjonen om eigedomsskatt blir litt rar. Korleis ein kan klara seg utan eigedomsskatt, blir spørsmålet, og det blir framstilt som heilt umogleg. Svaret er eigentleg ganske openbert. Det finst ei rekkje norske kommunar i dag som klarar seg utan eigedomsskatt. Mitt svar er at kommunane er kjempeflinke til å læra av kvarandre, så kvifor ikkje besøka dei kommunane som klarar seg utan eigedomsskatt, og finna ut kva det er dei gjer som gjer at dei klarar seg utan.

Eg har sjølv erfaring som ordførar, og valde å fjerna eigedomsskatten i Austevoll. Eg opplevde då at det har skapt ein optimisme. Ved å marknadsføra for næringsliv og innbyggjarar at ein er ein kommune utan eigedomsskatt, får ein tilflytting, positivitet og optimisme, som gjer at skatteinntektene stig på ordinær skattlegging etterpå. Eg er heilt sikker på at det at me fjerna eigedomsskatten i Austevoll i 2013, har bidrege til den optimismen som gjer at skatteinngangen etterpå har vore god, og som gjer at det er ein god og sunn kommuneøkonomi i den kommunen den dag i dag.

Heidi Greni (Sp) [12:53:39]: Senterpartiet er ikke noen tilhenger av eiendomsskatt. Det er som sagt av nød, ikke av lyst at det blir innført i kommunene.

Når Fremskrittspartiet nå foreslår å ha et tak på f.eks. 3 000 kr, lurer jeg på om de ikke har tenkt på den sosiale innretningen på det. Hvis jeg skulle foreslått endringer og begrensninger på eiendomsskatten, ville jeg iallfall hatt begrensninger i prosent av husstandsinnkomst, for da ville også dem med lavest inntekt fått en stor lettelse, samtidig som de som har en veldig høy inntekt, hadde fått bidratt til fellesskapet, og vi kunne opprettholdt tjenestene.

Eiendomsskatteloven i dag åpner også for f.eks. å gi fritak for dem som har en husstandsinnkomst under x antall G, sånn vi har i min kommune, der man sørger for at minstepensjonister søker fritak og slipper å betale eiendomsskatt.

Hvorfor vil ikke Fremskrittspartiet redusere eiendomsskatten for folk flest, men helst for millionærene?

Helge André Njåstad (FrP) [12:54:43]: Framstegspartiet vil fjerna eigedomsskatten for alle, folk flest og

alle saman, men me får ikkje regjeringspartia med oss på å gjera det over natta. Derfor har me fått dei med på no å greia ut å setja eit tak. Det handlar sjølvsagt veldig mykje om sosial profil det òg. Det er ikkje sånn at dei som har store hus, nødvendigvis er dei som er rikast, det kan vera mykje lån på huset, som eg sa i mitt innlegg.

Me veit òg at veldig mange arvar eigedom, kanskje etter foreldra sine, og dei blir klassifisert som fritidshus og taksert kjempedyrt av kommunane. Det er veldig mange som då blir pressa til å måtta selja barndomsheimen sin, selja feriebusstaden sin. Derfor er det viktig for oss å setja eit tak som eit ledd i å få eigedomsskatten vekk.

Eg veit ikkje heilt om eg trur på at Senterpartiet eigentleg er imot eigedomsskatt, når dei på ein måte er så kritisk. Kvar gong Framstegspartiet snakkar mot den skatten, er det Senterpartiet som er vår største kritiskar. Eg trur faktisk dette illustrerer ein stor forskjell mellom dei to partia. Framstegspartiet vil setja ned eigedomsskatten, Senterpartiet synest han er heilt grei å ha.

Karin Andersen (SV) [12:55:59]: Nå i vår har vi sett at Fremskrittspartiets leder har sagt at Fremskrittspartiet vil sørge for et lønnsloft for dem som jobber i omsorgsyrene. Jeg har leita veldig etter det når jeg har sett gjennom Fremskrittspartiets kommuneøkonomi. Jeg hører også at Fremskrittspartiet sier at de er veldig opptatt av eldreomsorg. Jeg har leita gjennom dette kommuneopplegget og finner ingenting.

Derimot finner jeg helt konkrete forslag fra Fremskrittspartiet der de sier at de vil fjerne både eiendomsskatten og formuesskatten. Det er 28 mrd. kr – 28 mrd. kr kutt i kommuneøkonomi fra Fremskrittspartiet. Hvor mye lønnsloft og eldreomsorg blir det i kommunesektoren når de skal ha 28 mrd. kr mindre enn det de har i dag?

Helge André Njåstad (FrP) [12:57:00]: Når det gjeld formuesskatten, er det ein særnorsk skatt som berre går på norske eigarar. Derfor har Framstegspartiet sagt at me vil fjerna den ulikheita mellom om ein er utanlandsk eigar eller lokal, norsk eigar. Me er rimeleg sikre på at Noreg på sikt er tent med at me har lokalt eigarskap til bedrifter.

Kommunane er opptekne av at hjørnesteinsbedriftene er lokaleigde, at bedriftseigaren er på butikken, er i barnehagen og hentar ungar, er ein del av lokalsamfunnet, meir enn at det er utanlandsk kapital. Derfor er eg heilt overtydd om at viss me fjernar formuesskatten, vil dei pengane som då blir spart, bli brukt til ny verdiskaping som igjen vil gje store skatteinntekter til norske kommunar, pluss til å trygga arbeidsplassar.

Svaret på det er at ved å fjerna sånne særnorske skatter, er me med på å trygga velferda for framtida, som igjen kan bidra til at me kan setja opp løningar og levera gode tenester vidare. Alternativet – å gjera det ugunstig å vera norsk eigar – er at me får mindre norsk eigarskap, og det vil vera uheldig for landet.

Karin Andersen (SV) [12:58:05]: Jeg registrerer bare at Fremskrittspartiet gjentar denne litt sånn voodoo økonomihistorien sin. Vi har spurt regjeringen om de kan dokumentere at det har kommet en eneste arbeidsplass ut av disse skattelettene som Fremskrittspartiet skal ha enda mer av, og det lar seg rett og slett ikke dokumentere i det hele tatt.

Jeg får prøve å gjenta spørsmålet mitt. Med den kommuneøkonomien som Fremskrittspartiet nå går inn for, ser da Fremskrittspartiet for seg at det blir rom for dette lønnsløftet som Fremskrittspartiets leder har lovet nå at skal komme, eller at det er rom i kommuneøkonomien, med 28 mrd. kr mindre, for et løft for eldreomsorgen?

Helge André Njåstad (FrP) [12:59:02]: Me trur at det er rom for både å gje meir løn og for eldreomsorga med det opplegget som ligg. Det ville det òg vore rom for om Framstegspartiet hadde fått meir gjennomslag for vår politikk på skattekuttsida.

Eg registrerer at spørsmålsstillaren har inga interesse av å likebehandla norsk og utanlandsk eigarskap. Ein stiller spørsmål til departementet om dei kan bevisa ting. Eg vil heller anbefala at ein gjer som oss og reiser langs kysten og snakkar med bedriftseigarar. Dei teiknar eit veldig tydeleg bilete: Får dei lågare formuesskatt, vil dei pengane gå tilbake til bedrifta, til investeringar, til å trygga arbeidsplassar.

Det er sånn bedriftseigarar langs kysten og i Noreg tenkjer, at dei er opptekne av lokalsamfunnet sitt. Dei bidreg med store verdier i å byggja samfunn. Me ønskjer meir av det, ikkje mindre. Me ønskjer ein sterkare privat sektor i Noreg, for det er viktig for den desentraliserte strukturen me har. Då må me leggja til rette for at det iallfall er likebehandling mellom å vera norsk og utanlandsk eigar. Eg synest det er rart at det er nesten berre Framstegspartiet som snakkar på denne måten i denne salen.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Karin Andersen (SV) [13:00:30]: Det er de sterke fellesskapene som gir enkeltmennesket frihet og valgmuligheter uavhengig av bakgrunn. Og kommuneøkonomien bygger disse sterke fellesskapene.

Det er visst langt fra regjeringskontorene til gulvet på sykehjemmet eller i klasserommet – mye lenger enn

det er til børsen. Forslaget som regjeringen la fram om kommuneøkonomien, viser at det er null ambisjoner for en bedre skole, som SV vil ha, for en tryggere eldreomsorg, som SV vil ha, for at forskjellene skal ned, som SV vil, mens regjeringen foretrekker å bruke pengene på fest for de aller rikeste.

Jeg tror, når jeg ser på den kommuneøkonomien de ulike partiene legger fram her, at de fleste umulig kan ha forstått alvoret, hverken i streiken i kommunene nå eller i alle advarslene om at det er for få folk på jobb innen både helse, omsorg, skoler og barnevern i kommunene. Det er skrikende nødvendig med flere lærere, omsorgsarbeidere og sykepleiere, og det er nødvendig med et lønnsløft. Det må til for disse samfunnskritiske jobbene, og da må kommunene ha handlingsrom til å kunne gjennomføre det.

Før i dag diskuterte vi tvungen lønnsnemnd, der det ble sagt at helgebemanningen er en fare for liv og helse. Vi må ta det på alvor. Vi må sørge for at ansatte ikke skal behøve å slite seg ut, og at både eldre, pårørende og de som trenger omsorg, ikke skal behøve å tvile på og være redde for om de får det.

Jeg er ikke så forundret over at regjeringen ikke ser alvoret, men jeg er veldig forundret over at Senterpartiet og Arbeiderpartiet er såpass lite ambisiøse som de er.

SV har helt andre ambisjoner. Vi vil ha ned prisen på SFO og barnehage, slik at alle barn kan delta. Vi vil bruke penger på flere lærere og på flere sykepleiere og helsefagarbeidere, så barn og eldre, funksjonshemmede og syke skal være trygge i hverdagen sin. Det er mye viktigere enn flere milliardærer, og det er også verdiskapende, for da kommer flere til å kunne klare seg godt.

Det trengs penger til mer rehabilitering. Psykisk helse har alle snakket om nå etter koronaen, og de tilbude ne må være der i kommunesektoren, og det må være lavterskeltilbud. Det må være fritidstilbud for de ungene som nå har falt ut av idretten og andre tilbud de har hatt, slik at de kommer inn i gode fellesskap. Det er nødvendig med bedre fylkesveier og med bredbånd. Det er behov for bedre utstyr i videregående skole. Jeg savner å høre noen av de andre ta litt til orde for det. Vi er opptatt av skolen. Vi er opptatt av at elevene skal velge yrkesfag. Vi vet at det mangler utstyr i videregående skole, og at de linjene er kjempedyre. SV sier: Det må fylkene få penger til.

Alle sier de vil ha utslippsfri kollektivtrafikk – kan-skje bortsett fra Fremskrittspartiet, som ikke er så veldig opptatt av slike ting. Det koster penger i en overgangsperiode, men det vil også skape mange arbeidsplasser framover. De pengene må legges på bordet.

SV vil at alle barn skal få være med på leken. Derfor har vi i budsjettopplegget vårt lagt inn 1 mrd. kr til å begynne opptrappingen, slik at SFO kan være gratis for alle

barn. Vi vet at det er mange familier som ikke sender ungene sine på SFO fordi de ikke har råd. Det koster mange tusen kroner i mange kommuner. Gratis SFO vil gi mange familier 30 000–35 000 kr ekstra å leve for i de årene de har dårlig råd.

Og alle skal ha råd til å smile. Å gå til tannlegen er dyrt, og mange har ikke råd. Derfor legger vi også inn i vårt opplegg nå en opptrapping på tannhelse i fylkeskommunene. Det er sjelden vi diskuterer det når vi diskuterer kommuneøkonomi, men det er også en del av kommuneøkonomien. Vi må begynne å trappe opp dette, for det å ikke ha råd til å reparere tennene sine er ikke bare vondt, men det er ødeleggende for helsa. Hvis vi skal ha et samfunn der alle har like muligheter, som alle snakker om, er vi nødt til å sikre at alle kan smile og har råd til det.

Jeg tar opp de forslagene SV står bak i innstillingen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:05:52]: Når vi hører representanten Andersen snakke om kommunenes oppgaver og økonomi, og regjeringens kommuneøkonomi, er det nesten vanskelig å forstå at SV i det hele tatt vurderer et regjeringssamarbeid med Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Det er et stort gap mellom de tre milliardene disse to partiene vil plusse på regjeringens kommuneopplegg, og de ti milliardene SV vil ha. For Arbeiderpartiet og Senterpartiet er det altså 3 mrd. kr som er forskjellen på et godt og et dårlig kommuneopplegg, og for SV er det 10 mrd. kr, og det er langt fra et felles kommuneopplegg for de tre partiene som vil i regjeringssposisjon til høsten.

Så mitt spørsmål er: Hvordan vil SV komme fram til et felles opplegg med de to andre partiene, og på hvilke konkrete områder vil de være villige til å fire på de kravene og løftene som de har lagt inn i kommuneproposisjonen?

Karin Andersen (SV) [13:06:46]: SVs kommuneopplegg er et veldig godt argument for å stemme på SV ved høstens valg, for vi viser at vi tar på alvor de store behovene i kommunesektoren, f.eks. når det gjelder skole, som jeg vet at Høyre også er opptatt av, men med en annen innfallsvinkel enn det SV har. Vi har sett nå under pandemien at mange barn ikke engang har fått den spesialundervisningen de har krav på. Vi vet at det mangler faglærte lærere – det har aldri vært så mange ufaglærte lærere i skolen som det er under Høyre – og at det er behov for flere lærere, slik at hver enkelt elev kan bli sett og kan komme seg videre i livet med lærelysten og motet i behold.

Det er derfor vi prioriterer dette. Det koster penger, og for oss er dette mye viktigere enn Høyres skattelette eller andre ting, så vi kommer til å stå på hardt for dette. Vi ønsker å styrke fellesskapet, og det går vi til valg på. Det er vi stolte av, og dette er det vi ønsker å få til.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:07:49]: Jeg takker for svaret. Vi registrerer at SV har problemer med å prioritere, det har vi sett før, men la meg stille spørsmålet på en litt annen måte: Arbeiderpartiet har i innstillingen til kommuneproposisjonen tonet ned mange av sine løfter fra alternativt budsjett, men SV har vært veldig konkret i innstillingen og listet opp en bråte med områder der de vil satse på økte bevilgninger. Gå til side 37 i innstillingen. Der listes det opp 27 punkter som SV vil styrke, og kostnadene ved disse ligger langt over det Arbeiderpartiet og Senterpartiet er beredt til i sine opplegg. Så hvilke av disse tiltakene er de beredt til å kutte? Er det kvalifiserte lærere? Er det tilpasset opplæring? Er det økningen i antall helsearbeidere, gratis SFO, 3 800 barnehageplasser, folkebibliotekene, ras- og skredssikring, bredbånd til distriktene? Er det tannhelser reformen, rusbehandling, skolehelsetjenesten eller et av de andre forslagene de vil ofre?

Karin Andersen (SV) [13:08:47]: Jeg vil takke representanten Benestad for å bruke sin taletid til å ta opp SVs viktige forslag. Det er veldig viktig at de nå blir nevnt her i salen.

Nei, vi har ikke problemer med å prioritere. Vi prioriterer alle disse viktige tingene foran skattelette til folk som Benestad og meg og til dem som har mer enn det. Det mener vi er mye viktigere. Jeg regner jo med, da, at alle som nå går rundt og snakker om at det trengs rehabilitering, at det trengs styrking innen psykisk helse, at det trengs bedre skole osv. – at det bare er prat. SV er villig til å flytte penger til disse viktige områdene, og det har vi tenkt å slåss for i valgkampen og hver eneste dag framover.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:09:27]: Jeg registrerer at SV har store intensjoner. Like fullt: Skal dere i regjeringskontorene til høsten, er det to andre partier – i alle fall – dere må regjere sammen med. Så jeg stiller fortsatt spørsmålet: Hva er det dere er villige til å diskutere med de andre, for at man skal klare å få et bilde av hvordan et kommuneopplegg vil være i et rød-grønt alternativ?

Presidenten: Presidenten ville sette pris på at talen gikk via presidenten.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:09:58]: Beklager.

Karin Andersen (SV) [13:09:59]: Det er i hvert fall ikke noen tvil om at det alternativet vil bety en styrking av kommuneøkonomien. Jeg vet at representanten Benestad også har sittet i et samarbeid nå med – og fortsatt ønsker å samarbeide med – partier som vil fjerne 28 mrd. kr fra kommuneøkonomien. Jeg synes kanskje Høyre skulle begynne å forklare litt hvordan de har tenkt seg det samarbeidet framover.

Nå skal vi inn i et valg. SV mener det går an å flytte på mange penger i norsk økonomi. Det er fullt ut rom for det. Perspektivmeldingen, som vi var innom i stad, viser at vi kommer til å bli veldig mye rikere framover. Spørsmålet er hvordan vi skal bruke den rikdommen i årene som kommer, og SV vil bruke de pengene til å styrke fellesskapet. Vi inviterer Arbeiderpartiet og Senterpartiet inn i et samarbeid der vi skal kunne realisere det å styrke fellesskapet på en skikkelig måte, og da kan det ikke bare være prat; da må det også være innhold i de løftene og de ordene vi kommer med.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Terje Breivik (V) [13:11:27]: Tidvis kan det verka som om me ikkje kjenner til noko anna enn pandemi-beredskap, men heldigvis slepper koronaspøkjelset no sakte, men sikkert taket.

Ingen såg føre seg dei enorme spora pandemien ville etterlata seg, og få føresåg den enorme innsatsen Kommune-Noreg har lagt ned med no over 450 dagar med tiltak, unntak, reglar og restriksjonar. Å halda innbyggjarane sine fri for koronaviruset har vore prioritet nummer éin, og ein har i stor grad lukkast. Venstre takkar Kommune-Noreg for jobben som er gjort, og ikkje minst for det arbeidet som skjer i desse dagar for å vaksinera innbyggjarane.

Regjeringa, med kommunalministeren i spissen, lovde tidleg at alle koronarelaterte utgifter skulle fullfinansierast, og me har halde ord. Det var ei klok avgjerd å inkludera KS i arbeidet med å kartleggja koronautgiftene til kommunane. Det skapte tillit til at regjeringa og stortingsfleirtalet ville levera, og stilna ein lite gjennomtenkt, lettvinnt kritikk frå opposisjonen. Gjennom heile pandemien har Kommune-Noreg kunna føla seg sikre på at regjeringa og regjeringspartia har støtta opp økonomisk. I kommuneproposisjonen for 2022 vert garantiane fylgde opp, der me òg lovar kommunane kompensasjon for utgifter som har kome i kjølvatnet av pandemien.

I Venstre er me stolte over bidraget vårt til at det går godt i Kommune-Noreg. Færre kommunar vert sette under administrasjon. Auka løyvingar til kommunane har lyfta Kommune-Noreg.

Så er me audmjuke nok til å vedgå at det samstundes er kommunar i Noreg med store utfordringar. Utflytting og rekrutteringsvanskar er sentrale stikkord.

Kommunane og lokalpolitikarane er ein berebjelke i demokratiet og i velferdssamfunnet. Gjennom lokalpolitikken skaper me eigarskap, tilhøyr og engasjement for samfunnsutviklinga og fordelinga og utviklinga av ressursane og tenestene som fellesskapen til ei kvar tid rår over. Kommunesektoren både fortener og treng vedvarande merksemd og støtte frå dei nasjonale politikarane. Slik sett er det gledeleg at kommuneproposisjonen for 2022 teiknar eit positivt bilde av framtida. Ei bokstavleg talt jordnær grøftegraving for fiber er eit godt døme på det. Løyvingane til utbygging av og tilrettelegging for breiband har dei siste åra kome opp i ganske så store summar.

Ved utgangen av 2025 er det eit mål at 100 pst. av husstandane og verksemdene i Noreg skal ha minst 100 MB nedlastingsfart og minst 10 MB opplastingsfart. Det betyr ganske mykje for små og mellomstore bedrifter over heile landet. Med nyvunnen innsikt i korleis arbeidsplassane i framtida vil sjå ut, vil breibandsutbygginga vera ein grunninfrastruktur i omstillinga av arbeidslivet. Her har Venstre bidrege monaleg ved å vera pådrivar for ambisjonar under dei store løyvingane til breiband, men òg gjennom å introdusera instituttet Statens Hus til samlokalisering av statlege tenester i Bygde-Noreg.

Pandemien har heldigvis gjeve oss nokre positive røynsler og ein føresmak på korleis arbeidslivet utviklar seg, at me svært ofte kan gjera jobben uavhengig av kvar me bur – ei utvikling det vert spennande å fylgja framover, der Statens Hus-modellen vil spela ei viktig rolle og fungera som ein inspirator for statlege stillingar og lokal samlokalisering på tvers av statlege etatar og slik òg leggja til rette for desentraliserte arbeidsplassar og opplevd fellesskap for den einskilde arbeidstakaren.

Framtida er spennande, og for Venstre vil innsats for kommunane og lokaldemokratiet alltid ha prioritet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [13:16:13]: Vil Venstre endre på generalistkommuneprinsippet, eller skal det ligge fast?

Terje Breivik (V) [13:16:25]: Venstre har vore ein forsvarar av generalistkommuneprinsippet over lang, lang tid og vil framleis stå på generalistkommuneprinsippet som det grunnleggjande.

Når det gjeld å utvikla kommunane og for å fortsetja ei heilt nødvendig kommunereform for å motverka sentraliseringskreftene, har eg veldig tru på gulrotprinsippet, kor me no brukar kommunereforma og dei nye, større kommunane og gjer det meir attraktivt for fleire kommunar å slå seg saman ved å tilføra kommunereforma større statlege oppgåver, fleire statlege ressursar og ikkje minst ansvar og mynde til lokale politikarar.

Stein Erik Lauvås (A) [13:17:05]: Regjeringen satte i 2020, altså i fjor, ned et utvalg for å se på alternativer til generalistkommuneprinsippet. Men med det svaret jeg nå får fra representanten fra Venstre, betyr det at det utvalget nå kan skrotes?

Terje Breivik (V) [13:17:17]: Meir kunnskap må vera bra for alle, at ein får vurdert ulike alternativ. Dei som trur at svaret, fasiten, er skreve i stein ein gong for alle, trur eg viser ei lite klok haldning frå oss som også er sett til å teikna organisasjonskartet for lokaldemokratiet og finna ut korleis me i fellesskap med lokalpolitikarane skal forvalta dei ressursane og dei oppgåvene fellesskapet til ei kvar tid forvaltar. Så eg ynskjer velkomen og ser med spenning fram til konklusjonane til eit slikt utval. Men det gjer jo ikkje at Venstre ikkje har generalistkommuneprinsippet som utgangspunkt og vil ha det inntil me ser at svaret kan vera betre enn det.

Stein Erik Lauvås (A) [13:18:09]: Nå var ikke dette snakk om å tegne kartet. Det har Venstre vist tidligere at de håndterer svært dårlig. Karttegningen for de nye fylkeskommunene var et politisk makkverk som har fått kritikk fra alle bauger og kanter. Dette handlet om hvorvidt prinsippet om generalistkommuner skal stå fast, altså om alle kommuner skal ha ansvar for de samme oppgavene. I svaret på mitt første spørsmål bekreftet Venstre at ja, det skal de ha, men etter det andre spørsmålet, da jeg sa at da er det ikke nødvendig å ha denne utredningen, var det plutselig nødvendig å ha denne utredningen. Hva er det Venstre egentlig mener – er de for eller mot generalistkommuneprinsippet?

Terje Breivik (V) [13:18:52]: Eg skulle ynskt at representanten Lauvås ikkje var fullt så lettvindt i måten sin å spørja på, men heller lytta til svara han får.

Venstre har som utgangspunkt generalistkommuneprinsippet. Når me har vore med på å setja ned eit utval som skal sjå på alternativ til det, er det sjølv sagt for at kunnskap alltid gjer ein klokare. Utvalet kan konkludere med at generalistkommuneprinsippet er det suverent beste òg i framtida, eller dei kan koma med alternativ som kan visa seg å få bukt med det som er den største felles utfordringa, nemleg å få eit svar på korleis ein kan få til ei desentralisering, få tilbakeført makt og gjera kommunane i heile landet meir attraktive både å bu i, jobba i og ikkje minst delta i lokaldemokratiet i.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [13:19:59]: Som regjeringsparti har Venstre vært med på tidenes sentralisering, ikke minst gjennom mer eller mindre frivillige kommune- og fylkessammenslåinger. Venstre har kuttet i de regionale utviklingsmidlene som tidligere ble fordelt til kommunale næringsfond, til klynger, til

inkubatorer og annen innovasjon ute i kommunene. Venstre støttet bl.a. foretaksmodellen i sykehusene. Venstre og regjeringen setter i sine budsjett av langt lavere summer til det vi kan kalle regional infrastruktur, som høyhastighetsbredbånd og fylkesveier – representanten nevnte noe av det i sitt innlegg – enn f.eks. Senterpartiet gjør. Likevel er det Venstre som er framtidsrettet, mens Senterpartiet er bakstreversk. Mener representanten at Venstres politikk i regjering har styrket næringslivet i distriktene, og har den styrket kommuner og regioner på en måte som folk flest i hele landet er godt fornøyd med?

Terje Breivik (V) [13:20:57]: Ja, definitivt. Utgangspunktet for spørsmålet er de facto feil. Eg trur det er skummelt for oss politikarar å framstilla fakta så til dei grader feil. Framleis skjer det sentralisering, men sentraliseringa er no delvis stoppa opp og går mykje seinare enn ho gjorde tidlegare. Det har sjølv sagt samanheng med at ein styrkjer kommunane og gjer dei meir robuste, sånn at dei kan verta tilførte fleire oppgåver, men ikkje minst har det samanheng med den næringspolitikken, den samferdselspolitikken som fleirtalet har ført dei åtte siste åra, med Venstre som ein tydeleg, sterk faktor ved roret. Det gjeld alt frå å sikra at storindustrien, dei verkelege hjørnesteinsbedriftene rundt omkring i Distrikts-Noreg, altså tradisjonell storindustri, har rammevilkår som gjer at dei no står på terskelen til ein heilt ny æra, til at me har lagt til rette for grunderar og folk som vil starta ei bedrift, og har gjort den terskelen betydeleg lågare. Så svaret er definitivt ja.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [13:22:04]: Det er gledelig at representanten er fornøyd med det som har skjedd med å skape robuste kommuner. Ser vi på regioner eller fylkeskommuner, er mitt neste spørsmål om representanten er like fornøyd med den oppgaveoverføringen som fulgte av regionreformen, og med de midlene som har eller ikke har fulgt med de nye oppgavene. Jeg kan nevne fiskerihavner som et eksempel, uten å gå spesifikt inn i det. Mener representanten at oppgaveoverføringen og de tilhørende midlene har gjort at de nye regionene er satt godt i stand til å løse nye og større oppgaver på en bedre måte?

Terje Breivik (V) [13:22:45]: Verken kommunereforma eller regionreforma er i mål. Hadde Senterpartiet bidratt til å hjelpe Venstre med å få tilført betydeleg fleire, større oppgåver, hadde dette sett annleis ut i dag. No ligg det på ein heilt annan måte til rette for, etter at Venstre kom til makta i 2013, at dei nye kommunane, langt fleire kommunar og dei nye regionane, kan ta på seg betydeleg større statlege oppgåver, og sånn sett styrkjer ein både regionane, kommunane og distrikta

på kostnad av staten. Skal ein få fleire attraktive kompetansesarbeidsplassar i ein del småkommunar og gjera det meir attraktivt for næringslivet og gründerar å lokalisera seg der, er ein avhengig av å bidra til at kommunane sjølve er attraktive arbeidsgjevarar. Det er kommunereforma og regionreforma eit svært godt utgangspunkt for å få til for dei som skal føra vidare politikken frå hausten av.

Heidi Greni (Sp) [13:24:03]: Det hadde vært fristende å følge opp med regionreformen og at Senterpartiet faktisk la inn en rekke nye oppgaver til både kommuner og regioner som Venstre stemte mot, men den diskusjonen kan vi ta en annen gang.

Jeg oppfatter at representanten sa at man har bremset sentraliseringen i denne perioden. Hvis vi ser på statistikken fra SSB, hadde vi i 2005 249 kommuner med folketallsnedgang. I 2013, etter åtte rød-grønne år, hadde vi 112. I 2019 var det 291 kommuner i Norge som hadde folketallsnedgang. Hvordan kan representanten kalle det å bremse sentraliseringen når antall kommuner med folketallsnedgang er mer enn doblet?

Terje Breivik (V) [13:24:55]: Eg trur Venstre og Senterpartiet er einige om at dette er ei av dei utfordringane der me saman må gjera alt me kan for å få gode motkrefter. Men eg har lyst til å minna representanten Greni om valkampen i 2017, då partiet til representanten Greni og partileiaren reiste land og strand rundt og sette fram den same påstanden – at denne regjeringa, dette fleirtalet, set noregsrekord i sentralisering. Det vart faktasjekka av NRK – definitivt feil påstand, det er eit heilt anna tempo i sentraliseringa. Trygve Slagsvold Vedum svarar då: Eg driv med politikk, eg driv ikkje med fakta. Eg trur Senterpartiet gjer klokt i, for ikkje å leggja lista for høgt, å innsjå at dette er det ikkje nokon kvikkfiks på, men at det me har gjort dei siste åtte åra, definitivt har vore med på å bremsa ei utvikling som me deler målet om å stoppa og snu.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Torhild Bransdal (KrF) [13:26:11]: Nok en gang er et av norsk politikks viktigste dokumenter loyet gjennom behandling, og kommunene får sine styringssignaler om hva de kan forvente seg fra statens side. Dette er faktisk det dokumentet som legger grunnlaget for hverdagsvelferden i landet vårt. Det besøkes i det alt vesentlige av kommunene og fylkeskommunene.

Denne gamle ordføreren husker at det mest frustrerende for kommunene var uforutsigbarhet og plutselig svekkelse av rammebetingelser. Noe av det jeg er mest glad for å kunne stå her og si, er at vår regjering har levert forutsigbare rammer for kommunesektoren gjennom

disse årene. Det vil alltid være behov for mer, men vi har faktisk hatt en jevn vekst i kommunenes frie inntekter gjennom hele Solberg-regjeringens periode, og antall ROBEK-kommuner er nå redusert til svært få. 13 tror jeg det siste tallet er, muligens 14, for det kom en i dag.

Vi er i ferd med å se lyset i enden av pandemitunnelen. For et år siden var det viktig å understreke herfra at kommunene skulle få dekket sine merutgifter og inntektsbortfall. Det har de fått. Jeg er glad for at samhandlingsutvalget med KS-representasjon fremdeles følger dette nøyte, og at det gjennom behandlingen av denne proposisjonen har blitt understreket at de må få sitt mandat forlenget.

Selv om vi ser lyset i pandemitunnelen, vil vi merke ettervirkninger av den lenge. Globalt vil det ta lang tid før vi kan erklære pandemien for over. Kommunene har gjort en kjempejobb i koronahåndteringen. Smittevernsteam, ledelse og vilje og evne til å snu på hælen i en situasjon ingen av oss hadde erfaring med, fortjener stor anerkjennelse. Ikke minst fortjener de yrkesgruppene som har stått til tjeneste med fare for selv å bli smittet, å bli trukket fram. Helsepersonellet har jobbet dag og natt, og renholdet ble enda viktigere. Jeg håper renholdere faktisk beholder den statusen de reelt har, også etter pandemien.

Jeg har likevel lyst til å trekke fram spesielt våre lærere og barnehagelærere, som har vist både evne og vilje til å kunne snu seg rundt og lage alternative undervisningsformer, men også fordi de har stått i en situasjon der det har vært nesten umulig å tenke konsekvent smittevern. Man kan ikke holde meteren til et barn som gråter. Lærere og barnehagelærere har stått i dette, gått inn og ut av karantene, inn og ut av hjemmeundervisning, og gjort en kjempeinnsats. Også deres familier har blitt påvirket av dette. Det har blitt lagt merke til og må bli husket, også i hvordan vi tenker om status og vilkår for disse arbeidsgruppene.

Så til inntektssystemutvalget. Jeg er glad for at det er nedsatt et utvalg som skal se på kommunenes inntektssystem som helhet, det har Kristelig Folkeparti kjempet hardt for. Denne runden av kommunereformen er gjennomført. Da er det en naturlig tid for å se om inntektssystemet treffer riktig. Denne øvelsen må vi gjøre med jevne mellomrom. Utvalget som skal levere innstillingen om ett år, har en viktig oppgave, og det påtroppende storting har en essensiell sak å bryne seg på. I denne innstillingen ber vi regjeringen i oppfølgingen om å vurdere lovverket knyttet til behovet for helse- og pleietjenester i andre kommuner enn den man selv bor i og skatter til. Det er blitt mer vanlig at pleietrengende eldre blir med på hytta enn før. Det er bra i et familie- og menneskeverdperspektiv, men reiser noen spørsmål om kommunøkonomi.

Samfunnet endrer seg hele tiden, og derfor må inntektssystemet justeres i takt med dette. Selv om jeg mener rammen er god, og at forutsigbarhet har blitt levert, liker jeg ikke at man i budsjettene hvert år har hevet innslaget for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Dette må vi slutte med.

Dette er mitt siste innlegg som representant i denne sal. Jeg er av dem som ikke stiller til gjenvalg, selv om jeg gjerne skulle hatt en finger med i spillet rundt inntektssystemet. Jeg vil også benytte anledningen til å takke gode kolleger for et fantastisk arbeidsfellesskap, også når vi er uenige. Det er en umåtelig viktig styrke ved det norske demokratiet og er ikke selvsagt. Demokratiet vårt må skjottes vel, og de som har sitt virke her, er sentrale demokratiskjøttere.

For en tid siden skrev jeg en kronikk om behovet for en demokratikommisjon. Demokratiet vårt er i stadig utvikling. Det er i seg selv sunt, men når vi ser tendenser til utviklingstrekk som utfordrer demokratiet slik vi kjenner det, er det på tide å få en bred gjennomgang og en bred samfunnsdebatt, dette bare for å nevne noe.

Vi trenger en bred samfunnssamtale, og derfor håper jeg en demokratikommisjon blir realisert. Jeg skal følge med fra sofakroken og kanskje gi innspill i ny og ne. Takk for meg!

Jeg fremmer de forslag Kristelig Folkeparti er en del av.

Presidenten: Representanten Torhild Bransdal har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [13:31:37]: Jeg ser i Kristelig Folkepartis program for 2021–2025 at partiet skal fastholde generalistkommuneprinsippet. Jeg forsøkte å få et klart svar fra Venstre, for regjeringen satte i fjor ned et utvalg som skal se på alternativer til generalistkommuneprinsippet.

Kan Kristelig Folkeparti nå før valget avklare om generalistkommuneprinsippet skal gjelde også framover, eller vil Kristelig Folkeparti eventuelt være med og endre på det?

Torhild Bransdal (KrF) [13:32:12]: I likhet med Venstre har ikke Kristelig Folkeparti eller noen i partiet noe imot å få noe mer kunnskap. Men utgangspunktet vårt er generalistkommuneprinsippet.

Heidi Greni (Sp) [13:32:36]: Høyre har i salen i dag bekreftet at de går til valg på en ny runde med tvangssammenslåing. Etter den forrige runden med tvangssammenslåing var det Kristelig Folkeparti som sikret flertall i salen for frivillighetsvedtaket, der Stortinget ber regjeringen legge til grunn at gode og frivillige pro-

sesser skal være utgangspunktet for endringer i kommunestrukturen, og at eventuelle kommunesammenslåinger i inneværende periode utelukkende skal bygge på frivillighet.

Kan Kristelig Folkeparti garantere at de også vil stå for frivillighetslinjen hvis det blir nye runder med kommunereform i neste stortingsperiode?

Torhild Bransdal (KrF) [13:33:15]: Jeg har ikke funnet noe i vårt program eller våre meninger som skulle tilsi noen annen holdning enn det representanten Greni sier, at det er frivillighetslinjen som skal bestå. Det er vår primærpolitikk.

Heidi Greni (Sp) [13:33:31]: Så til en helt annen frivillighet: I forbindelse med den forrige kommuneproposisjonen var det en stor diskusjon om frivilligsentralene. Der gjorde representanten en stor jobb og sørget for at de nå er finansiert, sånn at også de mindre kommunene kan beholde frivilligsentralene. Kan Kristelig Folkeparti garantere at det vil være standpunktet også framover, og føler representanten at det er sikret i de avtalene som er inngått i regjeringen nå?

Torhild Bransdal (KrF) [13:33:59]: Ja, standpunktet vårt om frivilligsentralene er akkurat det samme. Det er drøssevis av eksempler rundt om i landet på hva de betyr for alle slags kommuner, ikke minst for mellomstore og små kommuner, der de genererer bl.a. beredskap, som har vært et veldig hett ord nå. Jeg har ikke nok kunnskap til å si at jeg i alle ledd kan garantere den avtalen som er der, men jeg kan garantere at Kristelig Folkeparti alltid vil kjempe veldig for frivilligsentralene.

Karin Andersen (SV) [13:34:46]: Jeg vil takke representanten Torhild Bransdal for veldig godt samarbeid og for å være hyggelig å ha som kollega i komiteen.

Jeg vil ta opp en sak som jeg vet at representanten er opptatt av, og det er den økende barnefattigdommen. Det er jo kommunene som har ansvaret for det siste sikkerhetsnettet når det gjelder det. Derfor har SV nå prioritert en halv milliard i vårt kommuneopplegg bl.a. for å sørge for at familier som må få sosialhjelp, ikke får avkortet sosialhjelpen sin med barnetrygden. Den vet vi jo at alle andre får oppå lønna si, uansett hvor mye de tjener.

Kristelig Folkeparti har klart å verne den lille økningen partiet har fått til, fram til barna er seks år. Men kan representanten forklare hvorfor man ikke vil verne disse pengene for alle ungene, også for dem som er ungdommer? For de ungene er faktisk også ganske dyre.

Torhild Bransdal (KrF) [13:35:51]: Det er det ikke så lett å svare på, for Kristelig Folkeparti er veldig opptatt av barnefattigdom – altså en økning av den generelle

barnetrygden, innføring av fritidskortet, det er stadig en basis – og en ser ganske klart poenget som representanten Andersen tar opp. Styringssignalet fra Kristelig Folkeparti har vært at en i størst mulig grad må holde barnetrygden utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp.

Men det er faktisk et demokratisk styre ute i kommunene. Noen ser vi kanskje av nød tar av den potten, sånn at sosialhjelpen blir mindre. Men det er en utfordring som representanten peker på.

Så har jeg lyst til å returnere det om det gode samarbeidet. Det har vært en berikelse for årene mine på Stortinget.

Karin Andersen (SV) [13:36:51]: Jeg får si tusen takk for det.

Men til det spørsmålet jeg tar opp med representanten, tenker jeg at det egentlig er et verdispørsmål. Det SV ønsker, er at vi skal si at kommunene ikke skal kunne gjøre dette, for vi vet at er det noen familier som trenger disse pengene, er det de familiene som har minst. De som har mer, kan jo strengt tatt kanskje klare seg uten disse pengene, ganske mange av dem, men ikke disse familiene.

Et annet spørsmål jeg også kunne tenke meg at representanten kunne si litt om, er barnevern og øremerking av penger. Det er ofte slik at det er dragkamp om pengene i kommunene. Stortinget og regjeringen sier at man skal øke antallet ansatte i barnevernet, og for å være sikker på det må man jo øremerke pengene. Men nå gjør regjeringen det motsatte. Hvorfor mener Kristelig Folkeparti at det er riktig?

Torhild Bransdal (KrF) [13:37:50]: Øremerking er et ord jeg ikke liker i det hele tatt, fordi det begrenser i veldig stor grad det handlingsrommet som lokale politikere har. Men å bruke et ord som fullfinansiering av ting som skal innføres i kommunesektoren, har stadig, fra alle partier, vært tilbakevendende. En har litt forskjellig fokusering på det. Kristelig Folkeparti er i likhet med SV veldig opptatt av at en må fullfinansiere reformene. Det går en veldig debatt om hvorvidt en gjør det, og det er veldig uheldig, for skal en overføre oppgaver fra statlig nivå og ned på kommune- og fylkesnivå, må de oppgavene være fullfinansierte, etter Kristelig Folkepartis syn.

Karin Andersen (SV) [13:38:38]: Men da kan jeg anbefale representanten Bransdal å stemme på forslag nr. 10, som ligger i innstillingen, for der står det at Stortinget ber regjeringen sikre at økte kostnader til kommunene som følger av barnevernsreformen, dekkes av staten – altså at det er fullfinansiering. Så jeg er helt enig i at det er en viktig sak.

Men når det gjelder å verge dem som er aller mest utsatt, altså barn som blir utsatt for vold og omsorgssvikt, hadde jeg kanskje håpet at representanten tenkte at det var et viktigere prinsipp enn den kommunale friheten. Jeg vil gjerne ha kommunal frihet og økte rammer sånn at man har muligheter til å gjøre det, men den sikkerheten vi skal gi til barn som er utsatt for vold og overgrep, kan vi ikke si at skal variere fra kommune til kommune. Den må gjelde barn uansett hvilken kommune de bor i.

Torhild Bransdal (KrF) [13:39:36]: Det er viktig å ha trygghet der en bor.

Altså nå falt jeg ut. Kan hun ta den utfordringen til meg en gang til?

Presidenten: Det tillater vi.

Karin Andersen (SV) [13:39:54]: Spørsmålet mitt handlet om at det er fint med kommunalt sjøl styre og valgmuligheter, men når det gjelder å sikre de barna som trenger hjelp av barnevernet, kan det ikke være forskjell fra kommune til kommune – at vi må vite at det er folk der som kan hjelpe dem, og at de pengene ikke blir brukt til noe annet.

Torhild Bransdal (KrF) [13:40:15]: Da har jeg fremdeles tro på lokaldemokratiet og de lokalt ansatte, for de kan gå inn rundt den enkelte og se de rammene som er rundt, og sette inn de tiltakene som skal være. Det er en forutsetning at det er gode nok rammer rundt dem.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bjørnar Moxnes (R) [13:41:00]: Mandag denne uka kunne hele Norges land høre Fremskrittspartiets representant Njåstad uttale seg på NRK om at kommuneøkonomien i Norge er veldig god, og at partiet vil ha et tak på eiendomsskatten fordi kommunene etter Fremskrittspartiets resonnement ikke trenger pengene. Jeg tror mange innbyggere satte morgenkaffen i halsen da de hørte Njåstad, for nærmere en blank usannhet er det vanskelig å komme.

I siste normalår, før pandemien satte inn, og for øvrig også det siste året Fremskrittspartiet satt i regjering og hadde finansministeren, altså 2019, leverte 250 kommuner driftsresultat på under 1 pst., dvs. at 60 pst. av norske kommuner i 2019 befant seg i den kategorien som ifølge KS er kommuner med begrenset økonomisk handlingsrom – på godt norsk: dårlig råd. Dette merker innbyggerne og de som jobber ute i kommunene, hver dag. De lever med konsekvensene av den borgerlige kuttpolitikken og må sjonglere hensynet til budsjettene opp mot det som er det reelle tjenestebehovet, ikke minst for sårbare grupper, ute i samfunnet vårt. Så er

ikke Fremskrittspartiet i regjering lenger, men dessverre lever politikken deres videre.

I tillegg til koronautgifter sliter kommunene med nye krav til nedbetaling av lånegjeld, som for de mest gjeldstyngede kommunene er i mangemillionersklassen årlig, samtidig som begrensningen i eiendomsskatteinnkrevningen fratar kommunene muligheten til å kompensere for lokale utfordringer, om det så handler om geografi eller demografi. Sånn kan det ikke fortsette uten at det får konsekvenser for de tjenestene kommunene skal yte til de mest sårbare blant oss. Rødt foreslår avbøtende tiltak for de mest gjeldstyngede kommunene i møte med de nye avdragskravene som et strakstiltak for kommuneøkonomien, i tillegg til større overføringer til kommunene generelt – jeg tror jeg vil si til velferden for innbyggerne i landet vårt.

Så merker vi oss også at det er de mindre kommunene som trolig kjenner konsekvensene av den borgerlige politikken best, og det er kanskje også hensikten bak den. Regjeringen har jo ikke gitt opp kommunereformen, til tross for at landets kommuner gjennom voldsomt ressurskrevende prosesser har gitt sitt resultat. Rødt mener at de økonomiske insentivene fra regjeringsshold for å framtinge ytterligere sammenslåinger må opphøre, og at kommunene må få rom til å utvikle tjenester framfor å avvike kommuner og ikke minst komme med nye metoder for å kutte i driftsbudsjettene som følge av de borgerlige partienes politikk.

Med dette tar jeg opp Rødts forslag i saken.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp de forslagene han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [13:44:21]: Det er et krav fra denne salen at når kommunestyret skal forvalte fellesskapets midler, skal man sette opp et budsjett for det – både et årsbudsjett og en økonomiplan over en fireårsperiode. Denne salen har også understreket at dette budsjettet skal være i balanse, og det skal være realistisk og fullstendig. Er representanten Moxnes enig i at det er et godt krav å stille til kommunestyrepolitikere?

Bjørnar Moxnes (R) [13:44:56]: På generelt grunnlag er jo det et fornuftig krav. Hvis det derimot er sånn at man har et stortingsflertall som sultefører kommunene for å sikre finansiering av skattelette for landets rikeste, kan det iblant være nødvendig å synliggjøre hvordan den borgerlige kuttpolitikken slår ut for innbyggerne i form av svekkede tjenester – det være seg i eldreomsorgen eller i barnevernet, i barnehagen, altså for folk flest sin velferd – og hva som er det reelle behovet for innbyggerne i landet vårt, gjennom å ha et såkalt underskuddsbudsjett for så å kunne utløse reelt fornuft-

tige bevilgninger fra Stortinget. Så 100 pst. lojalitet til disse rigide reglene kan stå i veien for nødvendige løft for økonomien til innbyggerne ute i kommunene våre.

Eirik Sivertsen (A) [13:46:00]: Jeg takker for svaret og er glad for at vi er enige om at når man forvalter fellesskapets verdier, skal det gjøres på en ordentlig måte.

Rødt har nå fremmet et forslag der de ber regjeringen innføre avbøtende tiltak for kommuner og fylkeskommuner med særlig høy lånegjeld i møte med de nye betalingskravene i kommuneloven. Da blir mitt spørsmål til representanten Moxnes: Hvorfor er det riktig at de kommunene og fylkeskommunene som har lånt over evne – som må forstås som premisset for dette forslaget – skal belønnes med avbøtende tiltak framfor dem som faktisk har skikket seg vel og forvaltet sine midler innenfor de rammene de har, på en ansvarlig måte? Hvorfor skal vi belønne dem som har lånt over evne?

Bjørnar Moxnes (R) [13:47:01]: Hvis det var sånn at lokale folkevalgte ute i kommunene lånte over evne for å finansiere fest, luksus og moro, ville jeg vært særdeles skeptisk til en form for belønning av den typen virksomhet. Jeg er trygg på at lokale folkevalgte gjør det beste de kan for å ivareta innbyggernes rettigheter og lovfestede rett til tjenester, men at noen kommuner har hatt en så trang økonomi at det har vært nødvendig å ta opp lån på grunn av en – forholdsvis effektiv og målrettet – borgerlig politikk som har svekket økonomien i takt med at oppgavene har økt. Derfor mener jeg det er feil at man skal skjære til beinet og lenger inn og straffe innbyggerne for konsekvensene av den borgerlige politikken. Da er det riktig, mener vi, å innføre avbøtende tiltak for dem som er blant de mest gjeldstyngede kommunene, for ikke å straffe innbyggerne for dette.

Helge André Njåstad (FrP) [13:48:17]: Det er interessant å merke seg at representanten Moxnes meiner at folk set kaffien i vrangstrupen av framferda mi på Politisk kvarter. Eg trur det var eit betydeleg større antal personar som fekk problem med kaffien då dei fekk eiendomsskatterekninga i posten litt tidlegare, enn som fekk det av analysen min der.

Eg lurar likevel på kva tankar representanten Moxnes gjer seg om eigedomsskatt. Dei andre raud-grøne – no er ein kanskje ikkje fullt så gode vener i dag med dei raud-grøne, men tidlegare har ein iallfall definert seg som meir venlegsinna overfor den sida enn overfor oss – har vore sparsame med å forklara kva dei vil gjera med eigedomsskatten, men kanskje Moxnes, som er fritalande, kan vera tydeleg på kva han vil. Er det snakk om å setja promillen opp i neste periode, eller vil ein behalda 4 promille, sånn at folk slepp å setja kaffien i vrangstrupen av ei raud-grøn eigedomsskatterekning etter valet?

Bjørnar Moxnes (R) [13:49:09]: Rødt mener at lokale folkevalgte må ha muligheten til – så lenge vi har dagens system – å kunne øke inntektene for å finansiere nødvendig velferd. Her i byen vant venstresiden valget i 2015, etter tiår med borgerlig styre, på å innføre en eiendomsskatt, men med stort bunnfradrag. Så vi skjærer folk flest, men beskatter dem som har de dyreste boligene. Det vant vi valget på fordi vi sa at vi skulle bruke de pengene på å styrke velferden i Oslo. Den dealen syntes folk var rimelig og rettferdig. Men man må altså, mener vi, ha et stort nok bunnfradrag for å skjerme dem som har boliger av helt vanlig standard. Så vi er for et bunnfradrag, men Fremskrittspartiet er for å sette et tak. Fremskrittspartiet vil jo skjerme de aller rikeste, som har de aller dyreste boligene. Det er det omvendte av Robin Hood. Det er en slags politikk som skal skjerme de rikeste mot dette. Det mener vi er helt feil. Har man et hyttepalass, kan man betale litt mer eiendomsskatt. Har man en vanlig bolig, slipper man – her i byen.

Helge André Njåstad (FrP) [13:50:11]: Kommuneøkonomi var eit tema i Moxnes sitt innlegg då han var ferdig med å irritera seg over Framstegspartiet på radio. Det høyrdest nesten ut som om han ikkje hadde følgd med på kva som er verkelegheitsbeskrivinga i norske kommunar. Då det vart regjeringsskifte i 2013, hadde norske kommunar 30 mrd. kr på bok. I dag har dei 68 mrd. kr på bok. Det er altså 38 mrd. kr meir pengar som ligg der i dag, enn det var då me overtok. Korleis harmoniserer det med den retorikken som Moxnes la til grunn når det gjeld tilstanden i kommuneøkonomien, når norske kommunar har 38 mrd. kr som dei kan bruka til akkurat kva dei vil? Vil Moxnes justera retorikken sin basert på den kunnskapen han no har fått bringa i erfaring, at ein har 38 mrd. kr, eller meiner han framleis det han sa i stad?

Bjørnar Moxnes (R) [13:51:04]: Fremskrittspartiet lytter nok mye til Finansdepartementet. Vi lytter til folk flest der ute i landet og virkeligheten ute i kommunene, og vi vet at beskrivelsen av gull og grønne skoger, at det liksom renner over av honning og melk i kommunene våre, er bare tull. Det som er realiteten, er at vi i altfor mange kommuner ser at det skjæres inn til beinet, at det kuttes i alt som ikke er lovpålagt, og at det også er mangler når det gjelder det lovpålagte, at de pleietrengende og eldre ikke får det de har krav på, at barnevernet mangler ressurser, og også at det trengs vikarer i barnehager, noe de ikke får, for de har ikke råd til vikarer ved fravær i barnehagene våre. Så hvis man lytter til folk flest og ikke bare til økonomene i Finansdepartementet, vil Fremskrittspartiet oppdage at det er forskjell på virkeligheten som beskrives i disse tallene og

oversiktene og plansjene fra regjeringen, og det som er situasjonen ute blant folk. Hvis man dropper skattekutt til de rike, har vi råd til velferd. Det er den gode nyheten: Vi har råd uten skattekuttene til de rike.

Helge André Njåstad (FrP) [13:52:07]: Me lyttar i aller høgaste grad til dei der ute. Utfordringa her er at pengane finst i kommunane, så då må ein jo kunna bruka dei i staden for å salta dei ned på bok.

Eg merka meg òg at representanten Moxnes sin analyse var at det var små kommunar som hadde dei største utfordringane. Eg lurar litt på kva tankar Moxnes gjer seg om inntektssystemet. I dag har me eit system som gjer at det eigentleg løner seg å vera litt liten, fordi ein får eit basistilskot frå 0,5 til 1 faktor, som gjer at det er dei minste kommunane som får mest per innbyggjar.

Vil Raudt ytterlegare favorisera dei minste kommunane i inntektssystemet som ein no skal sjå på når det kjem eit utval, eller ønskjer ein å gå i motsett retning? I så fall vil det bety at ein tek ganske betydeleg med pengar frå Moxnes sin heimkommune og gjev dei til små kommunane rundt i Distrikts-Noreg.

Bjørnar Moxnes (R) [13:53:02]: Vi er, som mange andre i landet vårt, bekymret for sentraliseringen, for avfolking av distriktene. Vi ønsker et Norge hvor det kan bo folk også utenfor storbyene – skape verdier, leve et godt liv, ta hele landet i bruk. Da trenger vi også en aktiv distriktspolitikk og ikke minst en aktiv industri- og næringspolitikk, som Fremskrittspartiet kanskje ikke helt er med på. I vårt opplegg for budsjettet for inneværende år foreslår vi 7 mrd. kr mer til kommunene i frie midler, hvorav 500 mill. kr i økt distriktstilskudd og 4,8 mrd. kr mer i øremerkede tilskudd til kommunene når det gjelder sosialstønad, barnehage og rusfeltet, og 0,5 mrd. kr mer til fylkene, som skulle kompensere for oppgaveoverføringen, og også mer til fylkene for å kompensere for satsinger på yrkesfag, fylkesveier og også regionreform. Så vi har råd til å bygge ut velferden i både by og land – fordi vi dropper skattekuttene til de rikeste.

Heidi Greni (Sp) [13:54:09]: Jeg tror det er få ting vi er så enige om som manglende behov for kommunereform. Senterpartiet vurderer å stemme for forslag nr. 29:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle alle de økonomiske insentivordningene for nye kommunesammenslåinger.»

Samtidig må jeg ha klargjort om vi mener det samme med tanke på det forslaget, for vi ønsker ikke å videreføre de insentiver som regjeringen har innført, og vi ønsker ikke å videreføre dette med å straffe såkalt frivillige små kommuner osv., men Senterpartiet er positive til frivillig kommunesammenslåing, og vi vil beholde til-

skudd til utredning osv. der kommunene selv tar initiativ til det.

Kan vi tolke det sånn at det er de nye ordningene som er innført etter 2013, man vil fjerne? Da vil Senterpartiet absolutt støtte forslag nr. 29.

Bjørnar Moxnes (R) [13:55:10]: Det er en riktig tolkning. Det vi ønsker, er frivillighet. Hvis det er ønske om det i befolkningen i flere kommuner som ønsker å gå sammen, skal de naturligvis få lov til det. Men da kan man ikke si at det holder at én kommune ønsker det, og ikke den andre. Da blir det et slags tvangsekteskap. «It takes two to tango» også i kommunene, mener vi.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Nikolai Astrup [13:55:53]: Regjeringen vil ta Norge trygt ut av koronakrisen ved å skape mer, inkludere flere og sikre et godt velferdstilbud til innbyggerne. For å få til det må vi gjøre det vi kan for å sikre jobb og inntekt for den enkelte og for å sikre kommunenes evne til å levere gode tjenester.

God og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for at kommunene skal kunne levere de tjenestene som innbyggerne forventer og har krav på i hverdagen – trygge barnehager, en god skole, verdige omsorgstjenester, fungerende kollektivtransport og rent vann i springen, for å nevne noe.

Regjeringen har gjennom snart åtte år sørget for at kommunene har handlingsrom til å levere. Siden 2013 har kommunesektorens frie inntekter blitt økt med anslagsvis 35 mrd. kr, og da tar jeg ikke med de ekstra milliardene som ble tilført i forbindelse med koronapandemien. Dette tilsvarer en årlig realvekst på 1,4 pst. I statsbudsjettet for 2021 anslo vi kommunesektorens frie inntekter til totalt 412 mrd. kr.

Samlet sett er den økonomiske situasjonen i kommunesektoren god. I 2020 fikk kommunesektoren som helhet et netto driftsresultat på 3 pst. av inntektene. Hvert år siden 2015 har kommunesektoren oppnådd et driftsresultat som er bedre enn eller på høyde med TBUs anbefaling på 2 pst. Som følge av gode driftsresultater de senere årene har antall kommuner i ROBEK gått kraftig ned. Ved inngangen til juni 2021 var kun 14 kommuner registrert i ROBEK. Til sammenligning var tallet 46 i 2013.

Kommunene og fylkeskommunene har jevnt over solide reserver. Ved utgangen av 2020 utgjorde disposisjonsfondene om lag 68 mrd. kr mot om lag 30 mrd. kr ved utgangen av 2013.

Med dette som bakteppe må jeg si at jeg stusser litt over beskrivelsene som gis av kommuneøkonomien i denne salen. Vi har mer enn nok å være uenige om politisk om vi ikke skal prøve å finne på ting underveis. Jeg vil derfor oppfordre representantene fra opposisjonen

til å ta inn over seg de faktiske tallene som vi ser i kommunesektoren. Det er en helt ærlig sak at man ønsker at kommunesektoren skal få mer penger enn det de har fått, men det å si at kommunesektoren har blitt sulteføret under denne regjeringen, det er rett og slett ikke riktig. Og jeg mener at vi bør holde oss for gode til å finne på den typen ting i en debatt som angår folks velferd.

Kommunene har gjort en enestående innsats i møtet med koronapandemien. Dette handler i første rekke om smittevern og beskyttelse av utsatte grupper. Men det handler også om at de tjenestene som vi hver dag forventer av kommunene, har blitt levert under nye og svært krevende omstendigheter. Regjeringen har hele tiden vært tydelig på at kommunesektoren skal kompenseres for skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med pandemien. Sammen med KS etablerte regjeringen derfor en arbeidsgruppe for å kartlegge de økonomiske konsekvensene for kommunesektoren av pandemien.

I 2020 fikk kommunesektoren om lag 18 mrd. kr i ekstrabevilgninger begrunnet i koronapandemien, hvorav 12 mrd. kr var kompensasjon for merutgifter og mindreinntekter. Basert på konklusjonen i arbeidsgruppens rapport er kommunesektoren samlet sett kompensert for de økonomiske konsekvensene av pandemien i 2020.

Det er samtidig variasjoner mellom kommunene når det gjelder hvor hardt de er rammet av koronapandemien, hvor strenge tiltak de har hatt, og hvor store de økonomiske konsekvensene har vært. Derfor er en stor del av kompensasjonen gitt som skjønnsmidler. Departementet har, og vil fortsatt ha, tett kontakt med statsforvalterne om situasjonen i kommunene.

I 2021 er det bevilget og foreslått mer enn 23 mrd. kr ekstra til kommunesektoren som følge av koronapandemien. Dette inkluderer 1,9 mrd. kr som er gitt som en særskilt kompensasjon for skattesvikten i 2020. Når arbeidsgruppen kommer med en ny rapport i august, vil regjeringen komme tilbake med en ny vurdering av de økonomiske konsekvensene for kommunesektoren etter det. Jeg har også merket meg at en enstemmig komité ber regjeringen forlenge arbeidsgruppens mandat.

Regjeringen fortsetter satsingen på kommunesektoren i 2022 med en vekst i frie inntekter på mellom 2 og 2,4 mrd. kr. Dette kommer på toppen av at skatteanslaget for 2021 er oppjustert med 3,2 mrd. kr. Disse midlene videreføres til 2022. Veksten i de frie inntektene gir kommunene handlingsrom etter at merutgifter til demografi og pensjon er dekket. Dermed legger regjeringen til rette for at kommunene kan fortsette å utvikle tjenestetilbudet til det beste for innbyggere og næringsliv, til tross for at veksten i oljeinntekter vil gå ned og antall eldre vil gå opp i årene som kommer.

Det ligger an til at Stortinget vil fatte flere anmodningsvedtak til regjeringen i dag. Komiteen er bl.a. opp-tatt av ressurskrevende tjenester, ferjeavløsning og fylkesveier, for å nevne noe. Regjeringen vil komme tilbake til disse forslagene i statsbudsjettet for 2022.

Nils T. Bjørke hadde her teke over president-plassen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [14:00:41]: Jeg kan vel starte med å slå fast at statsråden og jeg er uenige om hvor mye penger kommunene får. I Arbeiderpartiet har vi større ambisjoner enn denne regjeringen. Det har vi hatt i hele perioden, for vi mener det er større behov enn hva regjeringen har lagt opp til. Som jeg har sagt før, gleder jeg meg likevel over at det er rekordfå kommuner som står i ROBEK-registeret. Det er bra, selv om vi også er uenige om hvorfor det er sånn.

Vi diskuterer i dag egentlig rammene for kommune-økonomien neste år. I fjor diskuterte vi kutt i formueskatten i Bø kommune i Nordland, i år tenkte jeg vi kanskje kunne diskutere kutt i inntektsskatten i Bø kommune i Nordland. Jeg merker meg at ordføreren der har varslet at det skal man nå gå inn for. Det er innenfor kommuneloven, men hva tenker statsråden om at vi nå også skal ha negativ skattekonkurranse på inntektsskatten i kommunene?

Statsråd Nikolai Astrup [14:01:41]: Jeg er ikke kjent med at Bø kommune skal sette ned inntektsskatten, men representanten har helt rett i at det i så fall vil være innenfor det kommunale selvstyret å gjøre det. Det vil få noen konsekvenser økonomisk for kommunen om man gjør det. Det legger jeg til grunn – gitt den runden vi også har hatt om betydningen av formueskatten for skatteinngangen i Bø kommune – at kommunen selv gjør en grundig utredning av, eller henvender seg til departementet for å få utredet i forkant av en slik avgjørelse, slik at det ikke blir noen overraskelser knyttet til akkurat det punktet.

Men til den prinsipielle diskusjonen om hva kommunene skal få lov til å gjøre, og hva de ikke skal gjøre, tenker jeg at vi nå bør avvente dette inntektssystemutvalget vi har satt ned, som bl.a. skal vurdere disse spørsmålene, og at vi i kjølvannet av det bør ha en diskusjon om hvor langt kommunenes beskatningsrett skal gå, og hvilke konsekvenser det skal få dersom enkeltkommuner velger å innrette seg på en annen måte enn flertallet.

Eirik Sivertsen (A) [14:02:45]: Takk for det svaret.

Jeg er veldig glad for at statsråden tar opp kravet til kommunen om å utrede et forslag til vedtak skikkelig før man faktisk fatter vedtaket, for i fjor henvendte ikke

kommunen seg til departementet bare for å få hjelp til å utrede, man henvendte seg også til departementet for å få ekstra penger til å dekke uforutsette tap. Det fikk man.

Nå har statsråden klargjort at her må man tenke gjennom saken. Jeg har tatt opp saken. Kan da statsråden klargjøre overfor Stortinget at Bø kommune eventuelt ikke får dekket kostnader som følge av at de eventuelt velger å redusere inntektsskatten for sine innbyggere i sitt kommunebudsjett?

Statsråd Nikolai Astrup [14:03:29]: Nå har ikke jeg mottatt noen henvendelse fra Bø om denne saken, så det blir sånn sett en hypotetisk problemstilling, men dersom en kommune skulle velge å sette ned inntektsskatten, kan jeg si at det ikke er aktuelt å kompensere kommunen for det tapet den har, utover det som følger av inntektssystemet.

Eirik Sivertsen (A) [14:03:51]: Da sier jeg tusen takk for det svaret. Det har jeg lagt meg på minne. Det har også blitt protokollført, så det skal vi følge nøye med på.

Jeg inviterte i sted statsråden til å gi uttrykk for hva han tenker om negativ skattekonkurranse. Det utvalget som er satt ned for inntektssystemet, er satt ned på bakgrunn av et forslag fra Arbeiderpartiet om en helhetlig gjennomgang. Jeg er enig i at vi trenger å gjøre det med jevne mellomrom.

Men: Er det sånn at statsråden erkjenner at denne typen negativ skattekonkurranse i – la oss si – en distriktskommune som ligner på Bø, men ikke nødvendigvis er Bø, vil kunne ha noen uheldige konsekvenser? Man vil f.eks. kunne få endring i bosettingsmønster, man opprettholder den arbeidsplassen man hadde i en nabokommune, og får en forskyvning i skatteinntektene. Da oppstår det både et tap i den forstand at skatteka-ken, altså inntektene til fellesskapet, blir mindre, og det oppstår også et fordelingsproblem fordi skatteinntekten flytter seg fra én kommune til nabokommunen. Hva tenker statsråden om den typen konsekvenser av en slik negativ skattekonkurranse som vi kan få?

Statsråd Nikolai Astrup [14:05:01]: La meg først si at jeg synes det er glimrende at vi har kommuner som tenker utenfor boksen. Det trenger vi mye, mye mer av. I denne salen i dag har det kun vært snakk om hvor mye mer penger staten skal stille opp med på alle mulige områder overfor kommunene. Vi trenger faktisk, i møte med et betydelig mindre handlingsrom i årene som kommer, at vi tenker mye mer innovasjon, digitalisering og ny teknologi, men også nye måter å løse tjenestene på. At det tenkes utenfor boksen, er bra.

Men så har av og til det å tenke utenfor boksen noen konsekvenser som er utilsiktet. En av dem er dette med at inntektssystemet i dag ikke er satt opp for å håndtere

at kommunene faktisk utøver sin anledning til å ha en lavere sats enn andre kommuner. Det var for å hindre at alle andre kommuner skulle bære Bøs tap i sin helhet, at departementet grep inn og sa nei, dere må faktisk dekke det initielle tapet selv, og så dekker vi det øvrige tapet via skjønnsmidler. Vi forsøkte å korrigere noe i påvente av inntektssystemutvalgets utredning.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [14:06:16]: Nå kommer det et flervalgsspørsmål: KS mener at barnehagenormen er underfinansiert med 1 mrd. kr i 2022. Da er alternativ a: Er statsråden enig i den forståelsen? Og videre, alternativ b: Hvis ikke, mener da statsråden fortsatt at økningen som regjeringen har lagt inn i budsjettene her, fratrasket andre ufinansierte oppgaver, som f.eks. fastlegeordningen, og med de økte pensjonsutgiftene og demografikostnadene som kommer på toppen, er tilstrekkelig til å finansiere barnehagenormen?

Statsråd Nikolai Astrup [14:06:54]: Vi har beregnet hvordan kompensasjonen for barnehagenormen skal være, basert på de samme prinsippene som har vært der hele tiden, og som ble lagt til grunn da Senterpartiet satt i regjering, for lignende typer føringer og reformer.

Jeg har selvfølgelig merket meg KS' høringsuttalelse på dette punktet. Dette har de påpekt i mange år, og jeg er av den oppfatning at dette er kompensert for gjennom inntektssystemet og de overføringene som kommunesektoren får.

Karin Andersen (SV) [14:07:53]: Perspektivmeldingen, som også statsråden viser til, viser at vi har et finansielt handlingsrom framover. Det alle politikere pleier å si når de skal holde taler, er at det er folk som er den viktigste faktoren vi har, som skaper verdien i Norge. Det vi gjør når vi investerer i fellesskapet, slik som SV vil, er at vi sikrer at enda flere får være med på veksten, kommer til å klare seg bra, får bra utdanning, får muligheter til å omskolere seg hvis de mister arbeid, får gode helse-tjenester hvis de blir syke, osv. Så hva er grunnen til at Høyre ikke vil bruke det framtidige handlingsrommet til å på en måte foredle den aller viktigste innsatsfaktoren vi har i samfunnet vårt, nemlig de enkelte menneskene, men isteden gir mesteparten av pengene til dem som faktisk klarer seg bra fra før?

Statsråd Nikolai Astrup [14:08:55]: Jeg er helt enig med representanten i at vi må satse på kompetanse. Vi må satse på folk. Vi må sørge for at unge mennesker som i dag står utenfor arbeidsmarkedet, får en mulighet til å komme tilbake for å lykkes på nytt. Vi må definitivt sørge for at færre faller fra i videregående opplæring, og vi må sørge for at yrkesfagene får et løft. Alt dette er en

del av regjeringens kompetansepolitikk. Vi er opptatt av etter- og videreutdanning. Vi er opptatt av at alle mennesker fortjener en sjanse til å delta.

Så er vi også opptatt av at vi ikke skal servere norske distriktbedrifter på et sølvfat til utenlandsk storkapital. Vi er tjent med i Norge at vi har lokale sterke eiere som investerer nettopp i lokale folk, og som ikke ved første anledning legger ned virksomheten hvis det er mer attraktivt å produsere fra Polen enn fra Brumunddal, for å si det sånn. Det er synd, synes jeg, at ikke SV erkjenner at dette er litt mer komplisert enn bare skattelettelser til de rike mot fellesskapsinteresser. De store pengene under denne regjeringen har gått til å styrke fellesskapet. Sånn skal det fortsatt være.

Heidi Greni (Sp) [14:10:13]: I proposisjonen står det at fra og med kommuneproposisjonen for 2023 vil det ikke bli gitt signal om vekst i samlede inntekter til kommunene. Hva vil det bety for forutsigbarheten for kommunesektoren når de skal i gang med budsjettene?

Og til slutt et spørsmål etter de rundene som har vært her nå, der flere representanter fra Høyre har bekreftet at det er aktuelt med nye runder med tvangssammenslåing: Kan statsråden også bekrefte at det vil være aktuelt i neste periode hvis Høyre fortsatt sitter med makten?

Statsråd Nikolai Astrup [14:10:47]: Når det gjelder det siste, oppfatter jeg ikke at det er sagt noe annet i denne sal i dag enn det jeg har svart på utallige ganger denne våren, takket være Senterpartiets representanter. Hvis ikke det svaret har sunket inn ennå, kan jeg gjerne gjenta det i dag, men jeg tror ikke det skulle være nødvendig, for dette burde være rimelig klart for representanten, som jo var til stede under alle disse spørretimene hvor Senterpartiets representanter har tatt opp nettopp det spørsmålet.

Når det gjelder spørsmålet om samlede inntekter og frie inntekter, oppfatter vi at det aller viktigste er at man får et signal om veksten i de frie inntektene. De samlede inntektene er vanskelige å anslå på dette tidspunktet. Derfor mener vi det er formålstjenlig at man fokuserer på de frie inntektene når det kommer til kommuneproposisjonen. Så signaliserer vi det i år. Vi har ingen baktanke med dette, det er rett og slett fordi vi mener at det viktige styringssignalet ligger i veksten i de frie inntektene.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:12:08]: Regjeringen jobber aktivt med å legge til rette for levende lokalsamfunn i hele Norge, der naturressursene tas i bruk, og der det er gode og likeverdige velferdstilbud. Regjeringen fører en bred distriktspolitikk for vekst og utvik-

ling i hele landet. Vi har satset tungt innenfor en rekke politikkområder, som folk og bedrifter i hele landet nyter godt av: samferdsel, kompetanse, utdanning, helse og omsorg, digitalisering, et lavt skattenivå for norske bedrifter som skaper jobber og verdier.

Regjeringens ambisjon er at folk skal kunne jobbe og bo i hele landet. Vi har derfor gjennomført rekordstore investeringer i veier og annen infrastruktur. Nå skal staten også forplikte seg til å være med på finansering av fylkesveier for første gang, og vi reduserer også nå ferjepriser for folk i distriktene. Dette binder landet sammen, og både folk og varer kommer raskere og tryggere frem nå enn før denne regjeringen tiltrådte.

Gjennom gode digitale løsninger kan bedrifter finne nye forretningsmuligheter, arbeidsplassene kan bli stedsuavhengige, og offentlig sektor kan fortsette å levere gode tjenester til dem som bor i distriktene. Det kan motivere flere unge til å bli værende eller etablere seg på bygda. Jeg tror ikke at de unge flytter til distriktene fordi kommunale byråkrater setter seg på et kommunalt kontor. Det handler om å gjøre distriktskommunene attraktive, at vi har kommuner som dyrker sine særpreg, som skaper bolyst, som legger til rette for at det finnes spennende og trygge jobber, at det er gode tjenester der, og at det er gode kulturtilbud.

Den raske digitaliseringen av offentlige tjenester er en storstilt desentraliseringsreform og en forenklingsreform for innbyggerne våre. Mens man før måtte reise til fysiske kontorer langt unna, stå i kø i timevis, ta seg fri fra jobben, har vi nå flyttet de offentlige kontorene hjem til folk. Dette, kombinert med utrulling av høyhastighetsbredbånd i hele landet, er viktig distriktpolitikk. Derfor bør vi omfavne digitaliseringen, for den reduserer avstander, og den forenkler hverdagen til folk rundt i hele Norge.

Digitaliseringsstrategien for offentlig sektor setter retningen for hvordan vi skal lykkes med dette arbeidet frem mot 2025. Dette er en felles strategi for hele offentlig sektor, så kommunesektoren er sentral i gjennomføringen av tiltakene i strategien, og regjeringen har et veldig godt samarbeid med KS om dette. Strategien legger også vekt på å styrke samarbeidet med det private næringsliv. Stortingsmeldingen om dataøkonomi og innovasjon legger særlig vekt på næringsutvikling med data. Tilgang på offentlige data og kompetanse i små og mellomstore bedrifter, SMB-er, er viktige forutsetninger for dette.

Regjeringen la nylig frem stortingsmeldingen om vår felles digitale grunnmur, om mobil-, bredbånds- og internettjenester. Under pandemien har denne grunnmuren vært helt avgjørende for å holde landet i gang på hjemmekontor og hjemmeskole. I meldingen beskriver vi hvordan den digitale grunnmuren bidrar til det grønne skiftet, legger til rette for ny industri og økt produkti-

vitet og muliggjør bruk av velferdsteknologi og avstandsoppfølging i hjemmet, slik at folk kan bo hjemme lenger.

Den digitale grunnmuren er sentral når vi nå går løs på noen av de største oppgavene samfunnet står overfor. Den må finnes overalt, den må være sikker, og den må være robust for alle innbyggere og virksomheter i hele Norge. Derfor legger vi nå opp til et skikkelig krafttak for å sikre høyhastighetsbredbånd rundt omkring i hele landet innen 2025. Vi legger til rette for videre markedsbasert utbygging, vi skal fortsatt gi tilskudd til bredbånd i distriktene, og i høstens 5G-frekvensauksjon lanserte vi også en helt egen distriktpakke på over en halv milliard kroner. Nå er det utbygging i spredtbygde strøk som er prioritert nummer én i høyhastighetsutbyggingen, og i går kom også regjeringen med forslag om å sikre internett til alle i hele landet gjennom en målrettet statlig innkjøpsordning for husstander og virksomheter som i dag ikke har tilgang til grunnleggende bredbånd.

Snart legger regjeringen frem tre nye distriktsstrategier. Det er fordi vi har tro på at kommuneøkonomien er viktig, men det er også viktig at de ulike delene av landet tar i bruk sine konkurransefortrinn for å etablere gode, trygge og spennende arbeidsplasser, slik at folk har lyst til å flytte ut til distriktene og bo rundt omkring i hele landet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [14:17:29]: Jeg lurte på hvorfor det er en prioritert oppgave for en statsråd med særlig ansvar for distriktene å jobbe for å tvangssammenslå flest mulig av distriktskommunene, slik representanten Olemic Thommessen fra Høyre bekreftet at Høyre ønsker å gjennomføre de neste årene.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:17:54]: Siden representanten Lauvås spør hva Høyre har tenkt å gjøre de neste årene, kan jeg svare som leder av Høyres programkomité, som nettopp har lagt frem sitt forslag til program for hvilken politikk vi skal gjennomføre de neste fire årene. Der står det ingenting om at Høyre skal tvangssammenslå kommuner.

Stein Erik Lauvås (A) [14:18:16]: Det var merkelig. Jeg trodde at Høyre hadde hatt sitt landsmøte, men Olemic Thommessen bekreftet jo her at det var en villet politikk fra Høyre å fortsette med kommunesammenslåingene, og da gjennom tvang, de neste fire årene. Det ble sagt i et replikkordskifte her, slik jeg oppfattet det, men det er nå så. Da skjønner jeg at man ikke er enig med seg selv i Høyre.

Statsråden snakker om arbeidsplasser i distriktene. Da tror jeg nesten jeg må spørre hvorfor Høyre var og er

så veldig ivrig etter å sentralisere arbeidsplassene som faktisk ligger i distriktene, og som også er et tilbud til dem som bor i distriktene. Jeg tenker på f.eks. trafikkstasjonene, som for Indre Østfolds del, som har 50 000–60 000 innbyggere, skulle flyttes til Ski, for man skulle sentralisere det. Tilbudet ble dårligere for dem som bor i Indre Østfold. Skattekontorer har man tvangsflyttet. Hvorfor er man så opptatt av å flytte disse arbeidsplassene vekk, når statsråden sier det motsatte, at hun vil skape arbeidsplasser der ute?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:19:20]: Først må jeg oppklare noe: Jeg satt og hørte på replikkordskiftet med Olemic Thommessen, og han sa ingenting om at det i Høyres program står at vi har programfestet å tvangssammenslå kommuner de neste fire årene.

Jeg har gått litt inn i tallene for sentralisering av statlige arbeidsplasser. Det interessante er at hvis man f.eks. ser på de fylkene hvor Arbeiderpartiet nå sitter og styrer og har styrt de siste årene, og hvor de har hatt mulighet til å vise hvilken politikk de gjennomfører, er det en voldsom sentralisering av disse arbeidsplassene fra de mest spredtbygde strøkene, særlig kommuner i sentralitetsklasser 5 og 6, til kommuner i sentralitetsklasser 2, 3 og 4. Dette skjer altså på Arbeiderpartiets vakt, når de sitter og styrer fylkeskommuner rundt omkring. I motsetning til Arbeiderpartiet har Høyre en tro på at arbeidsplasser i privat sektor, som skaper skatteinntekter og gir gode velferdstilbud, er viktigere enn etablering av nye statlige arbeidsplasser.

Heidi Greni (Sp) [14:20:37]: Jeg vil gjerne følge opp forrige spørsmål: Hvis vi ser på høyrestyrte Agder, har Birkenes mistet 16 statlige arbeidsplasser, Marnardal har mistet 10, og Kvinesdal har mistet 10. Disse er utrolig viktige for disse små kommunene for å opprettholde et fagmiljø og for å tiltrekke seg ny kompetanse. Agder er høyrestyrt og har vært høyrestyrt, så statsråden må gjerne fortelle meg hva som er bra med denne enorme indre sentraliseringen i fylket.

Til slutt: Etter den diskusjonen som var her i sted, håper jeg at statsråden kan svare på et ja/nei-spørsmål. Kommer Høyre til å gå for tvangssammenslåing i neste periode, eller kan statsråden garantere at det er uaktuelt for Høyre?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:21:28]: Når jeg forteller om sentraliseringen som foregår i de fylkene hvor Senterpartiet og Arbeiderpartiet sitter med makten, er det et eksempel som viser at de fylkespolitikkerne som velger å gjøre det, gjør det fordi – tror jeg – de er helt sikre på at de vil innbyggernes aller beste. Jeg tror ikke at Senterpartiets fylkespolitikere sitter og sentraliserer fordi de selv ikke synes det har noen verdi.

Jeg kan gjenta svaret: Som leder av Høyres programkomité har jeg formulert teksten i Høyres program, hvor det ikke står noe om at Høyre kommer til å gjennomføre tvangssammenslåinger i neste periode.

Heidi Greni (Sp) [14:22:29]: Jeg takker for svaret, men det var ikke svar på noen av spørsmålene mine: Hva er det da som gjør at høyrestyrte Agder har en voldsom indre sentralisering når det gjelder statlige arbeidsplasser? Det er Høyre som har styrt der, og det er Høyre som styrer der. Det tror jeg ikke har noe med Senterpartiets ordførere å gjøre.

Det andre spørsmålet er: Kan statsråden nå bekrefte at Høyre ikke kommer til å gå for tvangssammenslåing i neste periode? Jeg spurte ikke om hva som står i programmet. Kan velgerne være trygge på at det ikke blir nye tvangssammenslåinger med Høyre?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:23:03]: I Høyre forholder vi oss til Høyres landsmøtevedtak. Det er det vi går til valg på. Så får vi se hvor sterke Høyre blir etter valget, før vi setter oss ned og forhandler om en regjeringsplattform. Men det som står i Høyres program, er vårt løfte til velgerne. Hvis representanten ikke ønsker å forholde seg til det som står der, kan jeg gjerne ta med meg programformuleringen og lese den fra den talerstolen, hvis det er ønskelig.

Når det kommer til Agder, er forskjellen mellom Senterparti-politikere og Høyre-politikere at vi har tillit til at våre politikere lokalt er de beste til å fatte beslutninger for sin kommune og sitt fylke. Jeg har også tillit til at Senterpartiet, i de fylkene hvor Senterpartiet nå bedriver en storstilt sentralisering, gjør det fordi man tenker at dette gir bedre tjenester til innbyggerne. Så jeg har den tilliten til Senterpartiets fylkespolitikere, men jeg registrerer at Senterpartiet ikke har den tilliten til sine fylkespolitikere.

Helge André Njåstad (FrP) [14:24:15]: Eg teikna meg eigentleg for å sleppa å høyra dei raud-grøne stilla det same spørsmålet ein gong til, og at dei berre er opp-tekne av eit svar på eit spørsmål dei har fått mange gonger før, og som dei heller ikkje har nokon grunn for å vera urolege for, all den tid me har hatt det same fleirtallet i fire år og det ikkje har vore gjort eit einaste tvangsvedtak.

Eg registrerer at det er ein rørande omtanke for statlege arbeidsplassar i distrikta. Det er liksom det store. Eg for min del er mykje meir bekymra for dei private arbeidsplassane, som verkeleg står i fare med ei raud-grøn regjering, som kan setja opp avgifter, og som kan svekkja konkurransekrafta til norsk privat eigarskap. Det er det som er den store utfordringa for norske distriktskommunar ved eit eventuelt regjeringsskifte. Det er ikkje ta-

let på statlege arbeidsplassar og om dei blir sentraliserte eller ikkje. Det er korleis det vil gå med alle dei private bedriftene.

Spørsmålet mitt er: Kan distriktsministeren bruka eitt minutt på å åtvara mot eit regjeringsskifte ved å seia seg einig i påstanden min om at private arbeidsplassar er det viktigaste?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:25:15]: Ja. Jeg må si at i denne stortingsperioden tror jeg det er det beste spørsmålet jeg har fått, så jeg takker veldig for utfordringen. Jeg er helt enig med representanten Njåstad i at det er det som er den største trusselen for norske kommuner, særlig distriktskommuner, hvis Senterpartiet, sammen med Arbeiderpartiet, skal styre norske kommuner – og Rødt og Miljøpartiet De Grønne har en hånd på rattet. De vil hindre EØS-avtalen – hvis Senterpartiet får det som de vil – og bidra til at norske bedrifter ikke har mulighet til å selge varene sine på det største markedet. De vil også hindre norsk eierskap og styrke mulighetene for utenlandske investorer til å komme hit og kjøpe opp og drive bedrifter. Det handler om at man vil øke skatter og avgifter.

Skal vi igjen få en tafatt satsing på samferdsel, mer regulering og økt byråkrati? Det vil hindre etablering av arbeidsplasser (presidenten klubber) som distriktene er helt avhengig av.

Presidenten: Tida er ute.

Karin Andersen (SV) [14:26:30]: Skal folk ønske å bo i kommunene, og skal bedriftene ønske å etablere seg i kommunene, må det være moderne kommuner med gode kultur- og fritidstilbud, med en skole som har høy kvalitet, og man må være sikker på at man får hjelp hvis man blir syk. Dette er en av grunnene til at SV prioriterer kommuneøkonomien så høyt, for vi vil ha veldig høy standard på det fellesskapet vi skal ha. Det er også grunnen til at vi har prioritert f.eks. tilskudd til å sørge for at det er desentralisert høyere utdanning som er lokalisert rundt omkring i landet, for det er helt nødvendig, i tillegg til den digitale infrastrukturen, der vi nå har fått en plan som viser at vi må investere 1 mrd. kr hvert år i fire år for å komme i mål med dette. SV legger det inn i sitt opplegg.

Erkjenner regjeringen at det er nødvendig med 1 mrd. kr hvert år i fire år for å sikre at alle får digital infrastruktur?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [14:27:36]: Nei, for vi bygger ut infrastrukturen på en smartere måte. Der SV er veldig opptatt av å fordele, ønsker vi heller å bruke pengene på en smartere måte. På grunn av at vi har lagt opp til denne 5G-frekvensauksjonen, ser vi at vi

trenger å bruke mindre av skattebetalernes penger for å få rullet ut 5G i hele landet. Vi ser at Sverige nå ser til Norge og hvordan vi løser det, for å gjøre det på en smartere måte. Men vi skal bruke over en halv milliard kroner bare i år på høyhastighetsbredbånd. Det er et slikt press på bredbåndsutbyggingen at man nærmest ikke har klart å ta det unna. Vi er kåret til det landet i Europa som har de aller beste nettene. Vi har et fantastisk utgangspunkt når vi nå går i gang med høyhastighetsutbyggingen, som vi har sagt vi skal gjøre innen 2025. Alle husstander og virksomheter i Norge skal få tilgang til høyhastighetsbredbånd.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Norunn Tveiten Benestad (H) [14:28:50]: Da vi hadde debatten om fjorårets kommuneproposisjon, var usikkerheten rundt pandemien stor. Ingen av oss kunne forutsi hvordan utviklingen ville bli, og fortsatt er det mye usikkerhet. Men året som har gått, har vist oss at trygg styring og samarbeid har fått oss gjennom krisen så langt, med færre liv tapt og samfunnet bedre intakt enn i mange andre land.

Men mange enkeltpersoner, familier, bedrifter og organisasjoner har båret store tap, og de fleste av oss kjenner dette fra egen familie, vennekrets eller nabolag. Det er ingen tvil om at pandemien har satt dype spor som det vil ta tid å lege. Jeg vil derfor som flere andre sende en stor takk til Kommune-Norge for den innsatsen som er gjort og fortsatt gjøres for å sikre at vi kommer oss velberget gjennom pandemien og forhåpentligvis snart kan etablere en normalsituasjon. Det har kostet omtanke og arbeidsinnsats. Vi ser i våre hjemkommuner, for min del Kristiansand, hvordan ansatte i alle sektorer har stått på for å opprettholde tjenestenivået og yte service til innbyggerne i denne vanskelige situasjonen. Vi vet at arbeidet med smittesporing, vaksiner og oppfølging har vært krevende, at undervisning og daglig arbeid i skoler og barnehager har vært særdeles utfordrende, og at renholds- og servicetjenestene har vært viktigere enn noen gang. Vi har sett hvordan Kommune-Norge virkelig er stammen i våre velferds-tjenester.

Året vi har bak oss, har også vist oss hvor viktig det har vært at regjeringa gjennom hele koronakrisen har vært tydelig på at kommunene skal bli kompensert for skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med pandemien. Det har bidratt til trygghet. Kommunesektoren er kompensert for konsekvensene av pandemien i 2020 med 2 mrd. kr utover de anslåtte virkningene. Likevel er det variasjoner mellom kommuner og fylkeskommuner i hvor hardt de har vært rammet av pandemien, og hvor store de økonomiske konsekvensene

har vært. Derfor har det vært viktig at deler av kompensasjonen har vært gitt som skjønnsmidler.

Regjeringa har fulgt opp både i budsjettet for 2021 og nå i revidert nasjonalbudsjett med nye midler, med løfte om å følge den videre utviklingen og komme tilbake til Stortinget med en ny vurdering av konsekvensene etter at samarbeidsgruppen, der også KS er med, har lagt fram sin neste rapport til høsten.

De langsiktige konsekvensene av pandemien er fortsatt usikre, men vi vet at kommunene vil ha en viktig rolle også i den neste fasen og i håndteringen av ettervirkningene av pandemien. Det vil komme til å kreve mye av mange når vi skal normalisere samfunnet, gjenåpne og normalisere tjenestetilbudet. Jeg er glad for at kommuneopplegget for neste år tar høyde for det og legger opp til en realvekst i de frie inntektene på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har også i år funnet sammen om kommuneopplegget. Nå har disse partiene vært sammen om åtte statsbudsjett og like mange reviderte budsjettopplegg. Det har gitt trygghet og vist styringsevne.

Når det gjelder opposisjonspartiene, er det langt mellom de tre milliardene som Arbeiderpartiet og Senterpartiet krever, de sju milliardene som Rødt vil ha, og de ti milliardene som SV ønsker. Hvordan dette gapet og den usikkerheten mellom potensielle samarbeidspartier etter et valg til høsten vil slå ut, kommer vi ikke til å få noe svar på her i dag.

Til slutt en liten kommentar til et enkeltområde som ligger meg på hjertet. Det gjelder barnevernsreformen – innholdet i og finansieringen av den. Når reformen trer i kraft i 2022, får kommunene et nytt og større ansvar, bl.a. for fullfinansiering av fosterhjem, og på sikt skal 2,1 mrd. kr flyttes fra staten til kommunene for å følge opp barnevernsreformens formål. Reformen gir kommunene både økt ansvar og økt handlingsrom. Jeg er glad for reformen. Samtidig vil jeg understreke at her ligger det et stort ansvar på storting og regjering for å følge opp en gruppe særlig utsatte barn og ungdommer og ikke minst følge opp det kompetanseløftet som etterspørres, og som trengs i denne sektoren.

Eirik Sivertsen (A) [14:33:50]: La meg starte med å rive i stykker usikkerheten representanten Tveiten Benestad har for hva som kommer til å skje med norsk kommuneøkonomi hvis vi får et regjeringsskifte. Det som er hevet over enhver tvil, også med tanke på oppramsingene hun selv hadde, er at det blir mer penger til kommunene enn hva denne regjeringen har foreslått, og det blir høyere vekst enn denne regjeringen har klart å levere, på samme måte som vi gjennomsnittlig leverte bedre vekst i kommunebudsjettene da vi satt i regje-

ring. Så det er ingen grunn til den usikkerheten representanten Tveiten Benestad forsøker å konstruere.

I over et år har kommunene gjort en formidabel innsats med å forebygge smitte og håndtere smittesituasjoner. Mange steder har det vært en kontinuerlig krise, og mange har gjort mye mer enn hva som kan forlanges av dem. Heldigvis tror jeg vi alle nå kan se lys i enden av tunnelen. La meg understreke: Vi er altså ikke ferdig med pandemien, men vi beveger oss mot en situasjon som ligner mer på normalen vi hadde før pandemien.

Det betyr ikke at det vil være slutt på endringer i kommunesektoren. Kommuner og fylker står overfor store endringer som de må tilpasse seg. Noen steder er det sterk økning i befolkningen, andre steder er det dramatisk nedgang. Store folketallsendringer krever endringer i skolestruktur, barnehagetilbud og eldreomsorg. Enten man skal ta kapasiteten ned eller øke den, krever det faktisk investeringer.

Digitaliseringen fortsetter, og den akselererer. Folk vil ha nye tjenester og digital kontakt med kommunen når som helst. Det krever kompetanse og utstyr. Da blir det litt spesielt å høre statsråd Hofstad Helleland stå her og skryte av at man nå skal begynne å investere i digitale løsninger utover hele landet fra statens hånd, når vi gjennom mange år har hørt andre statsråder, f.eks. statsråd Ketil Solvik-Olsen, snakke om at det er helt håpløst at det offentlige skal ta ansvar for å sikre det. Men vi får ønske regjeringen velkommen etter.

Vi er altså ikke ferdig med krisen når vi har bekjempet covid-19. Tap av biomangfold, fauna, flora og naturtyper er en trussel mot verden sånn som vi kjenner den. Når det gjelder global oppvarming som følge av CO₂-utslipp, viser de siste oppdateringene at vi nå styrer mot en oppvarming i Arktis – som berører store deler av Norge – som er tre ganger så høy som det globale gjennomsnittet. I praksis betyr det en gjennomsnittlig økning i temperaturen på rundt 10 grader celsius. Arktis, slik vi kjenner det, vil da være tapt.

Global oppvarming fører med seg et uforutsigbart værmønster. Det er mer flom, skred, skogbrann, jorderosjon, steinsprang, tørke samt tap av økosystemer som rent vann, luft mv. Dette påvirker allerede folks liv, det er ikke noe som kommer en gang i framtiden, og det vil i stadig større grad påvirke folk. Derfor må verden gire om for å nå Parisavtalens mål, og regjeringen må bidra til at medlemmene og observatørene i Arktisk råd går foran i forhandlingene i COP26 i Glasgow i høst.

Norge skal og må ta sin del av ansvaret for at verden skal bli karbonnøytral senest i 2050. Da er kommunesektoren avgjørende i arbeidet med omstillingen av samfunnet – fordi de i sin egen virksomhet og gjennom sine innkjøp har en stor økonomisk aktivitet som må bli karbonnøytral, men også fordi kommunene og fylkene

utøver myndighet i arealsaker, transportsaker og en lang rekke andre områder som påvirker Norges mulighet til å nå våre nasjonale mål og de internasjonale forpliktelsene vi har tatt på oss.

Det er vår mening at norske kommuner og fylker har et ansvar for å følge opp dette i sin politikk og myndighetsutøvelse. Skal de lykkes med det – disse store endringene og det å håndtere de krisene vi står overfor – er det en forutsetning at man også har ressurser og krefter til å gjøre det. Derfor har vi gjennom mange år ligget over regjeringen med tanke på den veksten vi har antydnet for kommunesektoren. Det er for å sikre at man har de ressursene som er nødvendig.

Som min partikamerat tidligere i dag sa, må vi være ærlige – 3 mrd. kr fikser ikke alle problemer. Men 3 mrd. kr i år, og et nivå som er 3 mrd. kr høyere enn det regjeringen har lagt opp til, hvert eneste år, blir over tid et betydelig større handlingsrom. Det handler ikke om å forbruke og sløse med pengene, det handler om å investere i fellesskapet – de små og store fellesskapene som sammen utgjør Norge, og det Norge som har noen store utfordringer som vi skal håndtere. Det tror Arbeiderpartiet vi vil gjøre best ved å stå sammen, ikke ved at den enkelte skal være sin egen lykkes smed.

Torill Eidsheim (H) [14:38:56]: Noreg er kome langt med digitalisering. Vi kunne ikkje handtert covid-19 slik vi har klart det, utan at samfunnet vårt var vel tilrettelagt for bruken av digital teknologi.

Mykje av tida mi på Stortinget har eg brukt på teknologi og digitalisering – det fantastiske utgangspunktet vårt og kva for moglegheiter vi har. I dag vil eg bruke talletida mi på utfordringane.

Samhandling og samordning av digitaliseringsarbeidet i kommunar, fylkeskommunar og statlege verksemder skal leggje grunnlaget for utviklinga av samanhengande tenester til innbyggjarar, frivillige organisasjonar og næringslivet. I proposisjonen blir det vist til at kommunar og fylkeskommunar har eit breitt ansvar for grunnleggjande tenester som er viktige i kvardagen til innbyggjarane. Regjeringa har i digitaliseringsstrategien fastsett å utvikle samanhengande tenester innanfor desse sju livshendingane: det å få barn, det å få eit alvorleg sjukt barn, det å miste og finne jobb, det å vere ny i Noreg, dødsfall og arv, å starte og drive ein frivillig organisasjon og å starte og drive ei bedrift.

Digitalisering er sektorovergripande. Etableringa av samanhengande tenester krev involvering av ei rekkje aktørar på statleg og kommunalt nivå. Regjeringa har sett i verk ei rekkje tiltak for modernisering og digitalisering. I dag ønskjer eg å trekkje fram eit især, for målet med digitaliseringsstrategien er at alle innbyggjarar, alle

næringsdrivande og frivillige organisasjonar kommuniserer digitalt med offentleg sektor.

Den digitale kompetansen i Noreg er god og betre enn i svært mange andre land. Likevel viser ei fersk undersøking frå Kompetanse Norge at 600 000 innbyggjarar risikerer å falle utanfor det digitale. Andelen har gått ned frå 24 pst. til 14 pst. dei siste åra, men like fullt treng vi ei offensiv satsing og ikkje minst ei forståing for kva som er og vil vere dei riktige tiltaka for å møte digital utanforskap.

Utviklinga viser at det er primært dei same gruppe- ne som vi såg før – det er eldre, det er arbeidsledige, det er innvandrarar, og det er personar med sosiale utfordringar – som står på sidelinja. Kompetansetilbodet i seg sjølv er ikkje nok. Det er ikkje alltid det er dei digitale tenestene i seg sjølve som er barrieren, snarare kan det vere kunnskap om norsk forvaltning, det kan vere låg problemløysingskompetanse, og det kan òg vere få hjelpemoglegheiter som er barrieren.

Livet kan i fasar vere for vanskeleg til at vi taklar det digitale. Det kan vere kognitiv svikt, det kan vere demens, det kan vere tap av funksjonsevne, for å nemne noko. Då må det vere mogleg å vere analog. Det må òg vere mogleg å få hjelp, sikkert og lovleg.

For at vi skal setje i verk dei rette tiltaka, er kunnskap viktig. Difor må vi vite. Vi må vite kven dei sårbare gruppene for digital utanforskap er, og vi må vite korleis vi kan få til eit likeverdig tenestetilbod og samanhengande tenester i alle fasar av livet.

Masud Gharahkhani (A) [14:43:49]: Kommune- økonomi høres kanskje ikkje veldig sexy ut, men det handler om velferdsstaten Norge. Det handler om hvordan vi kan leve vårt liv. Det handler om det som er viktigst for oss, uavhengig av hva slags livsfase vi er i. Det handler om barna, det handler om familielivet, det handler om eldreomsorgen. Det handler om smittevern, smittetesting, smittesporing og vaksiner. Det handler om næringsutvikling. Det handler om by og bygd. Det handler om de desidert største arbeidsplassene i mange lokalsamfunn. Det handler om førstelinjen i velferdsstaten Norge, om der vi lever livet vårt, og der mange jobber.

At det er mulig å leve det gode liv både i byen, i Drammen, der jeg bor i dag, og på bygda, på Skotselv, der jeg har vokst opp, handler også om politikk.

Covid-19 har påvirket alle land, men hvordan folk har det under koronaepidemien, varierer enormt fra land til land. At vi klarer oss mye bedre enn veldig mange andre land, handler om den sosialdemokratiske velferdsstaten, en sterk velferdsstat og et fellesskap der vi kan stille opp for arbeidsplasser og arbeidsfolk i hele landet.

Arbeiderpartiets utgangspunkt er, som alltid, en sterkere velferdsstat uavhengig av hvor folk bor, og størrelsen på lommeboka. Skal vi lykkes med det, er det noen forutsetninger som må på plass.

For det første må vi lytte til og satse på alle de flotte arbeidsfolkene i førstelinjen. Det handler om helsefagarbeiderne, som har gått på jobb hver dag, vel vitende om at risikoen for smitte er der, sykepleierne, de som til og med har reist fra Namsos til Drammen for å bistå med nødvendig intensivkompetanse når det har trengtes, lærere og barnehageansatte og mange andre yrkesgrupper som holder hjulene i gang i velferdsstaten Norge. Skal vi lykkes med en sterk og velfungerende offentlig sektor, må vi satse på disse fagfolkene.

Det er her Arbeiderpartiets tillitsreform kommer inn – medbestemmelse. Hvorfor skal det være slik at de menneskene som jobber med vår felles velferd, skal ha minst medbestemmelse i arbeidslivet? Trepertssamarbeidet må styrkes i offentlig sektor. Tillitsvalgte skal være en naturlig del av ledelsen. Vi må ha ledere i offentlig sektor som ikke er skolerte i amerikanske tilstander, men skolerte i den norske modellen. Hvorfor skal det være slik at sju av ti helsefagarbeidere må shoppe vakter og jobbe deltid? Vi må stramme inn regelverket slik at vi sikrer arbeidsfolk hele og faste stillinger. Vi må si tydelig nei til privatisering. Vi trenger ikke svenske høyretilstander i velferden vår. Penger til velferd skal gå til velferd, ikke til å fete opp kontoene til privatpersoner. Vi må få slutt på skjemavelde, rapportering som skaper byråkrati og spiser opp tid som kunne vært brukt på innbyggerne.

Vi trenger også en politikk som sikrer nærhet til velferdstilbudene. Da trenger vi en stat som stiller opp for distriktene, ikke en høyreregjering som stikker kjepper i hjulene og sentraliserer og stikker fra distriktene. Vi trenger ikke en høyreregjering som er besatt av tvangssammenslåing. Vi trenger en stat som vil stille opp med bedre kommuneøkonomi, slik at vi får bedre velferdstilbud, slik Arbeiderpartiet legger opp til med sin betydelige styrking av kommuneøkonomien. Vi trenger ikke en høyreregjering som sentraliserer beredskapen og politiet. Vi trenger en aktiv stat som sikrer trygghet og beredskap i hele landet. Vi trenger ikke en høyreregjering som ikke forstår hva bonden og landbruket trenger. Vi trenger en stat som forstår at landbrukspolitikk handler om trygghet, matberedskap og de enorme ringvirkningene det har for arbeidsplasser i distriktene.

Vi har en statsminister og en regjering som har delt ut statsrådposter – distriktministere, digitaliseringsministere og mange kommunalministere – men resultatene mangler. En sterkere velferdsstat og nærhet til velferdstilbud får man ikke med høyrepolitikk. Det trengs sosialdemokratisk politikk – en aktiv stat.

Hadia Tajik (A) [14:48:05]: Dersom det endelig skal verta vanlege folk sin tur, kan det ikkje vera lommeboka eller bustadsadressa som styrer kva for velferd det er dei får. Då har kommuneøkonomien avgjerande betydning.

Politikk er å prioritera, og me har sett høgreregjerings sine prioriteringar gjennom åtte år. Dei har brukt fleire tiltals milliardar på å kutta i skattane, og dei har kutta mest til dei som har mest frå før.

Rett skal vera rett – kommuneøkonomien har òg opplevd vekst, men veksten i økonomien har vore lågare enn veksten i oppgåver. Alle har krav på god og grunnleggjande velferd. Det at det har vorte fleire eldre som lever lenger, skal ikkje bety at kvaliteten på tilbodet som dei får, må gå ned. Men då må kommunane få dei pengane dei treng for å løysa dei oppgåvene dei skal ha. Sann som Arbeidarpartiet ser det, er det ingen tvil om at regjeringa sitt forslag for 2022 er altfor lågt, når kommunane har store uløyste oppgåver innanfor sentrale velferdsområde. Me vil difor forsterka kommunane og fylka sine inntekter med 3 mrd. kr utover forslaget til regjeringa.

Tidleg under koronapandemien såg partia verdien av å stå saman om nokre prinsipp. Etter kvart under handteringa av pandemien har me tydelegare sett avstanden mellom partia i sentrale politiske spørsmål, som finansieringa av velferda vår. Det vart sagt på tvers av partia i 2021 at kommunane og fylka skal kompensast for dei samla verknadene av skattesvikt, av inntektsbortfall og meirutgifter i forbindelse med koronautbrotet, og for Arbeidarpartiet er det ingen tvil om at kommunane og fylka må kompensast fullt ut.

Så må auka økonomisk handlingsrom for å møta demografiske og økonomiske utfordringar og klima- og omstillingsutfordringar koma i tillegg. Det handlar om rettferd. Dei som har stått i førstelinja for å handtera pandemien, kan ikkje oppleve at dei sit igjen med rekinga. Pandemien er nasjonal, og finansieringa av handteringa må òg vera eit nasjonalt ansvar. Kvar enkelt kommune kan ikkje verta sitjande igjen med dette sjølv.

Men det handlar òg om ambisjonar. Kommunane skal ikkje berre vera eit forvaltningsnivå, dei skal vera ein velferdstilbydar, dei skal vera der når ungane våre treng barnehageplass eller skuletilbod. Dei skal vera der når foreldra våre treng omsorg. Dei skal vera der når folk opplever økonomiske kriser og treng støtte frå fellesskapet gjennom sosialhjelp. Her skil me lag med høgrepartia. Dei har lenge ønskt å opna for fleire private tilbydarar i den lokale omsorga, etter modell frå Sverige. Men det vert jo ikkje fleire tilsette av at det vert fleire private omsorgstilbod. Det vert ikkje meir pengar av at det vert fleire private omsorgstilbod. Det vert berre fleire private omsorgstilbod.

Arbeidarpartiet meiner ikkje at ein skal forby private omsorgstilbydarar, men me er veldig tydelege på at det er det offentlege som må ha hovudansvaret. Viss ikkje risikerer me store variasjonar i kvalitet. Me risikerer eit lite heilskapleg tilbod. Me risikerer at pengane heller enn å gå til felles velferd, går meir til velferda til enkelte og mindre til velferda til andre. Det er denne kontrollen, denne kvaliteten og det heilskapelege tilbodet som eg er bekymra for kan verta svekt.

Dei siste åtte åra har dei pengesterke fått meir enn nok. Dei har fått målretta skattekkutt. Dei har fått politisk makt ved at det er deira interesser som er tydelegast representerte gjennom regjeringa sin politikk. No må det snart verta vanlege folk sin tur. Det å prioritera den lokale velferda og sørgja for økonomiske musklar til kommunane våre og fylka våre er ein av fleire måtar som Arbeidarpartiet vil sikra at det no endeleg kan verta vanlege folk sin tur.

Presidenten: Stortinget tek då ein pause for å gå til votering.

Votering

Tone Wilhelmsen Trøen gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går til votering og starter med sakene nr. 31–38 fra mandag 14. juni, dagsorden nr. 100.

Votering i sak nr. 31, debattert 14. juni

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Nasjonal transportplan 2022–2033 (Innst. 653 S (2020–2021), jf. Meld. St. 20 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 372 forslag.

Forslag nr. 14 ble trukket under debatten.

Representanten Arne Nævra har bedt om ordet.

Arne Nævra (SV) [15:03:52]: Vi har et lite problem her, og det gjelder saksbehandlingen og tidsfristene vi har hatt for å sende inn stemmeforklaring. Dette er en omfattende sak med 200 løse forslag. Hvis vi ønsker, som SV gjør, å ta også alle løse forslag seriøst – bl.a. med tanke på at ikke alle partier er representert i komiteen, og fordi vi satt i en debatt på 8–9 timer i hele går og ikke hadde mulighet til å vurdere ordentlig, demokratisk og med lokale representanter bl.a. hos oss – klarte vi ikke å få en ordentlig forklaring av stemmegivingen vår før i dag formiddag. Da var det for seint å få det inn i stemmeforklaringen til presidenten.

Den samme situasjonen har jeg forstått at Fremskrittspartiet er i. Det betyr at det er to partier som ikke har fått avgi stemmeforklaring fordi man har tatt denne saken alvorlig og gått inn i hver enkeltsak.

Derfor foreslår jeg nå for Stortinget og presidenten at voteringene utsettes til i morgen for å få dette ordentlig inn i systemet, slik at vi får tilkjennegitt på en ordentlig måte hva partiene mener – av respekt både for demokratiet og for de mindre partiene som ikke er representert i transportkomiteen. Det gjelder selvfølgelig oss sjøl, som har gått grundig inn i dette og ikke fått tilkjennegitt det. Hvis det blir nedstemt, som jeg håper det ikke blir, har jeg lyst til å forklare hvilke forslag vi da eventuelt støtter.

Presidenten: Presidenten vil minne om at presidentskapet har behandlet både dagsordenen og voteringstidspunktet og besluttet dette. Derfor er presidentens innstilling at denne saken tas til votering i dag.

Ber noen om ordet til det? – Da er det først Sverre Myrli.

Sverre Myrli (A) [15:06:04]: Om tre dager har jeg vært medlem av denne forsamlingen i 20 år. Jeg har vært involvert i behandlingen av alle seks nasjonale transportplaner som har eksistert. Men maken til spill som nå foregår rundt forslag i NTP, hvem som fremmer, og hvem som støtter forslagene i NTP, og nå også voteringen over NTP, har jeg aldri vært med på.

Arbeiderpartiet meldte inn i går på helt vanlig måte hvilke forslag vi støtter, og hvilke forslag vi ikke støtter. Hvis det er noe problem i denne saken, er det at det er fremmet 372 forslag i salen – det er problemet. Det er en demokratisk rett, så det kan Stortinget selvsagt gjøre. Men det ødelegger fullstendig Nasjonal transportplan som et seriøst plandokument. At vi nå til og med skal ha det spillet om voteringen, er uhyggelig.

I går ble det sagt at NTP-debatten var en fest. Ja, det er i hvert fall en fest uten noen voksne til stede. Nå er det på tide at de voksne kommer hjem igjen, rydder opp, og at vi får slutt på dette spillet. Jeg støtter fullt og helt – og anbefaler Arbeiderpartiets representanter å støtte – presidentskapets forslag.

Bård Hoksrud (FrP) [15:07:47]: Jeg må bare si jeg er litt overrasket over foregående taler. Jeg mener dette er viktig. Det handler faktisk om muligheten til å få synliggjort klart og tydelig hva de forskjellige partiene mener, og hvilke forslag man ønsker å støtte. Jeg har vært på Stortinget i 16 år. Jeg har heller ikke opplevd at man ikke får mulighet til å stemme for de forslag man er for. Imot får man lov til å stemme, men man får ikke lov til å stemme for alle de forslag man er for.

Helge Orten (H) [15:08:28]: For å gjøre det kort: Jeg støtter representanten Myrlis vurdering av dette. Jeg tenker det er mulig for partier å tilkjenne hva de ville ha stemt, og få det protokollert på en god måte i votingen. I den forbindelse kan jeg legge til en sak selv også, for det er mange forslag som gjelder enkeltprosjekt i denne planen, som de aller fleste av oss helt sikkert kunne vært for, men innenfor en forsvarlig økonomisk ramme ikke kan stemme for. Det er en utfordring for alle sammen av oss som må sitte og stemme imot prosjekt som vi egentlig er for, men som vi ikke har mulighet til innenfor rammen som er lagt.

Derfor tenker jeg at vi er ikke i noen særlig annen situasjon, noen av oss. Vi må faktisk håndtere dette på en fornuftig måte – også utad i etterkant av votingen.

Så vil jeg si, med det samme jeg står her, at jeg ser at det sannsynligvis kan bli flertall for noen forslag, som det også for vår del er tilsynelatende greit å støtte. Det gjelder f.eks. forslag nr. 6, som går på østre linje og Østfoldbanen. Det er en sak som vi har skrevet en god del om i merknader og forklart vårt standpunkt til. Vi kunne godt ha støttet det, men vi følger votingordenen slik presidentskapet har lagt opp til.

Bengt Fasteraune (Sp) [15:10:01]: Jeg kunne sikkert sagt mye om debatten i går og om hvem som har skrevet merknader, og hvem som er for og imot forslag, men at det bør være en mulighet for folk til å gå grundig igjennom dette og kunne støtte de forslagene man er for, mener vi i Senterpartiet er riktig. Så jeg anbefaler Senterpartiets folk å støtte forslaget fra Arne Nævra.

Presidenten: Da er det slik at presidenten ikke har tenkt å legge opp til noen voting over dette. Dette er en beslutning som fattes av presidenten, basert på de innlegg som er holdt i salen, men også beslutningen som er tatt i presidentskapet – nemlig at dagsordenen og votingstidspunktet er fastsatt. Derfor blir denne saken å ta under voting i dag.

Da vil presidenten invitere Arne Nævra og andre som ønsker å gi stemmeforklaring, til å gjøre det – på lik linje som Orten gjorde i sitt innlegg.

Arne Nævra (SV) [15:11:12]: Jeg har ikke vært her i så mange perioder. Jeg er ingen garvet representant på rutinene i huset, men jeg trodde faktisk at Stortinget kunne vedta noe sånt. Men hvis det er sånn at stortingsflertallet ikke kan gjør det, respekterer jeg det. I hvert fall er det vanlig rutine at dette er under presidenten og presidentskapets makt, det tror jeg vi kan si.

Jeg vil i hvert fall gi en stemmeforklaring her. Det er at SV stemmer for følgende løse forslag – selv om vi av tekniske grunner er nødt for å stemme imot alle løse forslag, også dem vi er for. Men vi er for følgende løse for-

slag: 175–179, 181–183, 185–188, 190–195, 197–223, 225–251, 253–261, 263–273, 275, 276, 278, 279, 281–284, 288–292, 296–306, 309, 310, 312–314, 316, 317, 320–323, 325, 326, 328–331, 334–339, 341, 344–348, 350–353, 355 og 372. – Og referentkorpset skal få lista.

Bård Hoksrud (FrP) [15:13:19]: Da vil Fremskrittspartiet støtte følgende forslag subsidiært: forslagene nr. 5–7, forslag nr. 13 og forslag nr. 17. I tillegg støtter vi forslagene nr. 190, 210, 213, 248, 278, 279, 281–300, 302, 304–310, 335, 338 og 372.

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 315, 319, 324, 333, 338, 342 og 343, fra Rødt.

Forslag nr. 315 lyder:

«Stortinget ber regjeringen omprioritere midlene fra Rv. Hunndalen–Mjøsbrua til Rv. 4 Lunner–Gjelderåsen.»

Forslag nr. 319 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvike alle OPS-prosjekter så snart det er praktisk og juridisk mulig.»

Forslag nr. 324 lyder:

«Stortinget ber regjeringen la E18 gå utenom Kristiansand sentrum.»

Forslag nr. 333 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere midler i statsbudsjettet for 2022 for å sikre statlig fullfinansiering av bybanen i Bergen til Åsane uten bompenger.»

Forslag nr. 338 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging av vinteråpen E134.»

Forslag nr. 342 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektering av Fossumdiagonalen.»

Forslag nr. 343 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere miljøløkk over E6 ved Manglerud og Furuset.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 86 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.14.38)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 316, 317, 321–323, 325–332, 334–337, 339–341 og 344–353, fra Rødt.

Forslag nr. 316 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det sammen med fylkeskommunene utarbeides en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier, som også innebærer økt finansiering fra staten.»

Forslag nr. 317 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det sammen med fylkeskommunene utarbeides en helhetlig og forpliktende plan for skredsikring av alle riksveger og fylkesveger med høy og middels skredfaktor som også innebærer økt finansiering av staten.»

Forslag nr. 321 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge Avinor å skifte ut sitt mål om fire prosent årlig økning i flytrafikken med et årlig reduksjonsmål på fire prosent.»

Forslag nr. 322 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre nok midler i statsbudsjettet for 2022 slik at planlegging av sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen fortsetter med tanke på byggestart i første del av planperioden.»

Forslag nr. 323 lyder:

«Stortinget ber regjeringen dimensjonere ned planene for ny firefelts E18 mellom Grimstad og Arendal, og benytte seg av eksisterende trasé.»

Forslag nr. 325 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre planlegging av firefeltsmotorvei på strekningen E18 Dørdal–Tvedestrand, og ber i stedet om at veien prosjekteres langs eksisterende trasé for 2+1 vei med midtdeler og 90 km/t.»

Forslag nr. 326 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prosjektere strekningen E18 Lyngdal–Ålgård som 2+1 vei med midtdeler, i hovedsak langs eksisterende trasé.»

Forslag nr. 327 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere tunnel under Fevikmarka i stedet for Frivolddalen på E18 gjennom Grimstad.»

Forslag nr. 328 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere dobbeltspor Nærbø–Egersund.»

Forslag nr. 329 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre midler i statsbudsjettet for 2022 til en uavhengig vurdering av bybane på Nord-Jæren mellom Stavanger, Ullandhaug og Sola.»

Forslag nr. 330 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre utbygging av E39 Rogfast.»

Forslag nr. 331 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre utbygging av E39 Stord–Os (Hordfast).»

Forslag nr. 332 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere midler i statsbudsjettet for 2022 slik at Vossebanen bygges ut parallelt med E16.»

Forslag nr. 334 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avklare at de ikke planlegger broer over Sognefjorden eller Nordfjorden.»

Forslag nr. 335 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre planlegging av prosjektet E39 Ålesund–Molde (Møreaksen).»

Forslag nr. 336 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere rassikring av Raumabanen.»

Forslag nr. 337 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedskalere ny E6 mellom Trondheim og Værnes slik at den bygges om en 90 km/t vei.»

Forslag nr. 339 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av lyntog over Haukeli.»

Forslag nr. 340 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bygge ut Ringeriksbanen uten E16.»

Forslag nr. 341 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere oppgradering og styrking av kapasiteten på Kongsvingerbanen i løpet av planperioden.»

Forslag nr. 344 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere oppgradering av Alnabruterminalen. Dette må skje på en måte som ikke går på bekostning av byutvikling i Hovinbyen.»

Forslag nr. 345 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sine forhandlinger om byvekstavtalen for Oslo-området ta initiativ til videre planlegging av en baneløsning for Nedre Romerike, der det tas utgangspunkt i forlengelse av T-banen til Ellingsrudåsen til Lørenskog. Målet skal være en oppstartbevilgning i første del av planperioden.»

Forslag nr. 346 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe planleggingen av E6 Oslo Øst.»

Forslag nr. 347 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre utbygging av E18 Vestkorridoren.»

Forslag nr. 348 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre planlegging av en tredje rullebane på Gardermoen.»

Forslag nr. 349 lyder:

«Stortinget ber regjeringen si nei til gjenåpning av Rygge flyplass.»

Forslag nr. 350 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre utbygging av Rv. 25 mellom Hamar og Løten.»

Forslag nr. 351 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere dobbeltspor på Ofotbanen.»

Forslag nr. 352 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede jernbane i Øst-Finnmark.»

Forslag nr. 353 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en utredning av E6 over Sennaland med sikte på at den sjeldnere blir stengt om vinteren.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Rødt ble med 85 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.10)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 318, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at overgangen til nullutslippsferger og -hurtigbåter fullfinansieres av staten, og sette av midler fra og med 2022.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 320, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle utbygging av veier, jernbane og annen infrastruktur, deriblant de som bygges av Statens vegvesen, Nye Veier og Bane Nord, forgår med norske lønns- og arbeidsvilkår og uten sosial dumping.»

Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 59 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.50)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 173, 174, 180, 183–185, 196, 218, 222, 230–233, 244 og 265, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 173 lyder:

«Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033 sendes tilbake til regjeringen. Stortinget ber regjeringen i 2022 legge fram en revidert

Nasjonal transportplan basert på fire overordnede føringer hvor klima- og naturmål og vern av matjord blir forpliktende for all transportplanlegging:

- NTP skal sørge for at transportsektoren minimum bidrar med sin proporsjonale andel til en nasjonal utslippsbane som reduserer Norges utslipp av klimagasser med 80 pst. i forhold til 1990-nivå innen 2030 og 95 pst. innen 2035.
- NTP skal sørge for at alle transportprosjekter blir naturnøytral ved at ethvert inngrep som ikke kan unngås for å bygge veier, jernbane og lignende kompenseres ved at det restaureres eller reetableres natur et annet sted.
- NTP skal tidsmessig og økonomisk prioritere utbygging av gang- og sykkelveier, kollektivtransport, omstilling til utslippsfri vei-, bane-, kyst- og flytrafikk, vedlikehold og trafikksikkerhet, framfor utbygging av nye veier og flyplasser.
- NTP skal planlegge og legge til rette for effektivitetsgevinster og lavere investeringsbehov i infrastruktur som følge innfasing av ny teknologi.»

Forslag nr. 174 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn en total ramme på 1158 milliarder kroner for Nasjonal transportplan 2022–2033 med følgende økonomiske hovedprioriteringer for å sikre en grønn transportplan for bærekraftig bevegelsesfrihet som prioriterer kollektivtrafikk, gange, sykkel og mikromobilitet framfor økt biltrafikk:

- a) Omfordele rammene innen transportformålene:

Riksveier: -192,2 milliarder

Tilskudd fylkesvei: +11 milliarder

Byområder: +40,8 milliarder

Jernbaneformål: +173,9 milliarder

Kystforvaltning: +8,1 milliarder

Lufthavner: -1,7 milliarder

Satsinger på tvers av transportsektorene: +0,2 milliarder

Annen finansiering (bompenger): -62 milliarder

- b) Redusere rammen til riksveier med 192,2 milliarder, fordelt som følger:

Drift, vedlikehold og fornying av riksveier: +1,4 milliarder til økt vedlikehold og fornying

Investeringer riksvei Statens vegvesen: -119,3 milliarder og omfordeling fra store veginvesteringer til trafikksikkerhet, kollektiv-, gang- og sykkeltiltak, klima- og naturtiltak

Nye Veier AS: -69,4 milliarder, herunder legges ned Nye Veier AS, stoppe utbygging av nye motorveier og overføre resterende portefølje til Statens vegvesen. 8 milliarder kroner overføres Statens vegvesen med porteføljen

Tilskudd riksvei: -4,9 milliarder, herunder fjerne tilskudd til reduserte bomtakster og øke tilskudd til riksveiferjer

- c) Øke rammen til fylkesveier med 11 milliarder, fordelt som følger:

Særskilt satsing innenfor rammetilskuddet: +9 milliarder øremerket gang- og sykkelveier og rassikring

Tilskudd til fylkesveier: +2 milliarder øremerket vedlikehold og trafikksikkerhetstiltak

- d) Øke rammen til byområder med 40,8 milliarder, fordelt som følger:

Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter: +14,6 milliarder

Tilskudd til byområder (byvekstavtaler storbyene): +19,8 milliarder

Tilskuddsordning for klima- og miljøvennlig byutvikling og god framkommelighet (mellomstore byer): +1,1 milliarder

Opprette nytt tilskudd til bygdemiljøpakker: +4,8 milliarder

Andre, nye tilskudd: +1 milliard, hvorav 0,5 mrd til nasjonalt elsykkeltilskudd og 0,5 milliard til kollektivtiltak i Oslo (Ring 2 og Hovinbyen)

- e) Øke rammen til jernbaneformål med 173,9 milliarder, fordelt som følger:

Forvaltning av jernbanesektoren: +0,75 milliarder

Kjøp av persontransport med tog: +2 milliarder
Drift, vedlikehold og fornying av jernbanenettet: +8 milliarder

Investeringer i jernbanenettet: +161,9 milliarder

- f) Øke rammen til kystforvaltning med 8,1 milliarder, fordelt som følger:

Drift, vedlikehold og større utstyrsanskaffelser: +6 milliarder

Farvannstiltak: -2,5 milliarder

Tilskuddsordninger for sjøtransport: +4,6 milliarder

- g) Redusere rammen til lufthavner med 1,65 milliarder, fordelt som følger: Stanse planene for ny lufthavn i Mo i Rana og flytting av Bodø lufthavn: -4,7 milliarder
Opprette nytt tilskudd til elektrifisering av luftfarten: +3 milliarder

- h) Øke rammen til satsinger på tvers av transportsektorene med 0,2 milliarder, øremerket forskning og utvikling av smart og bærekraftig transportteknologi.

- i) Redusere inntektene fra annen finansiering (bompenger) med 62 milliarder som følge av stopp og nedskalering i planleggingen og byggingen av nye store veiprosjekter.»

Forslag 180 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å stanse videre utbygging og planlegging av nye motorveier og andre store veiprosjekter som undergraver nullvekstmålet og satsingen på kollektiv, sykkel og gange. Følgende prosjekter under Statens vegvesen og Nye Veier skrinlegges eller nedskaleres:

- E18 Lysaker–Ramstadsletta: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges. Satsing på kollektiv, sykkel og gange i stedet
- E39 Rogfast: Ferjefri E39 skrinlegges – satsing på nullutslippsferger isteden
- Rv 555 Sotrasambandet: Ny bro må bygges, ellers nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange
- E39 Lønset–Hjelset: Nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange
- E39 Lønset–Hjelset: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges
- Rv 22 Glommakryssing: Nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange
- E18 Retvet–Vinterbro: Prosjektet skrinlegges
- Rv 19 Moss: Prosjektet nedskaleres og rettes mot ferjetrafikken
- E39 Ålgård–Hove: Prosjektet skrinlegges
- E134 Dagslett–E18: Nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange
- E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen: Nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange
- E134 Oslofjord-forbindelsen, byggetrinn 2: Ny tunnel for økt trafikksikkerhet fullfinansieres med bompenger
- E39 Ådland–Svegatjørn (Hordfast): Ferjefri E39 skrinlegges – satsing på nullutslippsferger isteden
- E39 Ålesund–Molde: Ferjefri E39 skrinlegges –

- satsing på nullutslippsferger isteden
- Rv 36 Skjelsvik–Skyggstein: Nedskaleres til et prosjekt som ikke øker trafikkapasiteten, men som øker sikkerhet og framkommelighet for kollektiv, sykkel og gange.
 - E134 Saggrenda–Elgsjø: Prosjektet skrinlegges
 - E16 Høgstet–Hønefoss (del av FRE16): Motorveien skrinlegges
 - E16 Arna–Stanghelle: Delstrekningen med motorvei Arna–Trengeid skrinlegges, mens resten av den rasutsatte veistrekningen mot Stanghelle bygges som planlagt
 - E6 Megården–Mørsvikbotn (E6 Sørfold): Prosjektet skrinlegges, satsing rettes mot bygging av Nord-Norgebanen
 - E10/rv. 85 Tjeldsund–Gullesfjordbotn–Langvassbukta (Hålogalandsveien): E10 Prosjektet skrinlegges og det satses i stedet på bedre trafikksikkerhet, opprustning av fylkesveiene og bygging av Nord-Norgebanen
 - E6 Åsen–Steinkjer: Prosjektet skrinlegges
 - Rv 25 Hamar–Løten: Prosjektet skrinlegges
 - Rv 4 Hunndalen–Mjøsbrua: Prosjektet skrinlegges
 - E16 Høgstet–Skaret: Prosjektet skrinlegges
 - E39 Kristiansand–Sandnes: Prosjektet skrinlegges
 - E18 Langangen–Rugtvedt: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges
 - E18 Tvedestrand–Bamble: Prosjektet skrinlegges
 - E18 Arendal–Grimstad: Prosjektet skrinlegges
 - E6 Moelv–Øyer: Prosjektet skrinlegges
 - E6 Øyer–Otta: Prosjektet skrinlegges
 - E16 Kongsvinger–E6: Prosjektet skrinlegges
 - E6 Ulsberg–Vindåsliene: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges
 - E6 Korporalsbrua–Gyllan: Prosjektet skrinlegges
 - E6 Gyllan–Kvål: Prosjektet skrinlegges
 - E6 Ranheim–Værnes: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges. Satsing dreies mot nytt dobbeltspor på jernbanen Trondheim–Stjørdal
 - E6 Kvithamar–Åsen: Staten går ut av kontraktene og prosjektet skrinlegges»

Forslag nr. 183 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å fase ut salg av nye fossile personbiler og motorsykler innen 2023, nye fossile varebiler innen 2025 og halvparten av nye fossile lastebiler innen 2027.»

Forslag nr. 184 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å heve den gjennomsnittlige bompengandelen i nye veiprosjekter under Statens vegvesen og Nye Veier AS til 50 pst.»

Forslag nr. 185 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede og komme tilbake til Stortinget med et forslag til bompengedekning langs riksveier som helt eller delvis går parallelt med jernbanen mellom de store byene i Sør-Norge og til Sverige. Bompengene skal øremerkes investeringer i jernbanen i de aktuelle transportkorridorene for å styrke jernbanens finansieringsgrunnlag og konkurransekraft mot vei.»

Forslag nr. 196 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe planene for Ringeriksbanen og E16 gjennom det verdifulle natur- og kulturlandskapet i Ringerike og Hole kommuner og snarest sette i gang planlegging og utbygging av ny trase for Ringeriksbanen via Nitte-dal. Ny Ringeriksbane må ses i sammenheng med en oppgradering av Gjøvikbanen, bidra til økt kapasitet for gods på bane og ivareta verdifulle natur- og kulturområder.»

Forslag nr. 218 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at tilskudd til reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud i de fire største byområdene i sin helhet går til å styrke kollektivtilbudet og at kravet om reduserte bompengene fjernes.»

Forslag nr. 222 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at Nasjonal transportplan legger til grunn at biltrafikken i og rundt de større byene skal reduseres med minst 20 pst innen 2025 og en tredjedel innen 2030.»

Forslag nr. 230 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en nasjonal sykkelstrategi i løpet av 2022 for en storstilt utbygging av sammenhengende infrastruktur for syklende i alle deler av landet med sikte på å doble andelen som sykler innen 2025.»

Forslag nr. 231 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et statlig tilskudd til kommuner og fylkeskommuner som etablerer utlånsordninger for elsykler og gir tilskudd til privatpersoner og bedrifter for kjøp av elsykler og el-lastesykler.»

Forslag nr. 232 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt tilskudd til bedrifter som tilrettelegger på arbeidsplasser med sykkelparkering, garderobes og dusj.»

Forslag nr. 233 lyder:

«Stortinget ber regjeringen doble tilskuddet til byvekstavtaler og tilskudd til mindre byområder, og øremerker omtrent halvparten av økningen til sykkeltiltak.»

Forslag nr. 244 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge myndigheten til å opprette og bestemme størrelsen på nullutslippssoner til kommunene, uavhengig av om veiene er kommunale, fylkeskommunale eller statlige. Sonene skal opprettes i tett dialog med næringsliv og innbyggere samt Statens vegvesen og fylkeskommuner i de tilfeller hvor statlig og fylkeskommunalt veinett blir berørt.»

Forslag nr. 265 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle tilskuddet til reduserte bompenger utenfor byene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 86 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.20)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 175–179, 181, 182, 186–195, 197–203, 205–207, 209–217, 219–221, 223–229, 234–243, 245–250, 252–257, 260–264 og 266–277, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 175 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre klima til et grunnleggende premiss for hvilke prosjekter som prioriteres i Nasjonal transportplan og hvordan prosjekter gjennomføres. De samfunnsøkonomiske analysene til NTP 2022–2033 må minst legges til grunn 2030-målet om 2000 kr per tonn CO₂.»

Forslag nr. 176 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å revidere Nasjonal transportplan med et premiss om å basere den på teknologi som reduserer transportbehovet og arealbruken, og dermed reduserer behovet for investeringer i ressurskrevende infrastruktur, blant annet ved å

- prioritere utvikling av ny transportteknologi som kan muliggjøre bedre, billigere og mindre plasskrevende kollektivløsninger i og utenfor byene
- sørge for at Norge ligger i front i å ta i bruk ny teknologi som effektiviserer transport og gir mindre naturtap og klimagassutslipp, sånn som ny tunnelboretteknologi, maglev-tog, hyperloop o.l.
- vurdere nye, banebrytende teknologier i nye samferdselsprosjekter
- målrette samferdselsplanlegging, -forskning og -teknologutvikling mot økt elektrifisering,

delingsløsninger, mikromobilitet, samhandling og autonomi»

Forslag nr. 177 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2022 legge fram en utredning av hvordan ny transportteknologi, herunder selvkjørende biler og bildelingstjenester kan endre transportbehovet i årene framover, inkludert vurdering av:

- redusert behov for investeringer i nye, kapasitetsøkende veier, broer og tunneler
- mulighetene for vesentlig økt trafiksikkerhet
- mindre biltrafikk i byer og tettsteder og behovet for endringer i kollektivtilbudet
- større bevegelsesfrihet for folk som i dag har dårlig tilgang på bil eller kollektivtransport
- bedre utnyttelse av bilene og mest mulig deling av biler, fremfor at bilene eies privat
- en dramatisk nedgang i antall biler, slik at vi kan frigjøre arealer som i dag er båndlagt til parkering, i sentrumskjerner, rundt kjøpesentre, i boligområder m.m.»

Forslag nr. 178 lyder:

«Stortinget ber regjeringen aktivt ta i bruk offentlig innkjøp som en driver for bærekraftig samferdselsteknologi, blant annet ved å:

- kreve utslippsfrie kjøretøy i alle offentlige kontrakter og anbud
- innlemme autonome kjøretøy som del av kollektivtilbudet der dette kan føre til mer miljøvennlig og effektiv transport og totalt færre kjøretøy på veiene
- stille klimakrav til materialer og kreve bruk av 'grønn asfalt' ved offentlige anbud
- kreve utslippsfrie fartøy i alle anbud for ferge- og hurtigbåtdrift, og etablere en raus kompensasjonsordning til de fylkene som går foran
- kreve utslippsfri flytransport på kortbanenettet i Nord-Norge og på Vestlandet med mål om rask elektrifisering av alle ruter
- kreve ordninger med hent-meg-busser med utslippsfri transport for å møte passasjerers reelle dør-til-dør transportbehov til rett tid, og sy sammen optimale kjøreruter kontinuerlig»

Forslag nr. 179 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere å sikre barn og unges bevegelsesfrihet og helse foran biltrafikk. Regjeringen bes om å komme tilbake med nasjonale mål for å bedre barn og unges bevegelsesfrihet og foreslå en tiltakspakke for dette med blant annet trafiksikkerhetstiltak langs skoleveier, flere gang- og sykkelveier, bilfrie gater, torg og lekeområder, bedre og billigere kollektivtilbud til alle barn og unge og til-

tak for redusert trafikk og luftforurensning i byer og tettsteder.»

Forslag nr. 181 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et klimabudsjett som viser direkte og indirekte klimagassutslipp som følger av arealbeslag, anleggsfasen, materialbruk, endret transportomfang, kjørelengde, fart og transportmiddelfordeling samt drift- og vedlikehold for alle utbyggingsprosjekter som foreslås i NTP, samt vedtatte, men ikke fullførte prosjekter, senest ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 182 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et arealregnskap for naturområder og dyrka mark som viser arealbeslag for alle utbyggingsprosjekter som foreslås i NTP, samt vedtatte, men ikke fullførte prosjekter, senest ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 186 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid mellom svenske og danske myndigheter om en felles nordisk jernbaneplan for å styrke det grensekryssende togtilbudet, overføre mer person- og godstrafikk fra vei og fly til bane og utvikle et nettverk av høyhastighetsbaner mellom de nordiske storbyene og til kontinentet.»

Forslag nr. 187 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at InterCity-utbyggingen kobles til en større satsing på jernbanen mellom storbyene med mål om å redusere reisetiden med minst halvannen time på strekningene Oslo–Bergen/Trondheim/Stavanger i løpet av NTP-perioden.»

Forslag nr. 188 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere nytt dobbeltspor på Østfoldbanen mellom Haug og Seut i første seksårsperiode av NTP, og at videre utbygging mellom Fredrikstad og Halden planlegges i sammenheng med ny høyhastighetsbane mellom Oslo og Göteborg. Herunder plassering av stasjoner, valg av traseer og kobling mellom nye og eksisterende baner.»

Forslag nr. 189 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at BaneNOR i samarbeid med de berørte kommunene legger fram og konsekvensutreder flere løsninger for togparkering i Ski og ny avgreining for Østre linje som tar større hensyn til matjord, natur, friluftsinteresser, kulturminner og kulturlandskap enn foreliggende planalternativer. Utredningen må i tillegg vurdere hvordan prosjektet kan inkludere en mulig stasjon for nye høyhastighetstog mot Sverige.»

Forslag nr. 190 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging og oppstart bygging av ny jernbanetunnel under Oslo i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 191 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med svenske myndigheter om å planlegge og sikre snarlig byggestart for nye høyhastighetsbaner Oslo–Göteborg og Oslo–Stockholm.»

Forslag nr. 192 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av sammenhengende dobbeltspor på Vestfoldbanen mellom Drammen og Grenland, inkludert Drammen–Gulskogen stasjon, med mål om ferdigstillelse i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 193 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging og utbygging av Grenlandsbanen for å koble sammen Sørlandsbanen og Vestfoldbanen, med mål om ferdigstillelse i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 194 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging og utbygging av dobbeltspor på Jærbanen mellom Sandnes og Nærbø, og videre planlegging mot Egersund, med mål om ferdigstillelse Sandnes–Nærbø i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 195 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging og utbygging av ny jernbanetunnel på Sørlandsbanen forbi den rasutsatte Drangsdalen i første halvdel av NTP-perioden.»

Forslag nr. 197 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at utbygging av ny jernbane Arna–Stanghelle (K5-prosjektet) senest starter opp i 2024 og at det sikres midler til planlegging og kontinuerlig utbygging av jernbanen videre fra Stanghelle til Voss, med mål om ferdigstillelse i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 198 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere nytt dobbeltspor til Hamar og tiltak som gir to tog i timen til Lillehammer, samt at utbyggingen planlegges i sammenheng med tiltak for minst én time redusert reisetid mellom Lillehammer og Trondheim.»

Forslag nr. 199 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere nytt dobbeltspor mellom Trondheim og Stjørdal med mål om ferdigstillelse i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 200 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere planlegging og oppstart bygging av Nord-Norgebanen i kommende NTP-periode, og at det stilles strenge

krav til å ivareta samisk kultur, reindrift, klima og natur i valg av trase og byggemetoder.»

Forslag nr. 201 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre midler til elektrifisering av Nordlandsbanen i første halvdel av NTP-perioden og sørge for at tiltaket ses i sammenheng med elektrifisering, planlegging og utbygging av Trønderbanen, Meråkerbanen og Nord-Norgebanen.»

Forslag nr. 202 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre utslippsfri drift på Rørosbanen og Solørbanen i første halvdel av NTP-perioden og sørge for at tiltaket ses i sammenheng med Dovrebanen med sikte på økt godsoverføring fra vei til bane mellom Østlandet og Trøndelag.»

Forslag nr. 203 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre utslippsfri drift på alle ikke-elektrifiserte jernbanestrekninger innen 2030.»

Forslag nr. 205 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres direkte og korresponderende avganger på dag- og nattog mellom Norge og de nordiske landene og videre til kontinentet.»

Forslag nr. 206 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for innkjøp av fjerntogmateriell for flere dag- og nattavganger til de nordiske landene og kontinentet, og tilpasset europeisk jernbaneinfrastruktur.»

Forslag nr. 207 lyder:

«Stortinget ber regjeringen integrere Flytoget i det ordinære jernbanetilbudet i Oslo-området, for å øke kapasiteten og redusere trengsel i rushtiden.»

Forslag nr. 209 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang utredning av Ishavsbanen mellom Finland og Tromsøregionen.»

Forslag nr. 210 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig bevilgninger til vedlikehold og fornying av jernbanen til at vedlikeholdsetterslepet reduseres allerede i første halvdel av NTP-perioden.»

Forslag nr. 211 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for god mobil og nettdekning langs alle jernbanestrekninger i løpet av første halvdel av NTP-perioden.»

Forslag nr. 212 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke satsingen på effektpakker og godstiltak på jernbanen som gir økt spor- og terminalkapasitet, mer effektiv godstransport og bedre vilkår for godstransportørene.»

Forslag nr. 213 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere tiltakene i «Godspakke Innlandet», ny terminalstruktur i Trondheim og Oslo, kapasitetsutvidelse på Alnabruterminalen og tiltak for økt kapasitet på Ofotbanen, herunder vurdere behovet for dobbeltspor.»

Forslag nr. 214 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med svenske myndigheter om å etablere en egen effektpakke for gods på bane mellom Oslo og Göteborg med sikte på en vesentlig reduksjon av tungtransport på hovedveiene mellom Norge og Sverige.»

Forslag nr. 215 lyder:

«Stortinget ber regjeringen doble tilskuddet til byvekstavtaler og tilskuddet til mindre byområder og utvide tilskuddet til også å gjelde Mosseregionen og byene i Mjøssregionen.»

Forslag nr. 216 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inkludere nye Majorstua stasjon i ordningen med særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter og med det sikre en statlig andel minst på nivå med andre, store kollektivprosjekter.»

Forslag nr. 217 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra med statlig delfinansiering til nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen i Oslo og Viken.»

Forslag nr. 219 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre statlig delfinansiering til planlegging og oppstart av ny tverrforbindelse i Groruddalen og forlengelse av T-banen til Lørenskog i kommende NTP-periode.»

Forslag nr. 220 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra med statlig delfinansiering til store kollektivprosjekter i Hovinbyen og langs Ring 2 i Oslo.»

Forslag nr. 221 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide den statlig delfinansieringen av Bybanen til Fyllingsdalen for å fullføre utbyggingen fra Oasen til Spelhaugen.»

Forslag nr. 223 lyder:

«Stortinget ber regjeringen premierer kommuner og regioner som reduserer biltrafikken med økte drifts- og investeringsmidler til kollektivtransport.»

Forslag nr. 224 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i statsbudsjettet for 2022 om å fullfinansiere et pris-kutt på all kollektivtransport, utenom fly og taxi, med minimum 20 prosent i hele landet.»

Forslag nr. 225 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide grensen for barnebillett på kollektivtrans-

port fra 16 til 18 år og innføre gratis kollektivtransport for barn under 6 år.»

Forslag nr. 226 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om å gjennomføre årlige, digitale Barnetråkk i alle skoler og andre tiltak for å systematisk forbedre barnas skolevei.»

Forslag nr. 227 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille tydelig miljøkrav til byene gjennom byvekstavtalene og samtidig gi lokalpolitikkerne bedre muligheter til å innføre lokale ordninger og restriksjoner på biltrafikken.»

Forslag nr. 228 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere bygdemiljøpakker for miljøvennlig transport i distriktskommuner.»

Forslag nr. 229 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en tilskuddsordning for etablering av utslippsfrie bybåter og byferjer i byer og tettsteder. Tilskuddet rettes mot kommuner og fylkeskommuner som vil teste ny teknologi, utrede 'blå kollektivtransport' og etablere nødvendig infrastruktur for å starte opp nye ruter.»

Forslag nr. 234 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioriterer økt utbygging av nye gang- og sykkelveier langs riks- og fylkesveier.»

Forslag nr. 235 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere Nasjonale sykkel-turistveier for å løfte Norge som sykkeldestinasjon og sikre bedre og tryggere tilrettelegging for sykkelturisme.»

Forslag nr. 236 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke satsingen på trygge sykkelekspressveier tilrettelagt for høye hastigheter inn til og gjennom de store byene.»

Forslag nr. 237 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en belønningsordning gjennom byvekstavtalene for kommuner og fylker som bygger ut trygge gang- og sykkelveier.»

Forslag nr. 238 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke kvaliteten på sykkelopplæringen i skolen ved å tilgjengeliggjøre kompetanse fra frivilligheten, verne om gratisprinsippet i sykkelopplæringen og vurdere et timetallskrav til sykkelopplæring i kroppsøvingsfaget.»

Forslag nr. 239 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres sykkelhotell ved alle store jernbanestasjoner og kollektivknutepunkt.»

Forslag nr. 240 lyder:

«Stortinget ber regjeringen doble satsingen gjennom Barnas transportplan til flere hjertesoner og trafikksikkerhetstiltak langs skoleveier og barnehager.»

Forslag nr. 241 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag om å gi alle barn lovfestet rett til ren luft, på lik linje med retten til rent vann. Regjeringens bes også om å senke grenseverdiene for NO_x og svevestøv i forurensningsforskriften fra dagens nivå, basert på de helsebaserte anbefalingene fra Folkehelseinstituttet og Verdens helseorganisasjon (WHO), slik at grenseverdiene som et minimum samsvarer med nasjonale miljømål:

– Årsgrenseverdien for PM₁₀ reduseres til 20 µg/m³.

– Årsgrenseverdien for PM_{2,5} reduseres til 8 µg/m³.

– Årsgrenseverdien for NO_x reduseres til 30 µg/m³.»

Forslag nr. 242 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en nasjonal plan med kraftigere virkemidler mot svevestøv, og bedre harmonisering mellom nasjonale miljømål og juridisk rammeverk, for å sikre at det nasjonale målet for svevestøv av typen PM₁₀ ikke blir overskredet i årene som kommer.»

Forslag nr. 243 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi kommunene hjemmel i vegtrafikkloven til å la kommunene selv fastsette piggdekkgebyr.»

Forslag nr. 245 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioriterer midler til planlegging og ombygging av statlige motorveier i byene til menneskevennlig bygater som prioriterer gode og trygge bomiljø, gående, syklende, kollektivtransport og grønnstruktur. Motorveier i levekårsutsatte byområder med høy støybelastning og luftforurensning prioriteres.»

Forslag nr. 246 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene for Ferjefri E39 og prioritere tryggere veier og utslippsfrie, hyppige ferjer.»

Forslag nr. 247 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioriterer målrettede trafikksikkerhetstiltak, økt vedlikehold, fornying, ras- og skredsikring av eksisterende riks- og fylkesveier, fremfor å bygge nye motorveier.»

Forslag nr. 248 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å styrke innsatsen for fornying av bruer, tunneler, underlag og andre tiltak som gir økt trafikksikkerhet og som reduserer vedlikeholdsetterslepet på riksveinettet,

og at dette prioriteres allerede i første halvdel av NTP-perioden.»

Forslag nr. 249 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om en kraftig økning i tilskuddet til fylkesveiene, øremerket flere gang- og sykkelveier, ras- og skredsikring, fornying, vedlikehold og trafikksikkerhet.»

Forslag nr. 250 lyder:

«Stortinget ber regjeringen revidere dagens vegnormaler og trafikkregler for å prioritere gange, sykkel, kollektivtransport og trygg mikromobilitet.»

Forslag nr. 252 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse alle planer og påbegynte utbygginger av firefelts motorveier rundt de store byene, herunder E18 vestkorridoren, E6 Oslo øst, E39 inn mot Stavanger og Sandnes, E39 Stord–Os, E18 i Agder, E6 i Trøndelag og E16 i Viken.»

Forslag nr. 253 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å trappe opp innsatsen for å redusere støy og forurensing langs riksveiene, med bedre skjerming, bruk av støydempende underlag, lavere hastighet m.m.»

Forslag nr. 254 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle bygge- og anleggsprosjekter blir fossilfrie innen 2025 og utslippsfrie innen 2030.»

Forslag nr. 255 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redusere spredningen av mikroplast fra bildekk i havene og på land, blant annet ved redusert bilbruk og tungtransport på veiene, mer rensing av overvann fra veiene og utvikling av nye miljøvennlige alternativer med nedbrytbare dekk.»

Forslag nr. 256 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide Nasjonal Elektrisk Transportplan (NeTP) som identifiserer hvilken infrastruktur som må på plass for en raskere overgang til utslippsfri sjø- og landtransport for personbiler og næringstransport, og som identifiserer behovet for ny infrastruktur, hull i ladenettet og områder hvor dagens ladestasjoner må få økt effekt og flere ladepunkt. NeTP må utvikles på tvers av transport- og energimyndighetene, sånn at elektrifisering av kjøretøy se opp mot kapasitet og behov i strømmettet.»

Forslag nr. 257 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et sammenhengende nettverk av fyllestasjoner for næringstransporten langs hovedveinet med hurtigladere, hydrogen og biogass, for eksem-

pel langs E6 og E10 fra nord til sør, og E39/E18 langs kysten av Vestlandet via Sørlandet til Oslo.»

Forslag nr. 260 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket for effekttariffer i nettleien slik at det blir kommersielt lønnsomt å tilby hurtiglading i hele landet.»

Forslag nr. 261 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at reparasjon og gjenbruk lønner seg ved å endre regelverket sånn at det er tryggere og enklere å bytte ut deler og batterier i elbiler.»

Forslag nr. 262 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe innføringen av modulvogntog på norske veier.»

Forslag nr. 263 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en busspakke for distriktene til opprettelse av nye ekspressbussruter og økt tilbud på eksisterende ruter, rabattordninger for barn, studenter og eldre, og opprettelse av skreddersydde kollektivløsninger for bygda.»

Forslag nr. 264 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til, utvikle og stimulere til ordninger med hent-meg-busser med utslippsfri transport for å møte reelle dør-til-dør transportbehov til rett tid og sy sammen optimale kjøreruter kontinuerlig. Tilbudet skal særlig innrettes mot transport til og fra fritidsaktiviteter for barn og unge.»

Forslag nr. 266 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere å ta igjen vedlikeholdsetterslepet knyttet til blant annet navigasjonsinfrastruktur som godstransport på sjø er avhengig av.»

Forslag nr. 267 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Kystverkets arbeid innen sjøsikkerhet, akutt forurensing og marin forsøpling, inkludert plastforurensning og utslipp av mikroplast.»

Forslag nr. 268 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe farvannstiltak begrunnet ut fra hensynet til cruise-næringen, herunder farledsprosjektet i Stavanger.»

Forslag nr. 269 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2022 legge fram en full gjennomgang av farvannstiltakene i Nasjonal transportplan med sikte på å identifisere mulige konflikter mellom naturmangfold, vannmiljø og utbyggingstiltak. Videre at hensynet til marine økosystem og vannmiljø blir førende for framtidig utvikling av havner og farvann.»

Forslag nr. 270 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan sjøveien kan styrkes som transportåre, herunder tiltak som skal til for å etablere flere transportruter langs kysten og øke andelen gods på sjø framfor vei.»

Forslag nr. 271 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke tilskuddsordningen for overføring av gods fra vei til sjø.»

Forslag nr. 272 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for raskere utrulling av landstrøm, ladestrøm og hydrogenstasjoner fra fornybar energi til skipsfarten, inkludert å legge til rette for utslippsfri fiskeflåte og elektrifisering av fritidsbåter.»

Forslag nr. 273 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at havnene er bedre rustet til å ta i bruk ny teknologi, blant annet autonome skip, for å øke konkurransekraften mot veitransporten, herunder å styrke tilskuddsordningen til effektive og miljøvennlige havner.»

Forslag nr. 274 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjøre følgende endringer i planleggingen av norsk luftfart:

- inkludere Avinors samlede virksomhet, herunder alle kapasitetsendringer, utbygginger, o.l. på alle lufthavner i stortingets behandling av Nasjonal transportplan
- sørge for at det kommersielle overskuddet fra Avinors virksomhet overføres statsbudsjettet og disponeres og rapporteres innenfor rammen av samferdselsprioriteringer gitt fra Nasjonal transportplan
- stanse alle planer om og utbygginger som gir økt kapasitet i luftfarten, herunder ny lufthavn i Mo i Rana
- stanse Avinors pågående anbudskonkurranse for ny tax-freekontrakt for perioden 2023–2027 og avvikle tax-freeordningen»

Forslag nr. 275 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en elfly-satsing med mål å gjøre Norge verdensledende på grønn innovasjon i luftfarten. Satsingen bør legges til Nord-Norge og inkludere etablering av servicesenter for elfly, ladeinfrastruktur, videreutvikling av utdanningstilbudet for elfly-piloter og teknikere ved nordnorske utdanningsinstitusjoner, insentivordninger, og innkjøp og uttesting av elfly på kortbanenettet i Nord-Norge og Vestlandet.»

Forslag nr. 276 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig gå i dialog med Oslo kommune om ombygging og nedgradering av Rv 4 Trondheimsveien mellom Sinsen

og Grorud med mål om å sikre gode kollektivløsninger og redusert støy og forurensning for bomiljøene langs veien.»

Forslag nr. 277 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at videre planlegging og utbygging av E10 Nappstraumen–Fiskebøl i størst mulig grad baseres på oppgradering og trafikk sikring av eksisterende vei og at hensynet til dyrka mark og natur- og kulturverdier legges til grunn for valg av løsninger.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 85 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.03)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 259, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for etablering av totalt 10 000 hurtigladere og lynladere langs riks- og fylkesveiene innen 2025.»

Senterpartiet og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.22)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 251 og 258, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 251 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tydeligere koordineringsansvar hos staten og fylkeskommunene for å sikre raskere og mer kostnadseffektiv utbygging av ladeinfrastruktur og elektronisk kommunikasjon i forbindelse med oppgradering, planlegging og utbygging av vei og jernbane.»

Forslag nr. 258 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide satsingen på lading ved rasteplasser til å gjelde ferjekaier, buss-terminaler, togstasjoner og andre viktige trafikkknutepunkt langs veiene som kan fungere som energihuber for lastebiler, busser, ferjer, tog og elbiler. Videre at staten i samarbeid med transportnæringen tar en aktiv rolle for å få på plass den nødvendige infrastrukturen for utslippsfri næringstransport raskest mulig.»

Arbeiderpartiet og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 59 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.42)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 204 og 208, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 204 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for enkel tilgang på ruteinformasjon om utenlandske togforbindelser og mulighet for å kjøpe togbilletter som gjelder på tvers av landegrensene i Norden og til kontinentet, for eksempel gjennom å utvide den nasjonale reisepanleggeren til Entur AS.»

Forslag nr. 208 lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere oppsplittingen av planlegging, bygging, materiell og vedlikehold av norsk jernbane, samt å evaluere konkurranseutsettingen av togdriften, og vurdere å reversere denne etter hvert som kontraktene går ut med mål om å samle togtilbudet i ett statlig selskap.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 50 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.03)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 148 og 155, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 148 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om staten bør dekke en større andel av sine utgifter gjennom lån i norske kroner, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Utredningen skal inneholde vurderinger av finansiell stabilitet, handlingsrom i pengepolitikken, effekt på kronekursen samt hvilke utgiftsformål det kan være hensiktsmessig å dekke inn på denne måten, ut over de som gjelder i dag.»

Forslag nr. 155 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2022 foreslå en startbevilgning for finansiering av mudringsprosjektet ved Borg havn med tanke på gjennomført prosjekt etter en kostnadskalkyle på 725 mill. kroner i løpet av tre årsbudsjetter.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.23)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 126 og 144, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 126 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede, med tanke på å innføre, forbud mot salg og import av fosilbiler etter 2025.»

Forslag nr. 144 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere den generelle fartsgrensen i byene fra 50 km/t til 30 km/t og til 20 km/t rundt skoler og barnehager.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.44)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 122–124, 127, 129–143, 145–147, 149–154, 156–167, 169, 170, 172, 312 og 313, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 122 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide i alle relevante sammenhenger en målsetting om minst å nå EU-gjennomsnittet for andel togtransport sammenliknet med veitransport i løpet av planperioden.»

Forslag nr. 123 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre føringene for veibygging slik at det ikke bygges firefelts motorveier med 110 km/t på strekninger der det i gjennomsnitt er under 15 000 ÅDT, men heller velger løsninger med to- og trefelts vei med midtdeler og fartsgrense på 90 km/t på de mest trafikkerte strekningene under 15 000 ÅDT.»

Forslag nr. 124 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med fullstendige klima- og arealbudsjetter for alle utbyggingsprosjekter som foreslås i NTP, samt vedtatte, men ikke fullførte prosjekter, seinest ved framleggelse av statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 127 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonalt bindende regel om at elvarebil får 100 pst. miljørabatt fram til de utgjør 25 pst. av varebilpasseringene i det aktuelle bompengeprojekt.»

Forslag nr. 129 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre flere pilotprosjekter med arealnøytral samferdselsutbygging, hvor utbygger pålegges å i minst mulig

grad beslaglegge nye naturområder, og restaurere tilsvarende naturområder, i de utbygginger hvor ny natur beslaglegges.»

Forslag nr. 130 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det stilles krav i alle kommende samferdselsutbygginger som har vesentlige konsekvenser for naturen, om å restaurere større naturområder enn den verdifulle naturen som går tapt, i utbyggingens nærområder.»

Forslag nr. 131 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge opp til 80 pst. statlig finansiering av store kollektivprosjekter i nye forhandlinger og reforhandlinger om byvekstavtaler/miljøpakker i de store byene.»

Forslag nr. 132 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for forhandlinger om 'småbypakker' etter mønster av bymiljøpakker/byvekstavtaler, men nedskalert til mindre byer, og la Egersund bli en pilot for dette.»

Forslag nr. 133 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det utarbeides en plan for tiltak som reduserer støy og luftforurensning fra trafikk knyttet til Alnabruterminalen, og at regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 134 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for gods på jernbane som legges fram sammen med statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 135 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og seinest innen framleggelsen av statsbudsjettet for 2022, forlenge ordningen med kompensasjon for innstillinger pga. banearbeider. Denne ordningen bør vurderes som en permanent ordning og gjelde både planlagte og ikke-planlagte innstillinger.»

Forslag nr. 136 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en avgift på godstransport på vei over lengre avstander, der det er jernbane i samme korridor. Utredningen skal vurdere mekanismer og handlingsrom innen EØS-avtalen for dette, samt på hvilke strekninger denne ordningen kan egne seg.»

Forslag nr. 137 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å arbeide for at Emission Control Areas-sonen (ECA) utvides til også å gjelde nord for 62. nordlige breddegrad.»

Forslag nr. 138 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre tiltak for å redusere utslippene fra cruisetrafikk i Norge med 65 pst.»

Forslag nr. 139 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en ny, grundig utredning omkring endrede reisevaner generelt og med fly spesielt, etter pandemien og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. I utredningen skal det pekes på transportpolitiske følger og anbefalte tiltak som følge av påviste endringer.»

Forslag nr. 140 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse kapasitetsøkende utbygginger ved de etablerte, største flyplassene i Norge og heller dreie investeringene mot klargjøring for nullutslippsteknologi.»

Forslag nr. 141 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om en flyavløsningsavgift i Sør-Norge, der det finnes gode alternativer til fly.»

Forslag nr. 142 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide nye retningslinjer for statens reiseavtaler for tjenestereiser der miljøhensyn vektas i tillegg til krav om hurtigste og rimeligste tilbud.»

Forslag nr. 143 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en form for tydelig CO₂-merking av flyreiser ved bruk av gjennomsnittstall for den aktuelle flygning, slik at kunden får denne informasjonen tydelig opp ved den elektroniske bestillingen før man avslutter kjøpsprosessen.»

Forslag nr. 145 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal norm for bilfrie hjertesoner rundt alle barneskoler og barnehager innen 2023. Det innebærer at barn som blir kjørt, slippes av på markerte stoppe- og hentesteder utenfor sonen, slik at skolens og barnehagens umiddelbare nærområde blir tryggere for barnehagebarna og elevene som går eller sykler.»

Forslag nr. 146 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt, offentlig utvalg der fagfolk innen bl.a. transport, klimaendringer, økologi og jordbruk er godt representert, for å utrede nye, mer bærekraftige modeller for samfunnsøkonomisk nytte i samferdselsprosjekter. Med dette som grunnlag ber regjeringen komme til Stortinget med en melding innen utgangen av 2022.»

Forslag nr. 147 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede, med tanke på innføring av, bompenger på trafikkerte veier inn mot de største byene øremerket for utbygging og kapasitetsforbedringer på jernbanen i samme korridor.»

Forslag nr. 149 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi kommunene hjemmel til å regulere parkering på privat grunn og innføre en belønningsordning for kommuner som reduserer gateparkeringsplasser og tilrettelegger for flere bilfrie gater og plasser.»
Forslag nr. 150 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å fastsette mål om at ytre Intercity ferdigstilles i NTP-perioden, og komme tilbake til Stortinget med dette i kommende statsbudsjett.»

Forslag nr. 151 lyder:

«Stortinget ber regjeringen få på plass en ny høyhastighetsutredning, utarbeidet av eksternt fagmiljø, som vurderer høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for gods- og persontransport, med mange stasjoner i et variert stoppmønster. For å bidra til rask framdrift bør det vurderes om en kan bruke utredningene fra Norsk Bane og Deutsche Bahn International som grunnlag for en slik utredning, og om disse også kan brukes som utgangspunkt for en KVVU eller KS1.»

Forslag nr. 152 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle Nye Veier AS så snart det er praktisk og juridisk mulig.»

Forslag nr. 153 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta initiativ til at planlegging av ny jernbanetunnel under Oslo startes opp igjen, og forslag til at midler til dette stilles til rådighet i statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 154 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette utbygging av dobbeltspor på hele strekningen Oslo–Halden og videre til svenskegrensa, med mål om ferdigstilling i planperioden.»

Forslag nr. 156 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre igangsetting av planlegging, prosjektering og oppstart av elektrifisering av Rørosbanen og Solørbanen med tanke på full elektrifisering i første seksårsperiode.»

Forslag nr. 157 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ha som mål i de årlige budsjetter å fullføre utbygging av dobbeltspor på hele strekningen Oslo–Tønsberg og videre til Skien i planperioden.»

Forslag nr. 158 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppruste Ålgårdbanen for persontrafikk med tanke på gjenåpning og sørge for oppstartsbevilgning til utbygging seinest i statsbudsjettet for 2024.»

Forslag nr. 159 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta ansvar for at Tinnosbanen får den helt nødvendige opprusting,

og at en første delbevilgning får plass på forslag til statsbudsjett for 2022.»

Forslag nr. 160 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ha som mål i de årlige budsjetter å fullføre utbygging av dobbeltspor på hele strekningen Oslo–Lillehammer i planperioden.»

Forslag nr. 161 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse utbyggingen av E6 over Laagendeltaet nord for Lillehammer og instruere Nye Veier AS til å nedskalere veien på strekningen Moelv–Øyer fra firefelts motorvei til et utbedringsalternativ i to- og trefeltskonsept.»

Forslag nr. 162 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i forslag til statsbudsjett for 2022 med tilstrekkelige midler til full-elektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen til Steinkjer og Storlien.»

Forslag nr. 163 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i forbindelse med statsbudsjettet for 2022 med en plan for elektrifisering av Trønderbanen til Grong stasjon.»

Forslag nr. 164 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at hele strekningen på Nordlandsbanen blir elektrifisert innen 2030.»

Forslag nr. 165 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse alle planer og påbegynte utbygginger av firefelts motorveier på E6 i Trøndelag nord for Trondheim.»

Forslag nr. 166 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sine forhandlinger om byvekstavtalen for Oslo-området betrakte ny T-banetunnel gjennom Oslo som et så viktig prosjekt for hele kollektivsystemet i Oslo-regionen at det i sin helhet løftes ut av byvekstavtalen og fullfinansieres av staten.»

Forslag nr. 167 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sine forhandlinger om byvekstavtalen for Oslo-området ta initiativ til videre planlegging av en baneløsning for Nedre Romerike, der det tas utgangspunkt i forlengelse av T-banen til Ellingsrudåsen til Lørenskog. Målet skal være en oppstartsbevilgning i siste del av planperioden.»

Forslag nr. 169 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette av penger i statsbudsjettet for 2022 til opprusting av jernbanen på strekningen Stavne–Leangen, slik at den kan åpnes opp for persontrafikk med 15 minutters frekvens.»

Forslag nr. 170 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme med forslag til oppstartsbevilgning for bybane i Trondheim i statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 172 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre Norge til del av Deutsche Bahns billettsamarbeid «Sparpreis Europa».»

Forslag nr. 312 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioritere veivdelikholdet innenfor veisektoren, slik at etterslepet på vedlikehold på riks- og fylkesveier er fjernet innen planperiodens utløp.»

Forslag nr. 313 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest iverksette arbeidet med omlegging av Riksveg 4 mellom Sinsen og Grorud til lokalvei. På kortere sikt, innen 2022, skal det iverksettes redusert fartsgrense til 50 km/t, gjennomsnittsfartsmåling, kollektivfelt og forbedret støyskjerming.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.18)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 125, 128, 168 og 171, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 125 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre tiltak for å øke lønnsomhet for bruk av nullutslippsdrivstoff, særlig rettet mot tungtransport og skip.»

Forslag nr. 128 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det igangsettes et arbeid med arealregnskap for naturtyper i de enkelte samferdselsutbygginger, inkludert utbyggingenes effekt på naturlige karbonlagre.»

Forslag nr. 168 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en konseptvalgutredning for videre forlengelse fra Lørenskog sentrum til Lillestrøm/Kjeller.»

Forslag nr. 171 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en konseptvalgutredning, alternativt en mulighetsstudie, for en ny, moderne dobbeltspora jernbane mellom Oslo og Göteborg i samarbeid med svenske myndigheter.»

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.40)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 280, 286–288 og 293, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 280 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Rv. 4 med porteføljeutvidelse frem till Jaren samt utbygging av Hagantunnelen med oppstart senest i andre planperiode.»

Forslag nr. 286 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E134 Bakka–Solheim med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 287 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E39 Astad–Bjerkeset med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 288 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E14 Stjørdal–Meråker med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 293 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Brandvollbakken med oppstart i første planperiode.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 78 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 285, 289–291, 307 og 372, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 285 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E39 Ringveg Øst (Vågsbotn–Klauvaneset) med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 289 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Helgeland Sør, også de to parsellene lengst sør Grane, med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 290 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Ulsvågskaret med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 291 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E10 Lofoten med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 307 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre det klart fra norsk side at en eventuell utbygging av jernbanetilbudet fra Arvika til Oslo må knyttes til én av de eksisterende jernbanetraseer i regionen, Kongsvingerbanen eller Indre Østfold.»

Forslag nr. 372 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Alta lufthavn holdes åpen og funksjonell.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 77 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.23)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 281, 282, 284, 294, 295 og 308, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 281 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E16 Fagernes syd–Hande med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 282 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Rv.15 Strynefjellet med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 284 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E39 Strekningsvise utbedringer Byrkjelo–Sandane med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 294 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Ny kryssløsning Olsborg med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 295 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E8 Lavangsdalen med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 308 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke tilskudd til fylkesvei med 4 mrd. kroner, fra 15,3 mrd. kroner til 19,3 mrd. kroner.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 77 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.47)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 279, 283, 296–306 og 309–311, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 279 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E16 Nymoen–Eggemoen med oppstart senest i andre planperiode.»

Forslag nr. 283 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Rv. 13 Vikafjellstunnelen med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 296 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte planlegging av Grenlandsbanen.»

Forslag nr. 297 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte planlegging av dobbeltsporparcell på strekningen Haug–Seut.»

Forslag nr. 298 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte planlegging av dobbeltsporparcell på strekningen Fredrikstad–Halden Dobbeltspor eller dobbeltsporparcell.»

Forslag nr. 299 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med elektrifisering av strekningen Kongsvinger–Elverum–Hamar.»

Forslag nr. 300 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å bygge ut tilsving Kongsvinger, Elverum og Hamar sammen med ny tømmerterminal på Brandval.»

Forslag nr. 301 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med dobbeltspor på strekningen Åkersvika Hamar med oppstart i første planperiode.»

Forslag nr. 302 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med dobbeltsporparcell på strekningene Brumundal–Moelv og Moelv–Lillehammer i første planperiode.»

Forslag nr. 303 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med elektrifisering Rørosbanen med oppstart senest i andre planperiode.»

Forslag nr. 304 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med dobbeltspor på strekningen Tønsberg–Stokke.»

Forslag nr. 305 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med elektrifisering Stjørdal–Steinkjer med oppstart senest i andre planperiode.»

Forslag nr. 306 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med oppgradering Tinnosbanen med oppstart senest i andre planperiode.»

Forslag nr. 309 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utbedre Ballstad havn i første planperiode.»

Forslag nr. 310 lyder:

«Stortinget ber regjeringen framskynde Narvik-tunnelen dersom VM i alpint 2027 skal avholdes i Narvik, slik at anleggsarbeidet er ferdig før det store arrangementet.»

Forslag nr. 311 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E16 Nymoen–Eggemoen med oppstart senest i andre planperiode.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.21.10)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 354–356, 358, 369 og 371, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 354 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2021 finne løsninger sammen med Agder fylkeskommune og Lindesnes kommune for å realisere ny vei mellom E39 og Spangereid.»

Forslag nr. 355 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2021 søke løsninger i samarbeid med Agder fylkeskommune og Arendal kommune for å realisere ny tilførselsvei fra E18 til Arendal havn, og vurdere om tilknytning via fylkesvei 415 til havna bør være riksvei.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke den økonomiske rammen for transportplanen med 400 mrd. kroner med følgende fordeling:

Forslag nr. 356 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen prioritere utbedring innseiling til Arendal sentrum gjennom Galtesund, samt utvide innseilingen til Arendal havn, med mål om å tilrettelegge for cruisetrafikk og større skip.»

Forslag nr. 358 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Oslo Øst i første seksårsperiode og starte arbeidet med statlig plan for prosjektet.»

Forslag nr. 369 lyder:

«Stortinget er positive til en gjenåpning av sivil lufttrafikk fra Moss lufthavn Rygge og vil bidra til dette bl.a. gjennom å opprettholde taxfreeordningen, være positive til konsesjon og andre tiltak som kan øke sjansene for en gjenåpning.»

Forslag nr. 371 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E6 Oslo Øst i første seksårsperiode, gitt lokal tilslutning til prosjektet etter 2023.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.21.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 19–37, 39, 40, 42–45, 47–55, 57–66, 70–85, 88–96, 98–101, 105, 112, 118, 119 og 121, fra Fremskrittspartiet.

Nye prioriteringer sammenliknet med regjeringens forslag

Fordeling av økt budsjetttramme

Investeringer

Riksveiinvesteringer, avvikling av bompenggeordningen samt investeringsordning for mindre utbedringsprosjekter

320 mrd. kroner

Jernbaneinvesteringer

40 mrd. kroner

Godspakka

20 mrd. kroner

Kystinvesteringer

1 mrd. kroner

Vedlikehold

Veivedlikehold riksvei, fjerne vedlikeholdsetterslepet i løpet av planperioden.

15 mrd. kroner

Det legges til grunn effektivisering gjennom bruk av konkurranse

ut over regjeringens forslag

Vedlikehold jernbaneinfrastruktur, fjerne vedlikeholdsetterslepet i løpet av planperioden. Det legges til grunn effektivisering gjennom bruk av konkurranse

10 mrd. kroner

ut over regjeringens forslag

Vedlikeholdsetterslep kystinfrastruktur, fjerne vedlikeholdsetterslepet i løpet av planperioden

1.mrd. kroner

ut over regjeringens forslag

Styrke bevilgningen til rassikring på riks- og fylkesveier

15 mrd. kroner

ut over regjeringens forslag

Nye prioriteringer sammenliknet med regjeringens forslag	Fordeling av økt budsjettramme
Kompensere for reduksjon av Infrastrukturfondet for å avvikle opparbeidet bompengегjeld, jf. Representantforslag 275 S (2020–2021) om å slette opparbeidet bompengегjeld Tilbakeføre veier som ble omklassifisert fra riksvei til fylkesvei i forbindelse med Forvaltningsreformen i 2010	12 mrd. kroner 20 mrd. kroner prioriteres til opprustning av tidligere fylkesveier 1 mrd. kroner
Midler til forsterking av bruer, spesielt relevant for fylkesveinettet, Bruprogrammet	1 mrd. kroner
Kuttforslag sammenliknet med regjeringens opplegg	
Avvikle ordningen med byvekstavtaler og bypakker men samtidig etablere nye ordninger for investeringer i store kollektivprosjekter og til drift av kollektivtrafikk i de store byene	-30 mrd. kroner
Avvikle tilskuddsordning for byvekstavtaler for mindre byområder	-600 mill. kroner
Forventet effektivisering ved å bygge med forutsigbare rammebetingelser i portefølje	-25 mrd. kroner
Fremskrittspartiet mener at det fortsatt er et potensial for innsparinger på veiutbygging i regi av Nye Veier AS»	
»	Nye Veiers portefølje tilføres 23 nye veiprosjekter og 4 jernbaneprosjekter:
Forslag nr. 20 lyder:	Nye Veier
«Stortinget ber regjeringen tilbakeføre veier som ble omklassifisert fra riksvei til fylkesvei i for- bindelse med forvaltningsreformen i 2010.»	Prosjekt
Forslag nr. 21 lyder:	E18 Oslo–Riksgrensen E16 og rv. 2 Gardermoen, (Kurudsand) Kongsvinger til Magnormoen helhetlig utbygging Rv. 35, Hokksund–Åmot Rv. 19 Moss
«Stortinget ber regjeringen opprette Statens vegvesen prosjektavdeling, som tildeles 12 veistre- kninger i en oppstartsportefølje:	E18 til Larvik havn Fv. 410 Arendal havn til E18 E18 Gartnerløkka–Kolsdalen (gis NV og nedskaleres) Omtale
Statens vegvesen utbygging, Portefølje	E39 Ålgård–Hove
Prosjekt	E39 Smiene–Harestad
E6 Oslo Øst	E39 Ålesund–Molde/Romsdalsaksen/
E18 Vestkorridoren	Blindheim–Breivika
Rv. 4 Raufoss–Oslo (Sinsenkrysset) inkludert fv. 22	Rv. 25, helhetlig utbygging Hamar–Løten–Trysil.
Hvam–Gjelleråsen (omklassifiseres)	Rv. 3 Løten–E6 Stange/Romedal
E39 Ringvei Øst	E16 kryss ved Helgelandsmoen (FRE16)
E39 Hordfast	E16 Eggemoen–Nymoen (FRE16)
E39 Rogfast (binding)	E16 Høgstet–Hønefoss (FRE16) (Felles prosjekt jernbane)
E39 Bokn–Stord	E16 Arna–Stanghelle (felles prosjekt med jernbane)
E134 Øst, blant annet Damåsen–Saggrenda, Dagslet–E18	E6 Dombås–Ulsberg
Rv. 13 Vikafjellet	E6 Åsen–Asphaugen (Forlengelse av Åsen–Steinkjer)
E16 Fagernes Sør–Hande	Klett-krysset. E6/E39
Rv. 15 Otta–Måløy–Strynefjellet med arm til Geiranger	Rv. 80 og E6 Bodø–Fauske med omlegging av rv. 80 og E6 ut av Fauske sentrum
E6 Fauske–Bognes	E14 mellom Stjørdal og svenskegrensa
(regjeringen Mergården–Mørsvikbotn)	E134 Vest med arm til Bergen, Bakka–Solheim, Vågsli–Seljestad
	E6 Sokndalentunnelen

Nye Veier

Rv. 4 Biri–Raufoss
Vestfoldbanen Ytre IC
Ringeriksbanen (FRE16)
Vossebanen (fellesprosjekt med vei)
Grenlandsbanen, planlegging innenfor ramme

Nye Veier og Statens vegvesen prosjektavdeling tilføres totalt 22 mrd. kroner årlig i de neste 20 årene ut over regjeringens forslag til statlig finansiering av Nye Veier. Dette for å sikre at Nye Veier og Statens vegvesen prosjektavdeling kan gjennomføre de tildelte prosjektene.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere Bane NOR prosjektavdeling som en egen utbyggingsavdeling som tildeles følgende oppstartsportefølje:

Bane NOR Portefølje

Prosjekt

Oslo-navet, ny regiontogtunnel under Oslo
Vestfoldbanen Stokke–Torp–Sandefjord, Ytre IC
Østfoldbanen Moss–Fredrikstad, Haug–Seut
Godspakken
Dovrebanen, Indre og ytre IC

For å sørge for at Bane NOR prosjektavdeling skal kunne bygge ut tildelt portefølje av prosjekter samt utvikle Godspakka, tilføres prosjektavdelingen 4,5 mrd. kroner årlig i de neste 20 årene.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en egen prosjektavdeling av Statens vegvesen som skal ha samme rammebetingelser og forutsigbare finansiering som veiselskapet Nye Veier.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi Bane NOR-prosjekt samme rammebetingelser og forutsigbare finansiering som veiselskapet Nye Veier for en utbyggingsportefølje.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle dagens bompengoordning og legge til grunn statlig fullfinansiering av infrastruktur og Nasjonal transportplan.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle den særnorske standarden med utbygging av 2/3-feltsvei og legge til grunn utbygging av smal firefelts vei som ny standard.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn nye veinormaler som er på linje med hva man har i Sverige og Danmark.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en ny fartsgrensestrategi som legger til grunn følgende på møtefri vei samt der det er forsterket midtoppmerking: 90 km/t på 2-felts vei, 100 km/t på 2/3-felts vei, 110 km/t på smal firefelts vei og 130 km/t på full standard firefelts vei.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre veteranbilstatus fra kjøretøyet er 20 år.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningene med byvekstavtaler og bypakker.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte pågående byvekstavtaler og bypakker.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe nye initiativ for å opprette byvekstavtaler eller bypakker.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere nye tilskuddsordninger for investeringer i store kollektivprosjekt og drift av kollektivtrafikk som alternativ. Premisser om nullvekstmål og bompenger skal avvikles.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte byvekstavtalen for Bergen.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte byvekstavtalen for Trondheim.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte byvekstavtalen for Nord-Jæren.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte byvekstavtalen for Oslo.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en kritisk gjennomgang av dagens standarder på utforming av rundkjøringer og forskjønnelse av sideveier, med mål om en kraftig reduksjon av slike unødvendige merkostnader.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en kritisk gjennomgang av dagens bruk av midler til arkeologiske utgravinger ved utbygging av veiprosjekter, med mål om en hensiktsmessig og redusert bruk av midler til dette formål.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne en rekke klima-, miljø- og naturmangfoldkrav som ligger i planprosesser for nye veiprosjekter, som gir unødvendig kostnadsøkning på utbyggingsprosjekter.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å utrede videre utvidelse av høyhastighetsveinettet, herunder fra Trøndelag til Tromsø og videre til Kirkenes.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele prosjekt Oslo-navet, ny regiontogtunnel under Oslo til porteføljen til Bane NOR prosjektavdeling.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele Godspakka til porteføljen til Bane NOR-prosjekt.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere fullverdig utbygging av Borg havn.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E6 Oslo Øst til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele strekningen Haug–Seut på Østfoldbanen til porteføljen til Bane NOR prosjektavdeling.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele strekningen E18 Oslo–riksgrensen til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele strekningen E16 og rv. 2 Gardermoen, (Kurudsand) Kongsvinger til Magnormoen helhetlig utbygging til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele strekningen rv. 35, Hokksund–Åmot til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av rv. 41/rv. 451 Timenes–Kjevik (Kjevikveien).»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av fv. 460 Spangreidveien, Lindesnes til E39.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilføre ressurser til flytårntjenester ved Gullknapp flyplass Arendal.»

Forslag nr. 57 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 19 Moss til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 58 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele prosjekt E18 til Larvik Havn til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 59 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele fv. 410 Arendal Havn til E18 til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 60 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E18 Gartnerløkka–Kolsdalen til porteføljen til Nye Veier samt at prosjektet nedskaleres.»

Forslag nr. 61 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Ålgård–Hove til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 62 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele jernbaneprosjektet Vestfoldbanen ytre IC til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 63 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele planleggingsoppdrag for Grenlandsbanen, planlegging innenfor til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 64 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele Vestfoldbanen parsellen Stokke–Torp–Sandefjord, ytre InterCity til porteføljen til Bane NOR-prosjekt.»

Forslag nr. 65 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E18 Vestkorridoren til porteføljen til Statens vegvesen Prosjekt.»

Forslag nr. 66 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E134 Øst, blant annet Damåsen–Saggrenda, Dagslett–E18, Elgsjø–Saggrenda, Seljestad–Vågsli, til porteføljen til Statens vegvesen Prosjekt.»

Forslag nr. 70 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Smiene–Harestad til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 71 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Ålesund–Molde/Romsdalsaksen/Blindheim–Breivika til porteføljen til Nye Veier.»

Forslag nr. 72 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Ringvei Øst til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 73 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Hordfast til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 74 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Bokn–Stord til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 75 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Rogfast til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 76 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 13 Vikafjellet til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 77 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E16 Fagernes sør–Hande til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling, med oppstart tidlig i første periode.»

Forslag nr. 78 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E39 Ringvei øst til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 79 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele utbygging av E16 kryss ved Helgelandsmoen (FRE16) til Nye Veiers portefølje.»

Forslag nr. 80 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E16 Eggemoen–Nymoen (FRE16) til Nye Veiers portefølje.»

Forslag nr. 81 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E16 Høgkastet–Hønefoss (FRE16) (Felles prosjekt jernbane) til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 82 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E16 Arna–Stanghelle (felles prosjekt med jernbane) til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 83 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E134 Vest med arm til Bergen, herunder Bakka–Solheim, Vågsli–Seljestad, til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 84 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele jernbaneprojektet Ringeriksbanen (FRE16) til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 85 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele jernbaneprojektet Vossebanen (fellesprosjekt med vei) til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 88 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av Ottadalen flyplass.»

Forslag nr. 89 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 25, helhetlig utbygging Hamar–Løten–Trysil. Rv3 Løten–E6 Stange/Romedal til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 90 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E6 Dombås–Ulsberg til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 91 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele prosjekt Klett-kryss. E6/E39 til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 92 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele prosjekt E6 Sokndalen-tunnelen til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 93 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 4 Biri–Raufoss til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 94 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 15 Otta–Måløy–Strynefjellet med arm til Geiranger til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 95 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele 3 rv. 4 Raufoss–Oslo (Sinsenkryss) inkludert fv. 22 Hvam–Gjelleråsen (omklassifiseres) til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

Forslag nr. 96 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele Dovrebanen indre og ytre InterCity til Bane NOR-prosjekt.»

Forslag nr. 98 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E6 Åsen–Asphaugen (forlengelse av Åsen–Steinkjer) til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 99 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 80 og E6 Bodø–Fauske med omlegging av rv. 80 og E6 ut av Fauske sentrum til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 100 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E14 mellom Stjørdal og svenskegrensen til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 101 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele rv. 4 Biri–Raufoss til Nye Veier sin portefølje.»

Forslag nr. 105 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av cruise- og flerbrukskai i Alta.»

Forslag nr. 112 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Kvaløyforbindelsen via Håkøya i Tromsø.»

Forslag nr. 118 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Alta parsell 1 – avlastningsvei for ny E6.»

Forslag nr. 119 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Alta bru – parsell 2.»

Forslag nr. 121 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele E6 Fauske–Bognes til porteføljen til Statens vegvesen prosjektavdeling.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.05)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 38, 46, 68, 69, 87, 97, 104, 110, 111, 113, 114, 117, 120, 357 og 365, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre gratis riks- og fylkesveiferjer i løpet av stortingsperioden 2021–2025.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av fv. 118 Sarpsbro.»

Forslag nr. 68 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av prosjekt Karmsundet, Trollholmen.»

Forslag nr. 69 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Tananger indre havn.»

Forslag nr. 87 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioritere videre utbygging av rv. 70 til Ålvundfjorden.»

Forslag nr. 97 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Helgeland Sør, siste parseller.»

Forslag nr. 104 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbedringer ved Banak lufthavn.»

Forslag nr. 110 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbedringer av E6 Saltfjellet og Bjørnfjell for å sikre bedre vinterregularitet.»

Forslag nr. 111 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av rv. 83 Fauskevåg–Harstad.»

Forslag nr. 113 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E-E10 Fiskebøl–Nappstraumen.»

Forslag nr. 114 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbedringer av E45 Eiby – for å sikre bedre framkommelighet på E45 gjennom Eiby.»

Forslag nr. 117 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere ferdigstillelse av E6 Transfarelv bru.»

Forslag nr. 120 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av prosjekt E6 Strømmen bro.»

Forslag nr. 357 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette av 1,5 milliarder kroner i første periode og 1 milliard kroner i andre

periode til oppstart av ny tømmerterminal i Kongsvinger og planleggingsmidler til IC-strekningene i Larvik og Fredrikstad.»

Forslag nr. 365 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E39 Vågsbotn–Klauvaneset med statlige fullfinansiering og oppstart i første seksårsperiode.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 86, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å styrke innsatsen når det gjelder utbedringer på rv. 3 ut over forslaget i Nasjonal transportplan.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.54)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 67, 115 og 116, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 67 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Furneset fergekai.»

Forslag nr. 115 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere videre utbedringer og etablering av midtdeler på E8 Lavangsdalen.»

Forslag nr. 116 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av gang- og sykkelvei langs eksisterende E6 Tana Bru–Skipagurra.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 70 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.23.15)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 359, 362–364 og 366–368, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 359 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tildele Nye Veier AS ansvaret for Rv. 4 Biri–Jaren.»

Forslag nr. 362 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen prioritere prosjektet Rv. 13 Vikaffellstunnelen med statlige midler tilsvarende 500 millioner kroner i første seksårsperiode og 2,6 milliarder kroner i andre periode.»

Forslag nr. 363 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet Rv. 15 Strynefjellet med statlige midler tilsvarende 1 milliard kroner i første seksårsperiode og 3,4 milliarder kroner i andre seksårsperiode.»

Forslag nr. 364 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E134 Bakka–Solheim med statlige fullfinansiering og oppstart i første seksårsperiode.»

Forslag nr. 366 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E8 Lavangsdalen (utbedring/trafikksikkerhetstiltak) med 500 millioner kroner i første seksårsperiode.»

Forslag nr. 367 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E14 Stjørdal–Storlien med statlige midler tilsvarende 500 millioner kroner i første seksårsperiode og 4,5 milliarder kroner i andre seksårsperiode.»

Forslag nr. 368 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere prosjektet E16 Fagernes Sør–Hande med statlige midler tilsvarende 1 milliard kroner i første seksårsperiode og 1,2 milliarder kroner i andre seksårsperiode.»

Senterpartiet har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 63 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.23.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 56, 103, 360, 361 og 370, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til videre utvikling av Notodden flyplass i et samarbeid med fylkeskommunen.»

Forslag nr. 103 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Leknes lufthavn Lofoten.»

Forslag nr. 360 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for utbygging av strekningen Haug–Seut på Østfoldbanen i første seksårsperiode.»

Forslag nr. 361 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere statlig fullfinansiering av Rv. 282 Holmenbrua med totalt 953 mill. kroner i første seksårsperiode.»

Forslag nr. 370 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge samme prinsipper til grunn for bruk av fergeavløsningsmidler på både riks- og fylkesveier, minst på nivå med dagens ordning for fylkesveiferjer.»

Senterpartiet og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 62 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 41, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en kritisk gjennomgang av kostnadsveksten på drifts- og vedlikeholdsbudsjettene og fremme forslag for Stortinget med konkrete tiltak for å effektivisere denne delen av veisektoren.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 62 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.22)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 102 og 106–109, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 102 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av kryssningsspor Fagerlia/Søsterbekk på Ofotbanen.»

Forslag nr. 106 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Brønnøyleiden.»

Forslag nr. 107 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Ballstad havn.»

Forslag nr. 108 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Sørvær havn.»

Forslag nr. 109 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Mehamn, utdypning.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 61 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 292, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Vinteråpen Sennalandet/Saltfjellet/Bjørnfjell med oppstart i første planperiode.»

Fremskrittspartiet og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 62 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.05)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 278, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av Rv. 350 kryss med avkjøring til fv. 287 med oppstart senest i andre planperiode.»

Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 61 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.26)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 13, 16–18 og 314, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en uavhengig konseptvalgutredning av Nord-Norgebanen, hvor målet om realisering legges til grunn.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at K5-prosjektet Arna–Stanghelle må ha samtidig oppstart for jernbane og vei, senest i 2024, og at det sikres nok midler til denne oppstarten i statsbudsjettene for 2022 og 2023.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre gjennomføring av det planlagte kryssningssporet i Fagerlia/Søsterbekk mot Bjørnfjell/Riksgrensen i første planperiode.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Gulskoen stasjon blir utbygd i tråd med tidligere planer og avtaler med Drammen kommune.»

Forslag nr. 314 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle rammer for et større, langvarig prosjekt innenfor klimanøytral luftfart, der etableringen av et testsenter i Nord-Norge vil være sentral, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte, også med forslag til oppstartsbevilgning til dette.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.47)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å igangsette et pilotprosjekt for bruk av tog med brenselceller med utslippsfri hydrogen på minst én av de ikke-elektrifiserte jernbanestrekningene.»

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 46 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.07)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 12, fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre utbygging av E6 Narviktunnelen med ferdigstilling innen 2027.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 65 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.27)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det stilles krav om universell utforming av alle samferdselsprosjekt, og at nødvendige midler avsettes slik at universell utforming blir innarbeidet i planleggingsprosessen i alle enkeltprosjekt.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.47)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fortsette planleggingen av sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen (Genistrekken) med tanke på byggestart midtveis i planperioden.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 56 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.27.09)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 8, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det sammen med fylkeskommunene utarbeides en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier, og sørge for at fylkeskommunene settes i stand til å følge denne planen.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.27.30)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–4, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta initiativ til en uavhengig gjennomgang og evaluering av de ulike reformene og omorganiseringenes innvirkning på de faglige miljøene innenfor veisektoren.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av hvordan vegbygging skal organiseres og gjennomføres, slik at den får en mest mulig effektiv og hensiktsmessig organisering.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre miljøstøtteordningen for gods på bane ut over 2021, og vurdere den etablert som permanent ordning.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern evaluering av jernbanereformen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.27.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 5–7, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget legger til grunn at ambisjonen om InterCity-satsingen på Dovrebanen, Østfoldbanen, Vestfoldbanen og Ringeriksbanen står ved lag.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å starte planlegging av gjenåpning av Østfoldbanens østre linje for både persontrafikk og godstransport i første periode av Nasjonal transportplan.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at staten har ansvar for vedlikehold og opprusting av Tinnosbanen, slik at banen kan settes i stand igjen og Norge kan ivareta sine forpliktelser for verdensarven i Rjukan–Notodden industriarv.»

Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 57 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.28.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 11, fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i prosjektet med å slippe og løse utfordringene Svinesundstersklene har for innseilingen til Halden.»

Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 86 stemmer mot 1 stemme.
(Voteringsutskrift kl. 15.28.43)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en nasjonal ladestrategi i løpet av 2022 for å sikre koordinering mellom offentlige myndigheter og sikre nok ladeinfrastruktur. Ladestrategien må være forbrukervennlig.

Presidenten: Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det ble avgitt 55 stemmer for komiteens innstilling og 31 stemmer mot.
(Voteringsutskrift kl. 15.29.05)

Åsunn Lyngedal (A) (fra salen): Jeg fikk ikke stemt.

Per Espen Stoknes (MDG) (fra salen): Jeg skulle ha stemt for.

Presidenten: Vi korrigerer stemmetallene. Da blir resultatet at 57 representanter stemte for komiteens innstilling og 30 stemte mot. – Dermed er innstillingen bifalt.

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer for å sikre at universell utforming av samferdselssektoren innarbeides som et overordnet mål i all transportplanlegging for å oppnå at Norge blir universelt utformet innen 2035.

III

Stortinget ber regjeringen sikre interessene til veterankjøretøy ved utforming av kjøretøyteknisk regelverk og annen regulering av kjøretøyparken.

IV

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det sammen med fylkeskommunene utarbeides en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle riksveger og fylkesveger med høy og middels skredfaktor.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

V

Meld. St. 20 (2020–2021) – Nasjonal transportplan 2022–2033 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 32, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt og Sylvi Listhaug om å legge til rette for salg av bensin- og dieslbiler også etter 2025 og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Bengt Rune Strifeldt og Tor André Johnsen om å avvike nullvekstmålet (Innst. 640 S (2020–2021), jf. Dokument 8:204 S (2020–2021) og Dokument 8:205 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt fem forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Siv Mossleth på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 4 og 5, fra Arne Nævra på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes over forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide et nytt mål i alle relevante beslutninger og dokumenter, om 40 pst. reduksjon av personbiltrafikken i alle store byer innen 2030.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.30.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede forbud mot nybilsalg av fossilbiler i 2025 dersom målet Stortinget har vedtatt, ikke nås gjennom avgiftssystemet

som virkemiddel, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte, seinest innen framleggelsen av statsbudsjettet for 2022.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.31.16)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen presisere at mål om økt salg av nullutslippskjøretøy ikke betyr forbud mot salg av bensin- og dieslbiler.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 76 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.31.34)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Dokument 8:204 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt og Sylvi Listhaug om å legge til rette for salg av bensin- og dieslbiler også etter 2025 – vedtas ikke.

II

Dokument 8:205 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Bengt Rune Strifeldt og Tor André Johnsen om å avvikle nullvekstmålet – vedtas ikke.

Presidenten: Det votes alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet. Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for fortsatt salg av bensin- og dieslbiler i det norske markedet også etter 2025.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle nullvekstmålet og legge til rette for at bilen

skal være et attraktivt transportmiddel for folk i både by og bygd.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til innstillingen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 72 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.32.04)

Votering i sak nr. 33, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen og Terje Halleland om enklere og billigere sykkel- og gangveier (Innst. 637 S (2020–2021), jf. Dokument 8:247 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre gjeldende håndbøker for standardkrav til bygging av sykkel og gangveier, slik at det åpnes for enklere og billigere løsninger. Stortinget forventer at nye forenklede standardkrav innføres i løpet av 2021 og brukes i særlig grad utenfor de store byene.»

Det votes alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til innstillingen.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:247 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen og Terje Halleland om enklere og billigere sykkel- og gangveier – vedtas ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble innstillingen bifalt med 63 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.32.53)

Votering i sak nr. 34, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentan-

tene Bård Hoksrud, Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen, Erlend Wiborg og Helge André Njåstad om å innføre 120 km/t fartsgrense på motorvei og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud og Tor André Johnsen om økt tillatt hastighet for moped (Innst. 639 S (2020–2021), jf. Dokument 8:212 S (2020–2021) og Dokument 8:265 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Siv Mossleth på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslag nr. 3, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede økt tillatt hastighet for moped.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.33.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre 120 km/t som ny øvre fartsgrense på motorvei. Endringen innføres innen 1. juli 2021.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke tillatt hastighet for moped fra 45 km/t til 60 km/t. Endringen gjennomføres så snart som mulig og senest innen 1. juli 2021.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.33.50)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en prøveordning med innføring av fartsgrense på 120 km/t på utvalgte strekninger på de nyeste og beste firefelts motorveiene. Det er naturlig at både Statens vegvesen og Nye

Veier blir involvert i prosessen med å velge ut prøve-strekninger.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 79 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.34.11)

Videre var innstilt:

II

Dokument 8:265 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud og Tor André Johnsen om økt tillatt hastighet for moped – vedtas ikke.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 63 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.34.41)

Votering i sak nr. 35, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tor André Johnsen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Åshild Bruun-Gundersen og Helge André Njåstad om å gjøre det enklere å montere informasjonsskilt langs norske veier (Innst. 636 S (2020–2021), jf. Dokument 8:253 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen endre dagens skiltregulverk slik at det blir enklere for aktører langs vegnettet å informere trafikantene om virksomhetene og hvor de er lokalisert. Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med revidering av de nødvendige håndbøker og eventuelle forslag til endringer i vegtrafikkloven slik at disse kan gjennomføres så raskt som mulig.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 81 mot 6 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.35.13)

Votering i sak nr. 36, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om trygg og barnevennlig transport og ren luft i byer og tettsteder (Innst. 641 S (2020–2021), jf. Dokument 8:194 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:194 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om trygg og barnevennlig transport og ren luft i byer og tettsteder – vedtas ikke.

Presidenten: Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 71 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.35.49)

Votering i sak nr. 37, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Utbygging og finansiering av Bypakke Ålesund i Møre og Romsdal (Innst. 654 S (2020–2021), jf. Prop. 201 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

1. Stortinget gir si tilslutning til utbygging og delvis bompengefinansiering av Bypakke Ålesund i Møre og Romsdal.
2. Stortinget samtykker til at bompengeselskapet Vegamot AS får løyve til å krevje inn bompengar til delvis bompengefinansiering av Bypakke Ålesund. Villkåra for finansieringa går fram av Prop. 201 S (2020–2021).
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet Vegamot AS om delfinansiering av Bypakke Ålesund. Avtalen gir

bompengeselskapet rett til å krevje inn bompengar innanfor villkåra Prop. 201 S (2020–2021) fastset.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 71 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.36.19)

Votering i sak nr. 38, debattert 14. juni 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Vegpakke Harstad i Troms og Finnmark – revidert finansieringsopplegg (Innst. 658 S (2020–2021), jf. Prop. 204 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget godkjenner revidert finansieringsopplegg for Vegpakke Harstad og legger til grunn at vegpakken fullføres utan bruk av bompengefinansiering. Statlige midler økes tilsvarende foreslått bompengandel, og regjeringen bes innløse gjestående lånegjeld i bompengeselskapet. Bompengereking i Vegpakke Harstad avvikles.»
Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.36.47)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:**I**

Stortinget slutter seg til delvis bompengefinansiering av revidert Vegpakke Harstad i Troms og Finnmark.

II

Stortinget samtykker i at Bompengeselskap Nord AS får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til utbygging og finansiering av revidert Vegpakke Harstad i Troms og Finnmark. Villkårene framgår av Prop. 204 S (2020–2021).

III

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med Bompengeselskap Nord AS om delfinansier-

ing av revidert Vegpakke Harstad. Avtalen gir bompengeselskapet rett til å kreve inn bompenger innenfor de vilkårene Prop. 204 S (2020–2021) fastsetter.

Presidenten: Rødt har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 72 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.37.13)

Presidenten: Stortinget går da til votering over sakene nr. 1–3 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 15. juni 2021

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Innst. 662 L (2020–2021), jf. Prop. 216 L (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Lars Haltbrekken satt frem et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Når det gjelder tilrådingens B, er den identisk med en tilråding som ble votert over i Stortingets møte den 11. mars 2021, og vil jf. forretningsorden § 38 femte ledd dermed ikke tas opp til votering på nytt.

Det votes over forslaget fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen undersøke grunnlaget for de to tvungne lønnsnemndene i juni 2021 sett i lys av påstandene om at grunnlaget er tynt, og i undersøkelsen søke svar på hvorvidt denne inngripenen i streikeretten er akseptabel i henhold til streikeretten og internasjonale forpliktelser.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 78 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.38.09)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k

A.

L o v

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

§ 1

Twisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (kommuneoppgjøret) skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f og g for å løse tvisten.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 80 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.38.38)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 78 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.38.59)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2, debattert 15. juni 2021

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Innst. 666 L (2020–2021), jf. Prop. 217 L (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

§ 1

Twisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Tariffavtale for Oslo kommune) skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f og g for å løse tvisten.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 79 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.39.36)

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 79 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.39.55)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3, debattert 15. juni 2021

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020 (Innst. 670 L (2020–2021), jf. Prop. 215 L (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020

§ 1 *Formålet med loven*

Formålet med loven er å gi et utvalg oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet 4. juni 2021 for å undersøke fylkesmennenes (statsforvalternes), Statens helsetilsyns og Statens helsepersonellnemnds saksbehandling i saker som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020, tilgang til opplysninger som er nødvendige for å få utført utvalgets arbeid i henhold til mandatet, og adgang til å behandle disse opplysningene.

§ 2 *Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen*

Loven gjelder på Svalbard og Jan Mayen.

§ 3 *Tilgang til opplysninger og opplysningsplikt*

Følgende skal etter forespørsel, uten hinder av taushetsplikt, gi utvalget nevnt i § 1 opplysninger som er nødvendige for utvalgets arbeid:

- statsforvalterne (fylkesmennene), Statens helsetilsyn, Statens helsepersonellnemnd, Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten og deres ansatte og tidligere ansatte
- andre statlige organer, fylkeskommuner og kommuner og deres ansatte og tidligere ansatte
- helseforetak og deres ansatte og tidligere ansatte
- private virksomheter som utfører eller har utført helse- og omsorgstjenester etter avtale med statlige organer, fylkeskommuner, kommuner eller helseforetak, og deres ansatte og tidligere ansatte
- helsepersonell.

Ved utlevering av taushetsbelagte opplysninger etter første ledd bokstav b til e skal personen opplysningene gjelder, ha blitt varslet og gitt anledning til å motsette seg utleveringen. Dette gjelder ikke dersom personen er død eller av andre grunner ikke er i stand til å vurdere spørsmålet.

§ 4 *Behandling av personopplysninger*

Utvalget kan behandle helseopplysninger og andre personopplysninger som er nødvendige og relevante for formålet med utvalgets arbeid.

§ 5 *Taushetsplikt*

Medlemmene av utvalget og enhver som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget, har taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 f.

Når personer som nevnt i første ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal den strengere taushetsplikten gjelde.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet, og etter at utvalget har avsluttet sin virksomhet.

§ 6 Forbud mot bruk som bevis i senere straffesak eller sivil sak

Opplysninger som utvalget mottar i medhold av § 3, kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak mot den som har gitt opplysningene.

§ 7 Ikrafttredelse mv.

Loven trer i kraft straks. §§ 1, 3 og 4 oppheves 16. april 2022. Kongen i statsråd kan forlenge virketiden for §§ 1, 3 og 4 for inntil ett år.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 7 [15:40:38]

Referat

1. (643) Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om en ekstraordinær tilsynskampanje ved norske gårder med gris (Dokument 8:298 S (2020–2021))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Man fortsatte behandlingen av

sak nr. 4 [15:40:55]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2022 (Innst. 660 S (2020–2021), jf. Prop. 192 S (2020–2021))

Presidenten: Stortinget går da tilbake til behandling av debatt i sak nr. 4, og neste taler er Kari Anne Bøkestad Andreassen.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [15:41:40]: Først vil jeg, som mange før meg, benytte anledningen til å rette en stor takk til kommuner, innbyggere, næringsliv, offentlig ansatte, og spesielt ansatte innenfor helsevesenet, for den innsatsen som er lagt ned i den situasjonen og den hverdagen vi står i. Spesielt vil jeg skryte av norske kommuner, små som store, for hvordan de har håndtert pandemien.

Så til saken: Behandlingen av kommuneproposisjonen er noe av det viktigste vi gjør for norske kommuner, selv om kanskje ikke riktig alle får med seg at dette er vårens absolutte høydepunkt.

Som saksordfører Greni har vært inne på, fremmer Senterpartiet et løst forslag med fire punkter som vi mener omfatter mange av de kommunale utfordringene som også andre partier har løftet i denne saken. Vi viser i vårt løse forslag til det offentlige utvalget som ble nedsett i fjor, som skal gå gjennom inntektssystemet i kommunene. Utvalget skal levere sin innstilling i juni til neste år. Senterpartiet foreslår i dag at mandatet til utvalget utvides til også å omfatte bl.a. vurdering av en maksgrense for utgifter knyttet til ressurskrevende tjenester. Vi vil også at utvalget skal vurdere en toppfinansieringsordning for kommuner med ekstraordinært store utgifter til barnevern, og vi mener at utvalget må vurdere å ta bort utdanningskriteriet som en delkostnadsnøkkel for beregning av barnehagebehov i kommunene. Til sist ber vi utvalget vurdere kompensasjonsordninger for kommuner med store helsekostnader knyttet til utenbygdsboende, f.eks. medfinansiering fra den kommunen tjenestemottaker betaler skatt til.

Det siste punktet er ganske likt VI i tilrådingen, som Senterpartiet vil stemme for sekundært. Vi mener likevel det er riktig at utvalget ser på alle disse nevnte områdene samlet, da de er svært viktige for kommunenes økonomi. Det de fleste har til felles, er at de er preget av stor grad av usikkerhet og kan påføre enkeltkommuner uforholdsmessige og uventede ekstraavgifter. Jeg håper derfor at flertallet i salen mener det er fornuftig å støtte forslaget om tilleggsoppdrag i mandatet til det allerede nedsatte utvalget.

Så vil jeg benytte anledningen til å framheve en flertallsmerknad om veterinærberedskap, der man understreker at forutsigbar tilgang på veterinærer over hele landet har stor betydning for dyrevelferd i landet. Kommunene må derfor fortsatt få øremerket tilskudd til veterinærberedskap, noe som vi fikk igjennom i fjor.

Til slutt: Jeg mener det hadde vært greit med en liten oppklaring fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om forslaget deres der de ber regjeringen vurdere en tilskuddsordning for vedlikehold, oppgradering og investering i fylkesveinettet med en ramme på 1 mrd. kr. Tilsvarende ekstrasum ble lagt inn i NTP i går, og spørsmålet er: Er dette den samme milliard, eller er det to? Hvis det er det siste, er det veldig bra, for det er ingen tvil om at vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene er enormt, og at det trengs.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [15:44:53]: Norge er et langstrakt land. Vi bor i den innerste dal og på det ytterste skjær, men de fleste av oss bor et sted midt imellom.

Over 80 pst. av oss bor i byer og tettsteder. Her har vi hjemmene våre og skaper livet vårt.

I byer og tettsteder møtes også mange av de store utfordringene hvor vi må finne gode politiske løsninger for framtiden, som med infrastruktur, innovasjon, næringsutvikling, boligbygging, utenforskap og integrering og ikke minst en bærekraftig politikk for klima og miljø. Å skape og videreutvikle gode bomiljø i hele landet handler også om kommuneøkonomi. En sterk og robust kommuneøkonomi, slik vi legger opp til, er med på å ruste kommunene til å drive en god boligpolitikk og en framtidsrettet by- og tettstedsutvikling. En viktig del av det å skape gode liv er å skape gode hjem og sterkere fellesskap. For Arbeiderpartiet betyr det trygge og gode lokalmiljø med skoler, sykkelveier og kollektivtilbud, tilgang til arbeid, fritids- og kulturtilbud og det å gi eldre en mulighet til å være sjef i eget liv, bl.a. gjennom å la dem bo hjemme lenger og ha gode institusjoner for dem når de har behov for det.

Regjeringens økonomiske opplegg for kommunene har vært for stramt over tid. Veksten spises opp av de økte demografikostnadene og pensjonskostnadene. Vi mener kommunesektoren har for lite økonomisk handlingsrom. Arbeiderpartiet mener regjeringens forslag for 2022 er for lavt når kommunene har store uløste oppgaver innenfor sentrale velferdsområder. Regjeringen setter ikke kommunene i stand til å løse sine oppgaver bedre.

Vi har større ambisjoner enn regjeringen for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Vi mener det er påkrevd med en kraftig økning i veksten i kommunenes og fylkeskommunenes inntekter. I Arbeiderpartiets opplegg prioriteres derfor en styrking av kommunesektorens inntekter i 2022 med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag.

Regjeringspartiene har i denne debatten forsøkt å framstille opposisjonen som om vi har hakk i plata når det gjelder kompensasjon for uforutsette utgifter som kommunene har hatt det siste året. Det er jo ikke rart kommunene er bekymret for tomme ord fra regjeringen. Varslet kompensasjon i RNB for kostnaden ved vaksinasjon bare i Oslo er betydelig lavere enn de anslåtte kostnadene.

Heidi Greni (Sp) [15:47:42]: Kommunene har et stort ansvarsområde, og et av dem er primærhelsetjenesten. Fastlegeordningen er en viktig brikke i det.

Fastlegeordningen er grunnmuren i den kommunale helsetjenesten. Nå er ordningen i krise fordi fastlegene får stadig flere oppgaver uten at ressursene øker tilsvarende. Resultatet er at både store og små kommuner har problemer med å rekruttere fastleger, og det er de

minst sentrale kommunene som melder om de største utfordringene.

Allerede i 2016 kom de første varslene om at ordningen sto i fare for å bryte sammen. I 2017 rapporterte VG om at nær halvparten av norske kommuner var bekymret for rekrutteringen av fastleger. I mellomtiden har situasjonen blitt bare verre. Det siste året melder 85 pst. av kommunene at de har hatt utfordringer med å rekruttere fastleger, ifølge en rapport fra Samfunnsøkonomisk analyse og Legeforeningen.

Regjeringen har reagert for sent på fastlegekrisen. Da regjeringen kom med sin handlingsplan for allmennlegetjenesten i 2020, var det, ifølge Legeforeningen, både for lite og for sent.

Senterpartiet mener det trengs et kraftig løft i antallet fastleger for å redusere arbeidsbelastningen på hver enkelt lege og sikre trygg og stabil dekning av fastleger over hele landet. I Senterpartiets alternative budsjett for 2021 foreslo vi en styrking av fastlegeordningen på ca. 400 mill. kr med følgende tiltak: 400 nye nybegynnerstillinger for allmennlege i spesialisering, en tilskuddsordning for å trygge legevaktordningen i kommuner som har særlige rekrutteringsproblemer, og en tilskuddsordning for kommuner som vil prøve ut nye rekrutteringstiltak.

En velfungerende fastlegeordning sikrer at syke personer kan få helsehjelp nært der de bor, og av en lege som kjenner dem. Fastlegekrisen fører til at syke personer stadig oftere ikke møter den faste legen som kjenner dem, men tilfeldige vikarer. I verste fall fører den til at folk blir stående helt uten fastlege. Derfor haster det å trygge fastlegeordningen.

Til slutt vil jeg komme med en stemmeforklaring. Vi fremmer vårt forslag nr. 27, der vi ber om et helhetlig tilleggsmandat til inntektssystemutvalget, men vi vil varsle at vi vil stemme subsidiært for forslagene nr. 20 og 21. I tillegg vil Senterpartiet støtte forslag nr. 12, fra Fremskrittspartiet, der de ber regjeringen om en garanti for at alle husstander skal få internetttilgang i løpet av 2025. Jeg vil også varsle om at vi støtter forslag nr. 29, fra Rødt.

Torill Eidsheim (H) [15:50:51]: Kommuneproposisjonen 2022 teiknar eit positivt bilde for framtida. Kommunane sine frie inntekter har auka med 35 mrd. kr sidan 2013. Kommunane har òg fått forsikringar om at dei skal fullkomponserast for pandemi-kostnadane.

I lys av det tidlegare talar, Hadia Tajik, sa i dag, har eg lyst til understreke at i Høgre har vi tru både på vanlege folk og på vanlege bedrifter. I motsetning til Arbeidarpartiet har vi tru på at eit godt samfunn med gode velferdstenester vert skapt best ved å sleppe alle gode krefter til.

Regjeringa sitt mål er å skape meir og inkludere fleire. Digitalisering og teknologi opnar for heilt nye moglegheiter for innbyggjarane, for verksemdar og for samfunnet gjennom auka velstand, betre livskvalitet og berkraftig utvikling. Difor føreslo regjeringa å løyve over 1,5 mrd. kr til nye digitaliseringstiltak i statsbudsjettet for 2021. Dette kom på toppen av ein allereie høg digitaliseringsaktivitet. Fleire av dei nye tiltaka i 2021 får betydning for kommunal sektor. Dette gjeld f.eks. digital undervisning i kommunane, Nasjonal vegdatabank, etablering av ITS og felles kommunal journalløysing og ikkje minst breiband.

Medfinansieringsordninga har frå 2016 til 2020 bidratt til realisering av digitaliseringstiltak som er berekna å kunne gje ein samla årleg gevinst for kommunane på over 670 mill. kr. I 2021 er ramma for tildeling frå denne ordninga nesten 190 mill. kr, noko som vil kunne utløyse offentlege digitaliseringsinvesteringar med eit samla budsjett på mellom 218 og 379 mill. kr. Dette gjev eit stort potensial for gevinstar for dei kommunane som evnar å vere proaktive, og ikkje minst for innbyggjarane og for næringslivet deira.

Mona Fagerås (SV) [15:53:53]: Alle elever fortjener gode lærere.

Vi har en lærerkrise i Norge. Det kan vi takke regjeringen for. Regjeringen har et tungt ansvar når det gjelder å sørge for kvalifiserte lærere i alle klasserom. Derfor er det skremmende at statsministeren fortsetter å påstå at vi har en positiv utvikling når det gjelder lærertetthet.

Lærermangelen har økt dramatisk de senere årene. Hele 15 pst. av lærerne i grunnskolen og 21 pst. av lærerne i videregående skole er ukvalifisert. Dessuten går søkertallene til lærerutdanningen ned. Om få år risikerer vi å mangle hele 8 000 lærere i norsk skole.

Skjerpede og ufornuftige opptakskrav til lærerutdanningen fører til at vi mister hundrevis av motiverte søkere årlig. Dessuten meldes det om at avskiltingen av 33 000 erfarne lærere ved at regjeringens kompetansekrav for undervisning har fått tilbakevirkende kraft, har bidratt til at lærere slutter, tar ut tidlig pensjon eller rett og slett ikke får tilbud om ny jobb hvis de søker seg ny lærerstilling.

Regjeringen har et ansvar for å sikre god rekruttering til læreryrket. Gang på gang har regjeringspartiene, med Fremskrittspartiet på slep, stemt ned SVs forslag om en nasjonal satsing for flere lærere i skolen. Avskilting av lærere og firerkrav i matematikk er bare noen av de ufornuftige valgene regjeringen har tatt når det gjelder å rekruttere og beholde lærere.

Dette landet trenger en ny rød-grønn regjering, en regjering som vil ta et krafttak for å få flere lærere i norsk skole. Vi i SV vil at velferdsstaten skal bygges ut, ikke

skjæres ned. Da må kommuneøkonomien styrkes for å sikre penger til skole og helse.

En av våre viktigste saker ved dette valget kommer til å være å innføre gratis SFO. Alle barn bør få være med på leken. I dag går åtte av ti førsteklassinger i SFO. De får være med på leken og læringen i SFO, men samtidig er det noen barn som står på utsiden av gjerdet. Når skolen er over, får ikke disse barna det trygge stedet å være med voksne som gir tilsyn og omsorg. De får ikke være med på leken og læringen i SFO.

Etter endt skoledag er det veldig mange som tusler hjem. En tredjedel av dem som ikke sender barna sine på SFO, oppgir prisen som årsaken, og sånn kan vi ikke ha det.

Nicholas Wilkinson (SV) [15:57:20]: Den største delen av all helsehjelp vi får, skjer i kommunene eller fylkene. For å få rask og god hjelp må vi styrke kommunene og fylkene. Det er trist at det er bare meg fra SV i helsekomiteen som er med i denne debatten.

Vi har en psykisk helsekrise i landet, og det hadde vi før pandemien traff Norge. Nå er det enda verre. Under denne høyreregjeringen har vi mistet 500 sengeplasser i psykisk helsevern. Høyre lovte velgerne i 2017 at psykisk helsevern skulle bli styrket med den gylne regel. Det skulle bety at mer ressurser skulle gå til psykisk helse. Regjeringen har brutt lovnaden hvert eneste år. Nå har Riksrevisjonen også sagt det, og Psykologforeningen sa at den gylne regel er en politisk bløff. SV er enig med Psykologforeningen.

Flere har blitt syke og blitt enda verre under pandemien. Et eksempel er en stor økning i spiseforstyrrelser, som har rammet barn og ungdom hardest. SV foreslår lavterskel psykisk helsehjelp der folk bor – nesten en halv milliard kroner. Vi foreslår å styrke skolehelsetjenesten og helsestasjonene med en stor økning for en opptrappingsplan for rusbehandling.

Tannhelse er et hull i velferdsstaten vår som vi må fylle. Etterslepet vi ser i tannhelsetjenesten, er uverdig. Nå haster det å bygge ut den offentlige tannhelsetjenesten, slik at vi får gjort noe for de 133 000 barn og unge som står i kø i tannhelsetjenesten. Vi må utvide tilbudet til unge, eldre og hele befolkningen. Noen snakker om tannhelsereform, men vi handler. SV foreslår over en halv milliard kroner for å styrke tannhelsetjenesten. Vi trenger et rettferdig Norge, og da må tannhelseproblemer bli behandlet som andre sykdommer. Vi trenger en tannhelsereform, og SV starter arbeidet med å styrke den offentlige tannhelsetjenesten. Det er en av de viktigste sakene for SV i valgkampen. Da kan folk velge om de vil ha mindre skatt for de rike eller bruke disse pengene på å bygge ut det offentlige helsevesenet. SV vil ha en rød-grønn regjering, ikke en sentrumsregjering.

Karin Andersen (SV) [16:00:40]: Jeg tror ikke det er bare jeg som stadig får henvendelser fra foreldrene til utviklingshemmede og fra mennesker med funksjonsnedsettelse om at tilbudet de får i kommunene, på ingen måte holder mål. Det er sikkert mange som har fått henvendelser om ordningen med brukerstyrt personlig assistanse, som kommunene får lov til å skalte og valte med fordi regjeringen har nektet å lage en forskrift som viser hvordan dette skal håndteres. Nå er det flere kommuner som skjærer ned på dette tilbudet, slik at folk ikke får tatt noen selvstendige valg i eget liv. Jeg kan fortelle at vår representant i fylkestinget i Vestfold og Telemark nå får kuttet så mye i sin brukerstyrte personlige assistanse at han må si fra seg sitt politiske verv. Det er situasjonen i mange kommuner. Derfor må kommunøkonomien styrkes, slik at disse ordningene for mennesker som trenger fellesskapet mer enn andre, faktisk er der, og ikke bare er fine ord.

Vi har fått rapporter om menneskerettighetsbrudd i eldreomsorgen. Det er derfor SV er engasjert i dette, og det er derfor vi mener at det er viktigere å bruke pengene til dette enn å gi til de aller rikeste i samfunnet. Det er ikke slik at de pengene man gir til de aller rikeste, risler ned og blir til arbeidsplasser eller velferd. Nei, de blir der, og det ser vi: Forskjellene øker – år for år. Det hadde vært mye bedre for samfunnet og for enkeltmenneskenes frihet, og det skal gjelde alle, at vi hadde styrket fellesskapet.

SV er også veldig opptatt av at den ungdommen vi har, skal få det beste tilbudet om læring. Derfor er vi veldig opptatt av at alle skal få læreplass, og at videregående skole – særlig yrkesfag – er nødt til å få et løft når det gjelder utstyr. Det vet vi henger etter. Det er dyrt, og det er færre elever nå enn før, men vi er nødt til å sørge for dette, for alle sier at det er på yrkesfag vi trenger at elevene går. Vi oppmunttrer dem og sier at vi trenger flere fagfolk enn de som har mastergrad. Det er sant, men da må 1) skolene være der, og 2) de må ha moderne utstyr som matcher det næringslivet disse elevene skal ha læreplass i.

Det er også et stort behov for helse- og omsorgspersonell i offentlig sektor og i kommunesektoren framover, men kommunene sliter med økonomien. Derfor foreslår SV å øke lærlingtilskuddet i kommunesektoren for at kommunesektoren skal ta inn disse lærlingene, slik at de får fullført utdanningen sin. Det er nødvendig, for kommunene har ikke inntjening, de har bare lønnsutgifter for disse lærlingene. Dette hadde vært en mye smartere måte å bruke penger på enn den som flertallet har.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [16:04:04]: Som tidligere nevnt fra talerstolen ser vi av innstillingen at fra og med kommuneproposisjonen for 2023 anslås

ikke kommunenes samlede inntekter, med begrunnelse i at det er mange faktorer som spiller inn, og at det er vanskelig å få presise nok tall.

Senterpartiet er skeptisk til dette, da vi vet at kommuneproposisjonen med anslåtte samlede inntekter er et viktig dokument når kommunene skal utarbeide sine budsjett. For om beregningen ikke treffer 100 pst., er den likevel et helt nødvendig hjelpemiddel og langt bedre enn om kommunene skal gjette seg fram til svaret selv. Vi kan ikke forvente at kommunene skal vente med sine budsjetter til etter at statsbudsjettet er vedtatt, og jeg er spent på hva forklaringen fra regjeringen til kommunene på dette er, og hvordan det skal løses.

Vi i Senterpartiet er som kjent tilhengere av å opprettholde en variert kommune- og fylkesstruktur, noe som forutsetter politisk vilje til prioritering. Vi vil at kommunene skal ha en forutsigbar og god økonomi, og vi vil også at fylkeskommunene skal settes i stand til å løse sine lovpålagte oppgaver og henge med i utviklingen av sine kollektivtilbud, f.eks. Vi foreslår derfor en egen tilskuddsordning for å sikre omlegging til nullutslippsteknologi i fylkeskommunal kollektivtrafikk. Det er mange kystfylker som har kommet godt i gang med omleggingen, men det er også sånn at det er fryktelig kostbart. Skal man fortsette med den omleggingen i mitt fylke, Nordland, kommer regningen for fylkeskommunen på 1,5 mrd. kr. Det er utover det som dekkes av staten gjennom Enova. Derfor legges det på is, og dette er midler som innbyggerne heller vil ha til å videreføre skolelinjer, opprettholde videregående skoler og ha et akseptabelt rutetilbud på de båtene som faktisk finnes der.

Så har Senterpartiet fremmet et forslag om å be om en utredning av en båtavløsningsordning ut ifra prinsippene i den eksisterende ferjeavløsningsordningen, da vi ser det som nødvendig med en likestilling av de to.

Helt til slutt to ting fra regionreformen: Senterpartiet er skuffet over utviklingen i tildeling av regionale utviklingsmidler, at de er fjernet eller kraftig redusert de senere årene. Dette har vært svært viktig for bl.a. kommunale næringsfond, og vi mener at en opptrapping må på plass. Videre vil jeg til slutt gjerne nevne eksemplet med fiskerihavner, som har vist seg å være en oppgave som er overført til de nye regionene, der man ikke har tatt høyde for hva som skulle følge med av midler, og hvordan ansvaret skulle fordeles. Det er flere av de største fylkene som ikke har signert. Nå er det kommet et dokument som vitner om at det ikke er utarbeidet i tråd med intensjonen, så jeg venter spent på en løsning der.

Norunn Tveiten Benestad (H) [16:07:20]: Hvis vi skal lykkes med å ta hele landet i bruk og skape bolyst for nye generasjoner, både i bygd og by, må vi gi ung-

dom mulighet til å skaffe seg både utdanning og jobb. Både offentlig sektor og privat næringsliv trenger riktig kompetanse og arbeidskraft, og det gjelder også Kommune-Norge. Det utfordrer oss som legger de politiske rammevilkårene. Vi må gjøre utdanningssystemet vårt enda mer tilgjengelig for folk flest og uavhengig av hvor folk bor.

I dag er jeg utrolig spent på det som blir regjeringas nye strategi for desentralisert og fleksibel utdanning, som nå er rett rundt hjørnet. Som statsråd Asheim sa nylig, er utdanning og kompetanse ikke bare veien ut av koronakrisa. Det er avgjørende for å skape nye arbeidsplasser, og det er ingen tvil om at det er utdanning og kompetanse som bidrar mest til å utjevne forskjeller i samfunnet.

Gjennom flere år nå har regjeringa etablert ordninger og investert i utviklingen av mer fleksible utdanningstilbud – det være seg fleksible helsesykepleierutdanninger ved Høgskolen i Innlandet, IKT i barnehagen ved Høgskolen i Østfold eller desentralisert sykepleierutdanning i Agder osv. Vi ser at for hver og en av oss, hvis vi skal kunne lære gjennom hele livet uavhengig av hvor vi bor, må det finnes tilbud som lar seg kombinere med jobb, boliglån og familie. Derfor betyr det så mye når regjeringa nå åpner for betydelig flere fleksible og desentraliserte tilbud. Når Lånekassa åpnes for flere enn førstegangsstudentene, når fagskolesektoren rigges for bedre kvalitet og nye utfordringer, med 1 600 nye studieplasser for yrkesfagstudenter i fagskolene og 500 i industrifagskolene – det gjør godt for industri og næringsliv i distriktene.

Det samme gjør etableringen av bransjeprogram og kompetanseløft for utsatte industriklynger. I 2019–2020 ble det tildelt rundt 100 mill. kr til ordningen som gjør høyere utdanning, inkludert videreutdanning, tilgjengelig for folk i arbeid, og som ikke kan flytte til et ordinært studiested. Ordningen ble styrket gjennom Utdanningsløftet i 2020. Det samme ble ordningen med universitetenes og høgskolenes nettbaserte tilbud. Gjennom koronakrisa har vi sett at mange oppgaver kan løses uavhengig av hvor vi bor, og det gjelder også utdanning og kompetansebygging. Før snakket vi om desentraliserte tilbud som skulle treffe folk som bor langt unna campuser, og som ikke kan eller ønsker å flytte på seg. I dag ser vi at nye tilbud også må være fleksible og treffe de som bor et steinkast unna, men som ikke har tid eller anledning til å følge et rigid utdanningsløp.

Det er ingen tvil om at framtidens utdanningssystem er mer fleksibelt, og at det vil komme hele landet til gode. Det gir oss muligheter, nye muligheter, enten vi bor i by eller bygd, og det legger vår regjering til rette for.

Ove Trellevik (H) [16:10:27]: Det er to ting som meislar seg ut i debatten i dag som opposisjonen er oppteken av.

Det er at Høgre er for tvangssamanslåing av kommunar. Det kan tilbakevisast. Det kan òg bevisast dersom ein berre gidd å lesa referata frå denne salen.

Så er det dette med at det er dårleg kommuneøkonomi. Det òg kan tilbakevisast dersom ein berre gidd å lesa heile kommuneproposisjonen, spesielt punkt 2.2 – då vil det kanskje gå opp eit lys for fleire i denne salen. Veksten er altså større enn det ein frå Arbeidarpartiet klarte å beskrive i innlegget sitt.

I går var eg vitne til ei Facebook-melding frå Hadia Tajik. Ho påstod der at høgresida hadde svekt kommuneøkonomien, og at det var det som gjorde at Nav Indre Østfold hadde skrive eit fatalt vedtak om at ein mann kunne nytta seg av ein grill – eit heilt forferdeleg vedtak.

Poenget mitt er at kommuneøkonomien ikkje er svekt, og spesielt ikkje i Indre Østfold. 83 mill. kr vart sett av på driftsfond i fjor, dei gjekk med 104 mill. kr meir i overskot enn det dei budsjetterte med. I tillegg klarte dei å fjerna eigedomsskatten og sparte innbyggjarane for 40 mill. kr. Likevel seier Arbeidarpartiet at dei skal ha høgare vekst og meir pengar på bordet. Dei seier at dei legg på 3 milliardar på staten sine løyvingar.

Dersom ein tek heile budsjettet under eitt, nærmar me oss 700 milliardar, dersom eg ikkje tek heilt feil. Og dersom ein deler opp desse 3 milliardane her, vert talet noko sånt som 0,042 – det vert altså promillar, og dette skal altså vera forskjellen mellom sulteføring av norske kommunar og velstand. Det skal altså vera dei store ambisjonane Arbeidarpartiet har i forhold til denne regjeringa. Forstå det den som kan. Og det skal løysa fastleggekrisa, det skal løysa ei krise innan både psykiatri og helse og skule og barnvern, og tek eg ikkje heilt feil – sjølv om dei ikkje har skrive det i innstillinga til kommuneproposisjonen denne gongen, skreiv dei det iallfall i budsjettet sitt i fjor – skal det òg vera gratis skulemat til elevane. Det er ikkje måte på kva denne promillen skal dekkja av samfunnet sine utfordringar og Arbeidarpartiet sine lyster.

Heidi Greni (Sp) [16:13:14]: Først: Jeg er veldig glad for innlegget til Tveiten Benestad, for det er tydelig at regjeringen nå har skjönt det Senterpartiet har snakket om i åtte år, at vi må ha en mer desentralisert utdanning, vi må ha et tilbud nær der folk bor, og vi må ha et tilbud folk kan benytte seg av, selv om de f.eks. har ansvar for familie eller andre ting som gjør at de ikke kan reise ut for å studere.

Det er helt avgjørende at en har tilgang på kompetanse i distriktet hvis vi skal få folk ut i distriktet. Da er det fryktelig synd at denne regjeringen startet prosessen med å legge ned Nesna, som faktisk var et viktig tilbud

for å få kompetanse i distriktet, for å sørge for at kommunene der hadde tilgang på sykepleiere, lærere osv. Det er ganske betenkelig at en starter en sånn prosess med å legge ned et tilbud.

Men min utfordring til distriktsministeren er spørsmålet om differensiert arbeidsgiveravgift. Vi er vel alle enige om at det er et utrolig virkemiddel for distriktpolitikken, og det mange spør seg om nå, er: Hvor ligger forhandlingene med ESA, og når får vi en avklaring der? Det spørsmålet som i hvert fall næringsforeningene stiller meg stadig vekk, er: Hvordan går diskusjonen om hvorvidt en kan ha flere soner innenfor en sammenslått kommune? Nå er det mange av de nye kommunene som har flere arbeidsgiveravgiftssoner, og de har fått fortsette med det en stund. Vil de få fortsette med det også videre framover?

Og et annet spørsmål som kommer i kjølvannet av det: Vil det være aktuelt for andre kommuner som har en lignende beskaftenhet, å få forskjellige arbeidsgiveravgiftssoner innenfor de kommunene? Det håper jeg distriktsministeren kan svare meg på.

Så til debatten om tvangssammenslåing. Av og til når jeg er her i salen, er debatten faktisk opplysende, og jeg skjønner litt mer når jeg går ut enn jeg gjorde da jeg kom inn. Statsråden har nok helt sikkert rett i at jeg har fryktelig tungt for det, men det ble jo ikke noe bedre når statsråden ikke ville svare på det spørsmålet jeg stilte, og overhodet ikke var inne på det. For det enkle spørsmålet er: Hva vil Høyre gjøre etter valget? Vil vi få flere tvangssammenslåinger hvis Høyre kommer til makten etter valget, eller er det uaktuelt i stortingsperioden 2021–2025 å gjennomføre nye tvangssammenslåinger? Det tror jeg er det spørsmålet jeg får uansett hvilken kommune jeg er innom, i hvert fall de mindre kommunene. Det er veldig fint hvis en kunne svare ja eller nei på det spørsmålet, så kanskje det hadde gått inn hos meg også.

Stein Erik Lauvås (A) [16:16:39]: Nå er mye sagt på alle disse timene. Men vi har i hvert fall fått en avklaring eller to. Det blir et minimumsoppgjør for kommunene om den sittende regjeringen får lov til å fortsette etter valget. Det er blitt helt klart. Det andre som er helt klart, er at om kommunene skal få mer penger til å utvikle velferden på en bedre måte, må det komme en ny regjering med en ny politisk kurs etter valget i september.

Så registrerer jeg at representanten Trellevik er svært misfornøyd med at Arbeiderpartiet prioriterer kommuneøkonomien bedre og sterkere enn det Høyre og regjeringspartiene gjør. Jeg forstår at det kan være litt tungt å ta inn over seg. Men det er jo et faktum. Og vi mener at å legge på 3 mrd. kr utover regjeringens forslag vil være en hjelp for kommunene til å få det noe mer romslig og kunne ha muligheten til å ta noe bedre grep om kvaliteten i utviklingen av tjenestene. At representanten

Trellevik mener at 3 mrd. kr ikke er noe å bry seg om, har jeg litt vanskelig for å forstå.

Jeg har lyst til å avslutte ikke bare en lang dag, det er vel også den siste debatten kommunalkomiteen har i denne salen før vi skal møtes igjen etter valget, med å si takk til både komitésekretærer og staben rundt, alle som hjelper oss med å få gjort jobben vår, gjør den mulig, all hjelp vi får med rettskriving og med forståelse av hvordan ting henger sammen noen ganger. Uten Stortingets dyktige administrasjon hadde dette aldri gått bra. Det hadde jeg lyst til å si.

Og så har jeg lyst til å si tusen takk til dem som er medlemmer i komiteen, de som har ledet komiteen. Det har vært ryddig, det har vært bra. Om vi fra tid til annen kanskje har vært litt irritert på hverandre rent politisk og har vært uenige, er det én sak, men det har vært god stemning, og vi har klart å ha det hyggelig sammen, selv om vi selvfølgelig ikke alltid er like enige politisk. Så takk.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [16:19:33]: Jeg kan også takke både komiteen og administrasjonen. Nå har vi riktignok to saker til på sakslista dag, så vi skal vel snakke litt til.

Grunnen til at jeg tok ordet, var for det ene dette tilbakevendende med at regjeringen sier de har brukt mer penger på ditten og mer penger på datten. Ja, det skulle da bare mangle. Man bruker så mye mer oljepenger enn man noen gang har gjort. Ingen regjering har hatt så mye penger som denne regjeringen. Så det er klart man da må klare å bruke de pengene på noe fornuftig. Skulle det vært akkurat det samme som det var for åtte eller tolv år siden? Det er ikke noe spesielt imponerende argument.

Jeg vil også takke representanten Tveiten Benestad for innlegget hennes. Det er et veldig viktig poeng representanten Tveiten Benestad kommer med. Og da vil jeg henlede oppmerksomheten på IV, der vi sier at vi er nødt til å sikre en grunnfinansiering av infrastrukturen som må finnes enkelte steder. Mange utdanninger kan være helt fleksible, men noen trenger den huben for at dette skal fungere godt framover.

Presidenten: Representanten Norunn Tveiten Benestad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Norunn Tveiten Benestad (H) [16:20:56]: Bare helt kort til representanten Greni: Jeg tror vi er enige denne gangen, om at desentraliserte og fleksible utdanninger er viktige og kommer til å bli enda viktigere framover.

Men det handler ikke bare om hvor campus skal ligge. Vi har sett det veldig tydelig nå gjennom koronakrisa, hvor vi har fått tatt i bruk teknologi på nye måter og gjort oss erfaringer med det både i utdanning og i arbeidslivet, at her må vi tenke annerledes. Der opplever jeg at vi har en stor felles utfordring, alle sammen, med å ta med oss de erfaringene vi har gjort oss nå, og se hvordan vi kan få rigget til et bedre desentralisert og fleksibelt utdanningssystem for framtiden. Det har jeg tro på at vi skal klare.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [16:21:57]: Jeg fikk et konkret spørsmål fra Senterpartiets representant Greni, så jeg vil gjerne svare på det. Jeg er veldig glad for spørsmålet, for det viser at også partier på sosialistisk side er opptatt av at vi skal ha bedrifter her i landet, og at arbeidsplasser i privat sektor er en viktig del av grunnlaget for å finansiere de velferdstjenestene som innbyggerne våre rundt omkring i kommunene mottar.

I så måte er differensiert arbeidsgiveravgift et veldig viktig tiltak. Det er et av regjeringens viktigste distrikts-tiltak, for vi er helt avhengige av bedriftene rundt omkring i distriktene, som skaper arbeidsplasser, og som gjør at folk har noe å leve av, og at det går an å leve et godt liv rundt omkring i spredtbygde strøk.

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er, som også Stortinget er orientert om, noe regjeringen har knyttet stor spenning til. Det er nettopp retningslinjene fra ESA som legger føringer her, og det har gjort at vi har måttet vente til disse retningslinjene kommer på plass, før vi kan notifikere ordningen og få godkjent ESA-ordningen med en arbeidsgiveravgift som skal gjelde fra 2022.

Retningslinjene som kom 19. april, imøtekommer de viktige norske interessene og viderefører sentrale elementer for regionalstøttekartet og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Norske myndigheter har fått gjennomslag for at sektorene transport, energi og bredbånd kan inkluderes i driftsstøtteordningen. Det er jeg veldig glad for. Det har vært viktig at vi har fått disse sektorunntakene.

Revisjonen skal ta utgangspunkt i utviklingen i kommunene. I Granavolden-plattformen har regjeringen vært tydelig på at vi ønsker å videreføre dagens ordning. Stortinget kjenner også til at regjeringen derfor har vært tydelig på at vi ønsker å videreføre differensieringen av soner innenfor sammenslåtte kommuner og har bedt særskilt om det.

Utover det kan jeg ikke kommentere forhandlingene vi nå har, men vi tar sikte på at dette skal komme på plass så fort som mulig i løpet av høsten og før jul, sånn

at en differensiert arbeidsgiveravgiftordning kan iverksettes fra 2022.

Heidi Greni (Sp) [16:25:19]: Det er godt å høre at en forsøker å videreføre den ordningen for sammenslåtte kommuner, men hva med nabokommunene? Hva om vi har en kommune der vi har en by og en veldig grissgrendt grend? Vil det også være muligheter i andre kommuner der det er veldig rurale områder i en større kommune, til å få differensierte arbeidsgiveravgiftssoner, sånn at de kan prøve å få næringslivet ut i de grenene? Det er interessant for mange kommuner om det er noe som regjeringen vurderer.

Jeg vil også til slutt benytte anledningen til å takke komiteen for fire veldig trivelige år og for en god debatt. Vi skal diskutere noen småsaker etterpå som jeg tror det kanskje blir mindre diskusjon om, men jeg håper distriktsministeren kan svare på denne utfordringen.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [16:26:27]: Nå skal ikke jeg bidra til unødige å forlenge denne debatten.

Vi ser jo de kommunene i en sammenheng. Så svaret på representanten Grenis spørsmål er at vi legger regionalstøttekartet til grunn. Vi ser på de kommunene som sliter, hvor det er vanskelig å drive næringsvirksomhet på grunn av avstandsulempen og lav befolkningstetthet. Det er selvsagt slik at vi da ikke kan se på hver enkelt kommune isolert. Vi ser på det ut fra et større perspektiv, for det er gjerne slik at det er kommuner som tilhører deler av en region, som er hardest rammet. Det er også gjerne kommuner som tilhører sentralitet fem og seks.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [16:27:42]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027) (Innst. 656 S (2020–2021), jf. Prop. 179 S (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Torill Eidsheim (H) [16:28:31] (ordfører for saka): Digitalt Europa er eit investerings- og samarbeidsprogram for perioden 2021–2027. Det skal bidra til å sikre Europas konkurransefortrinn og strategiske autonomi innan behovsdriven digital transformasjon. Det er ein samla komité som stiller seg bak innstillinga.

Dette programinnhaldet knyter seg til utbygging og sikring av kapasitet innan fem satsingsområde. Det handlar om tungrekning, superdatamaskinar. Det handlar om kunstig intelligens, cybersikkerheit og tillit, avanserte digitale ferdigheiter og utrulling og beste bruk av digital kapasitet og interoperabilitet.

Ein sentral tanke i programmet er at i regi av Europakommisjonen vil statane i EU kunne gå saman og kanalisere investeringar, kunnskap og innsats inn mot felles løysingar som kan nyttast og vidareutviklast av eit mangfald av verksemdar og innbyggjarar på tvers av landegrensar.

Ved behandlinga av Programmet for eit digitalt Europa i Europaparlamentet blei det trekt fram at dette programmet blir sett på som det viktigaste verktøyet for å kunne hevde Europas felles digitale suverenitet og å oppnå hovudprioriteringane med forsikring om ein ny generasjon digital teknologi. Når vedtaket trer i kraft, vil det gjere det mogleg for Noreg og EØS/EFTA-statane å delta i programmet frå første utlysing.

Det blir i proposisjonen fremja forslag om at Stortinget gjev sitt samtykke før forordninga er endeleg vedteken, og før EØS-komiteen tek ei avgjerd. Sidan denne proposisjonen blei lagd fram, har Programmet for eit digitalt Europa blitt behandla og vedteke i Europaparlamentet den 29. april 2021. Forordninga er med dette også formelt vedteken utan endringar i det framlagte utkastet og publisert 11. mai 2021, og tek til å gjelde frå 1. januar 2021.

Saka har også vore lagd fram for utanriks- og forsvarskomiteen til fråsegn, og dei viser til Meld. St. 5 for 2020–2021, Samfunnssikkerheit i en usikker verden, som også handlar om digital sikkerheit. Ein samla komité seier seg einig i at Innst. 275 S for 2020–2021 belyser godt standpunkta til dei respektive partia knytte til viktigheita av digital sikkerheit, og at desse er relevante for den norske deltakinga i program som DIGITAL.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Karin Andersen (SV) [16:31:50]: Den digitale utviklingen forandrer jo samfunn og verden. Det går fort, og veldig mye av det er bra.

Men det er også slik at denne nye teknologien både kan skape nye maktforhold og gjøre forskjellen mellom de som behersker dette, og de som ikke gjør det, enda større. Som saksordføreren nettopp sa, er det noen som

til og med bruker så store ord om dette programmet som at det handler om å hevde suverenitet. Det er ganske alvorlige ord.

Det er også da behov for å se på hvordan vi kan hevde vår suverenitet i Norge – inn i disse programmene og inn i denne digitale framtida – både av nasjonale hensyn, men også av hensyn til de ulike prioriteringene vi ønsker å gjøre innenfor eget land. Derfor er det viktig når man går inn i dette arbeidet, at man jobber parallelt med og forsterker arbeidet for det nasjonale ansvaret på dette området, slik at man rett og slett vet hva som skjer, og at man har kontroll med de tingene vi som land skal ha kontroll med. Vi må også ha en bevissthet rundt de endringene i maktforhold som kan skje på disse områdene, for det er jo ikke, for å si det sånn, akkurat de med lite makt i samfunnet som holder på å utvikle disse strukturene. Det betyr ikke at de nødvendigvis har ondt i sinne, men det kan bety at de overser andre viktige hensyn som vi som politikere er satt til å ivareta når vi utvikler samfunnet vårt framover.

Derfor har Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV en merknad om dette i innstillingen, som jeg hadde håpet at regjeringspartiene kunne være med på, for jeg håper at vi er enige om disse tingene, f.eks. at det er viktig at vi har kontroll over disse tingene sjøl, også på nasjonalt nivå.

Jeg har også vært opptatt av at her skal vi være med på et stort europeisk samarbeid om dette. Det er vi for, men det binder også opp svært store ressurser framover på dette forskningsområdet. Vi er også nødt til å sikre at vi har noen egne nasjonale ressurser å gå inn med i forskning og utvikling på disse områdene, sånn at vi har mulighet til å drive fram dette også på egen kjøll og på områder som vi har et spesielt ansvar for. Så her er det viktig at regjeringen er seg sitt ansvar bevisst og sørger for at dette ikke forandrer maktforhold, og at man tar de nødvendige nasjonale hensyn, som man må sikre.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [16:35:27]: Programmet for et digitalt Europa, DIGITAL, er EUs nye investerings- og kapasitetsbyggingsprogram for digital omstilling og bruk av innovative digitale teknologier i samfunnet og i næringslivet. Ved å forene ressursene kan Europa bygge nødvendig kapasitet innenfor områder som kunstig intelligens, superdatamaskiner, cybersikkerhet og avanserte digitale ferdigheter, som saksordføreren redegjorde for.

Deltakelse i programmet vil gi norske bedrifter og forsknings- og innovasjonsmiljøer tilgang til disse ressursene. Det vil ha stor betydning for næringsutviklingsmuligheter og våre bedrifters konkurransedyktighet.

Deltakelse i DIGITAL blir også et av de viktigste virkemidlene for å gjennomføre den digitale omstillingen, gjennom tilgang til kompetanse, prosjektmidler og

spennende samarbeidspartnere i næringsliv og forskning i hele Europa. I programmet er tanken at man ikke bare samarbeider med andre innenfor samme bransje, men at man lærer av hverandre og utvikler nye løsninger på tvers av sektorer og bransjer.

Et av virkemidlene for å få et slikt samarbeid er etableringen av digitale innovasjonsnav. Innovasjon Norge har fått interesseerklæringer fra åtte sterke digitale miljøer i hele landet for å kunne bli utpekt som slike nav. De er nå i dialog med disse miljøene, og det blir veldig spennende å følge med på hvilke av disse som vil lykkes med å komme med i EUs store satsing på slike nav i hele Europa.

I Norges stadig mer kunnskapsbaserte og datadrevne økonomi vil deltakelse i DIGITAL være avgjørende for å styrke lokalt og regionalt næringsliv samt å bidra til å styrke konkurransekraften i alle næringer. Det er ikke realistisk for Norge å bygge tilsvarende kapasitet og kompetanse på egen hånd.

Vi investerer stort i vår digitale framtid for våre bedrifter og offentlige virksomheter i partnerskap med vår nærmeste handelspartner, EU. Dette gjør vi ikke for digitaliseringens skyld. Vi gjør det for å skape nye muligheter og nytt grunnlag for verdiskaping og produktivitetsøkning i vår forvaltning og i næringslivet.

Ved å samarbeide med EU bidrar vi til en digital framtid, bygd på felles mål og felles europeiske verdier. Norge ønsker f.eks. å fremme etisk og ansvarlig bruk av kunstig intelligens, og dette er verdier vi deler med andre europeiske land. Deltakelsen i dette programmet vil bidra til å sikre utvikling og bruk av kunstig intelligens med respekt for den enkeltes rettigheter og friheter.

DIGITAL er et av EUs viktigste verktøy for å bygge Europas digitale kapasitet og digitale suverenitet i konkurranse med land som USA og Kina. Vi kan ikke isolere oss fra den digitale utviklingen. Vi må delta og være med på å prege den digitale utviklingen, være opptatt av personvern, sikkerhet, etikk og demokrati, og det gjør vi best sammen med andre likesinnede land i EU-samarbeidet.

Jeg er derfor svært glad for at en samlet komité tilråd Stortinget å samtykke i norsk deltakelse i DIGITAL.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [16:38:44]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege

tariffområdet 2021 m.m.) (Innst. 664 S (2020–2021), jf. Prop. 209 S (2020–2021))

Presidenten: Etter ynske frå kommunal- og forvaltningskomiteen vi presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Olemic Thommessen (H) [16:39:44] (ordfører for saken): Regjeringen har, i tråd med fremforhandlede avtaler mellom partene, lagt frem forslag til lønnsregulering for arbeidstakerne i det statlige tariffområdet. Stortinget behandler nå de endringene som må gjøres i statsbudsjettet for 2021, og det er en samlet komité som slutter seg til at lønnsreguleringen gjøres i tråd med det fremforhandlede forslaget.

I merknadene uttrykkes det imidlertid uro over lederlønnsutviklingen, og den rød-grønne opposisjonen har fremsatt flere forslag knyttet til dette. Jeg regner med at de partiene selv vil redegjøre for sine forslag og standpunkter.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet deler uroen over økende lønnsforskjeller og stigningene i lederlønningene. Vi mener det er positivt at regjeringen har strammet inn når det gjelder etterlønn og retrettsstillinger, og støtter de klare signalene regjeringen gir om at de statlige toppledere ikke vedvarende må få høyere lønnsvekst enn arbeidstakere for øvrig. Høyre mener det er viktig å følge utviklingen nøye og løpende vurdere om det er behov for nye tiltak for å sikre at også lederlønningene holder seg innenfor frontfagsnormen.

Lederlønningene må være konkurransedyktige. Også staten må kunne sikre seg de beste folkene. Samtidig må det vises moderasjon, og staten skal ikke være en lønnsleder.

For å se nærmere på dette har regjeringen nedsatt et bredt sammensatt utvalg som skal vurdere alle sider ved lederlønnssystemet i staten. Utvalget er ventet å levere sin rapport i 2022. Høyre ser frem til det og vil komme tilbake til disse spørsmålene i den sammenheng.

Et annet spørsmål som har blitt løftet frem av de rød-grønne partiene, er det forhold at staten har inngått to tariffavtaler, noe det selvsagt er full adgang til. Høyre mener dette er en naturlig konsekvens av partenes avtalefrihet og de enkelte organisasjonenes frie forhandlingsrett. Etter vår oppfatning vil det å pålegge staten å inngå likelydende avtaler – eller én avtale – være å gripe inn i dette. Det er vanskelig å forstå at spørsmålet om hvorvidt det skal fremforhandles én eller to avtaler, skal

ha betydning for streik som virkemiddel i hovedtariffoppgjøret, slik de rød-grønne hevder.

Dette har vært et tilbakevendende spørsmål, og det blir sikkert også anledning til å komme tilbake til det ved senere korsveier. I dag skal de nødvendige vedtak gjøres for å sikre gjennomføringen av årets oppgjør – og det er det altså full enighet om.

Masud Gharahkhani (A) [16:42:26]: Takk til saksordføreren for en fin gjennomgang av komiteens arbeid med denne saken. Jeg har tenkt å fokusere på det som handler om lederlønninger, og det vi har av både merknader og forslag fra opposisjonen.

For Arbeiderpartiet er det viktig å ha et samfunn basert på tillit, der alle føler et ansvar for å bidra til fellesskapet. En forutsetning er at alle føler seg som en del av dette fellesskapet. Da kan ikke forskjellene bli for store. Da kan ikke vanlige folk sitte med følelsen av at en elite stikker ifra, mens man selv blir stående igjen. Dette er viktig i normaltider, men det er enda viktigere i krisetider.

For det andre: Krisen gir også en ekstra påminnelse om hvor avhengig vi er av hverandres arbeid, av alles arbeid og ikke minst av arbeidet til mange av dem som ikke tilhører samfunnets lønnselite, mange av dem som tjener minst i samfunnet. Vi har hatt bussjåfører som har streiket, barnehageassistenter som tar vare på unge våre – mange av de yrkesgruppene har tapt kjøpekraft de siste årene. Det er blitt dyrere å leve, men lønnen har ikke fulgt med på den utviklingen. Pensjonistene våre har også tapt kjøpekraft. Hvis vi ser på nåtiden, vet vi også at sykepleiere og lærere nylig har streiket. Vi er alle takknemlig for den jobben de gjør, og spesielt har gjort i en vanskelig tid gjennom denne pandemien.

Samtidig har det vært slik at i de statlige selskapene og i staten har vi hatt en vanvittig lederlønsгалopp, med stadig nye direktører og toppledere med millionlønninger, ofte folk som har hatt trygge jobber og trygge hjemmekontorjobber i disse tider. I Arbeiderpartiet har vi brukt tiden og bruker anledningen til å presentere vårt forslag, som er at det settes ned en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger, lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritets-eier, samt lønnen til politikerne. Ja, det må ryddes opp, og vi støtter også forslag som handler om frys av lønnen til høytlønnede statlige ledere, og det skal også være frys av lønnen til regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter.

Staten må gå foran som et godt eksempel, og ofte er det sånn i den økonomiske eliten at alle peker på hverandre og snakker om å være lønnsledende. Vi må ikke sitte og se på den utviklingen vi har hatt, som f.eks. for Coop-direktørene. Samtidig som butikkansatte har fått peanøtter, ser man at Coop-direktører har mottatt mil-

lioner i både lønn og pensjon. Da må staten vise vei. Da må man vise politisk vilje til å rydde opp.

Herved tar jeg opp de forslag vi har fremmet sammen med SV.

Presidenten: Representanten Masud Gharahkhani har teke opp dei forslaga han viste til.

Heidi Greni (Sp) [16:45:19]: Det har vært en lang dag, så jeg skal ikke gjenta foregående taler. Vi har felles merknader i innstillingen, så jeg slutter meg til det han har sagt.

Men Senterpartiet har et litt annet forslag. Vi har forslaget:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger og lederlønninger i statseide selskaper. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene og bonusordningene i sammenheng og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene.»

Det som skiller våre forslag, er at vi oppfatter at problemstillingen rundt politikerlønninger er avgjort i den saken som ble vedtatt her i Stortinget for ikke så lenge siden, der Stortinget ga presidentskapet fullmakt til å utarbeide retningslinjer for virksomheten til den lønnskommisjonen. Det er i tråd med de forutsetningene jeg tror det var en tilnærmet enstemmig komité som sto bak i innstillingen. Derfor mener vi at den problemstillingen er avklart, og vi fremmer derfor et annet forslag der politikerlønninger da ikke lenger er en del av forslaget.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har teke opp det forslaget ho refererte.

Karin Andersen (SV) [16:47:01]: Jeg tar bare et kort innlegg for å avklare hva vi mener med streikerett. Det er slik at ved lokale lønnsforhandlinger i staten er det ikke streikerett. Når man da lager løsnings forslag som gjør at hele potten skal forhandles lokalt, fjerner man altså streikeretten knyttet til disse forhandlingene. Det er det som er hele poenget, og derfor er vi mot det. Det er slik forhandlingssystemet er, så det er en helt saklig og reell grunn til at vi skriver det i innstillingen, og at vi har dette synspunktet på hvorfor vi er mot denne endringen som er gjort.

Statsråd Nikolai Astrup [16:48:02]: Jeg er veldig glad for at vi har kommet til enighet i årets mellomopp-

gjør i staten, i tråd med frontfagets ramme på 2,7 pst. Frontfagsmodellen er viktig, særlig når vi nå er på vei ut av den største krisen siden annen verdenskrig. Frontfagsmodellen bidrar til å sikre vår konkurranseevne og gir oss et godt grunnlag for å sikre høy sysselsetting og lav arbeidsledighet fremover.

Det er et overordnet politisk mål å gi mer ansvar og økt lokalt handlingsrom til virksomhetene. Beslutninger blir som kjent best når de treffes av dem som kjenner de lokale forholdene. Lokale parter er de beste til å håndtere f.eks. likelønn. Tallene fra i fjor viser en mer positiv lønnsutvikling i forholdet mellom kvinner og menn i avtalen med Akademikerne enn i den andre avtalen. I avtalen med Akademikerne overføres hele den disponible rammen til lokale forhandlinger.

Jeg har merket meg forslagene til medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti om bl.a. å fremme en egen sak for Stortinget om nye retningslinjer for lederlønninger i staten og om å nedsette en lederlønnskommisjon. Allerede i vår opprettede regjeringen et bredt sammensatt utvalg som skal se på alle sider av lederlønnssystemet i det statlige tariffområdet. Utvalget skal bl.a. vurdere hvilke forhold som er sentrale for lederrekrutteringen til staten, og hvordan disse bidrar til å bestemme lønnsnivå og den senere lønnsutviklingen for den enkelte leder. Hovedsammen slutningen i staten er referansegruppe for utvalget.

Lønnsøkningen for ledere skal holdes innenfor frontfaget og over tid være på linje med lønnsutviklingen ellers i samfunnet. Fjorårets lønnsvekst for topplederne i staten samlet sett var 0,9 pst. Dette ligger godt under den generelle lønnsveksten i samfunnet. Man kunne få et annet inntrykk når man hørte noen av representantene på talerstolen tidligere. Jeg har også i 2021 satt et absolutt tak tilsvarende frontfagsrammen for hver enkelt departementssektor, slik jeg også gjorde i fjor.

Jeg merker meg også at medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil at neste hovedoppgjør i 2022 skal resultere i én hovedtariffavtale. Til det er det å si at organisasjons- og forhandlingsfrihet er et viktig prinsipp i arbeidslivet i Norge. Arbeidstakerne står fritt til å organisere seg i ulike forbund, som igjen står fritt til å fremforhandle avtaler på vegne av sine medlemmer. Det er lang tradisjon for å respektere at lønnsforhandlinger er partenes ansvar i det enkelte oppgjør. Å binde opp resultatet av fremtidige lønnsforhandlinger vil være i strid med avtalefriheten.

Jeg er ellers glad for at en samlet komité støtter forslaget regjeringen har fremlagt og partene har inngått.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Karin Andersen (SV) [16:50:56]: Det er avtalefrihet, men arbeidsgiver er jo også en part, og det kan man være, og jeg har faktisk erfaring med det, for jeg ledet lønnsforhandlingene da jeg var i fylkeskommunen, med over 6 000 ansatte. Vi fikk faktisk likestillingsprisen, og det gjorde vi fordi vi som arbeidsgiver satte oss et mål om at vi skulle nå likelønn og løfte de gruppene som vi så hang etter. Nå sier statsråden at det er bra med de mer lokale lønnsforhandlingene, for da oppnår man likelønn. Hva er grunnen til at staten da ikke har hatt dette som mål i sin arbeidsgiverpolitikk når de har gjennomført forhandlingene og oppnådd et like godt resultat som det?

Statsråd Nikolai Astrup [16:51:41]: Som sagt viser tallene fra i fjor en mer positiv lønnsutvikling i forholdet mellom kvinner og menn i avtalen med Akademikerne enn i den andre avtalen, og i avtalen med Akademikerne overføres hele den disponible rammen til lokale forhandlinger. Det er nettopp fordi vi fra statens side har tro på at man lokalt finner gode løsninger på nettopp denne typen spørsmål, at vi ønsker at mest mulig av rammen skal gå til lokale forhandlinger. Det har vært statens utgangspunkt, og det vil fortsatt være statens utgangspunkt. Så er spørsmålet: Skal staten mene at her bør alt inn i én avtale? Vel, hvis det er slik at man i staten lokalt ønsker å inngå ulike avtaler, så mener jeg at det blir feil for staten å stille seg i veien for det.

Karin Andersen (SV) [16:52:33]: I denne sammenhengen er det vel statsråden som er staten, og det kan jo også være andre statsråder som kan ha andre synspunkter og andre meninger om det. Statsråden var også inne på det når han sier at her har man tatt grep om lederlønningene, og det får man da håpe, for det har vært ganske voldsomme økninger der lenge. Men statsråden bruker da prosenter som målestokk på dette. Det vi vet, er at hvis man regner prosenter av statsråders lønn eller av noen av disse lederlønningene, og man tar prosenter av lønnen til de vanlige ansatte i staten eller ellers, eller noen som tjener dårlig, kan man si at de har fått den samme prosentøkningen, men i kroner og øre er det jo tusener, kanskje 20 000 kr, i forskjell. Hvis man fortsetter å regne i prosent, ser ikke da statsråden at selv om prosenten er lik, så vil forskjellene øke?

Statsråd Nikolai Astrup [16:53:32]: Som sagt havnet de statlige lederne godt under det som var frontfagsrammen i fjor. Rammen var på 1,7, og statlige ledere havnet på 0,9 innenfor det statlige tariffområdet. Det tenker jeg er et uttrykk for at man viser moderasjon, og det er jeg tilhenger av at statlige ledere skal gjøre. Vi skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende

i staten. Det er viktig at vi har en lønnspolitikk som gjør at vi klarer å få fatt i de beste hodene til de oppgavene som skal løses, også i konkurranse med private virksomheter. Samtidig skal vi sørge for at statlige ledere ikke er lønnsledende. Nå har vi satt ned et lederlønsutvalg som skal vurdere nettopp hvordan lederlønnsystemet skal være i tiden fremover, og om det er behov for å gjøre justeringer. Det vil gi nyttige innspill til vårt videre arbeid.

Karin Andersen (SV) [16:54:35]: Statsråden svarte ikke på spørsmålet mitt. Jeg spør om statsråden mener at denne prosentregningen er et godt prinsipp når man skal se på slike økninger og se på forskjeller. For det er beviselig sånn at det blir enormt store forskjeller i kjøpekraft, i det man skal klare å håndtere hverdagen sin med, om man får 1 pst. eller 2 pst. økning. Om det er på en lønn på 550 000 kr, eller om det er på en lønn på 1,5 mill. kr – eller 2 eller 3 mill. kr, så er jo det et hav av forskjell. Mener statsråden at denne prosentsammenligningen holder framover når vi faktisk skal klare å bremse på lederlønsutviklingen?

Statsråd Nikolai Astrup [16:55:21]: Jeg forholder meg til at frontfagsmodellen benytter seg av en prosentsats som de øvrige partene i arbeidslivet bør holde seg innenfor for å sikre konkurransekraften i norsk økonomi. Det er også slik at vi har et skattesystem som skal virke omfordelende. De ti prosentene med høyest lønn betaler 40 pst. av den totale skatteinngangen i Norge og har en betydelig høyere effektiv skattesats enn det de med lavest inntekt har. Så her er det jo ikke bare lønnsutviklingen, men også skattesystemet som må inngå i en større helhet for å bidra til at vi klarer å bevare et samfunn med små forskjeller, slik vi alle er enige om at vi ønsker oss og er viktig for en positiv utvikling i Norge i årene fremover.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

Dermed er kartet for i dag ferdighandsama. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet heva kl. 16.57.

